

ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

(Sl. novine F BiH br.35/03,37/03,56/03)

DIO PRVI

OPĆE ODREDBE

GLAVA I

OSNOVNA NAČELA

Član 1.

Predmet ovog zakona

Ovim zakonom utvrđuju se pravila krivičnog postupka po kojima su dužni da postupaju općinski sudovi, kantonalni sudovi i Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vrhovni sud Federacije), tužitelj i drugi učesnici u krivičnom postupku predviđeni ovim zakonom, kada postupaju u krivičnim stvarima.

Član 2.

Princip zakonitosti

(1) Pravila utvrđena ovim zakonom trebaju osigurati da niko nevin ne bude osuđen, a da se učinitelju djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uvjetima koje predviđa Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Krivični zakon FBiH), i drugi zakoni Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), zakoni kantona i zakoni Bosne i Hercegovine u kojima su propisana krivična djela i na osnovu zakonom propisanog postupka

(2) Prije donošenja pravosnažne presude osumnjičeni, odnosno optuženi može biti ograničen u svojoj slobodi i drugim pravima samo pod uvjetima koje propisuje ovaj zakon.

(3) Krivičnopravnu sankciju može učinitelju krivičnog djela izreći samo nadležni sud, odnosno sud kome je Sud Bosne i Hercegovine prenio vođenje postupka i to u postupku koji je pokrenut i proveden po ovom zakonu.

Član 3.

Pretpostavka nevinosti i in dubio pro reo

(1) Svako se smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom suda ne utvrdi njegova krivica.

(2) Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježje krivičnog djela ili od kojih zavisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog.

Član 4.

Ne bis in idem

Niko ne može biti ponovo suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravosnažna sudska odluka.

Član 5.

Prava osobe lišena slobode

- (1) Osoba lišena slobode mora se na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije odmah obavijestiti o razlozima lišavanja slobode i istovremeno prije prvog ispitivanja poučiti da nije dužna da iskaz da ima pravo uzeti branioca kojeg može sam izabrati, kao i o tome da ima pravo da njena obitelj, konzularni službenik strane države čiji je državljanin ili druga osoba koju ona dredi budu obaviješteni o njenom lišavanju slobode.
- (2) Osobi koja je lišena slobode postaviti će se branilac na njen zahtjev ako zbog svog imovnog stanja ne može snositi troškove odbrane.

Član 6.

Prava osumnjičenog, odnosno optuženog

- (1) Osumnjičeni već na prvom ispitivanju mora biti obaviješten o djelu za koje se tereti i o osnovima sumnje protiv njega.
- (2) Osumnjičenom, odnosno optuženom se mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.
- (3) Osumnjičeni, odnosno optuženi nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja.

Član 7.

Pravo na odbranu

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo braniti se sam ili uz stručnu pomoć branioca koga sam izabere.
- (2) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi ne uzme branioca, postaviti će mu se branilac po službenoj dužnosti kada je to određeno ovim zakonom.
- (3) Osumnjičenom, odnosno optuženom se mora osigurati dovoljno vremena za pripremanje odbrane.

Član 8.

Jezik i pismo

- (1) U krivičnom postupku u ravnopravnoj su upotrebi bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik, a službena pisma su latinica i ćirilica.

Član 9.

Pravo na upotrebu jezika i pisma

- (1) Krivični postupak se vodi na jednom od jezika iz člana 8. ovog zakona. U postupku se koristi jedno od pisama iz člana 8. ovog zakona.
- (2) Stranke, svjedoci i ostali učesnici u postupku imaju pravo služiti se svojim jezikom. Ako osoba ne razumije jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine odnosno Federacije, osigurati će se usmeno prevođenje onoga što ona, odnosno drugi iznose, kao i isprava i drugog pisanog dokaznog materijala.
- (3) O pravima iz stava 2. ovog člana poučit će se navedena osoba prije prvog ispitivanja koja se tih prava mogu odreći ako znaju jezik na kome se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da je data pouka i izjava učesnika na datu pouku.
- (4) Prevođenje obavlja sudski tumač.

Član 10.

Upućivanje i dostavljanje pismena

(1) Pozive, odluke i druga pismena upućuje sud i drugi organi koji učestvuju u postupku na jednom od službenih jezika i pisama iz člana 8. ovog zakona.

(2) Na službenim jezicima iz st. 1. ovog člana dostavljaju se sudu i drugim organima koji učestvuju u postupku tužbe, žalbe i drugi podnesci.

(3) Osobi koja je lišena slobode ili je u pritvoru, na izdržavanju kazne ili na obaveznom psihijatrijskom liječenju, odnosno na obaveznom liječenju od ovisnosti, dostavit će se i prevod pismena iz stava 1. i 2. ovog člana, na jeziku kojim se služi u postupku.

Član 11.

Zakonitost dokaza

(1) Zabranjeno je od osumnjičenog, optuženog ili bilo koje druge osobe koja učestvuje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.

(2) Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i međunarodnim ugovorima, koje je ratifikovala Bosna i Hercegovina, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.

(3) Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na osnovu dokaza iz stava 2. ovog člana.

Član 12.

Pravo na odštetu i rehabilitaciju

Osoba koja je neporavdano osuđena za krivično djelo ili je bez osnova lišena slobode ima pravo na rehabilitaciju, pravo na naknadu štete iz budžetskih sredstava, kao i druga prava utvrđena zakonom.

Član 13.

Pouka o pravima

Osumnjičenog, odnosno optuženog ili drugu osobu koja učestvuje u postupku koje bi iz neznanja moglo propustiti neku radnju u postupku ili da se zbog toga ne koriste svojim pravima, sud, tužilac i drugi organi koji učestvuju u postupku će poučiti o pravima koja im po ovom zakonu pripadaju i o posljedicama propuštanja radnje.

Član 14.

Pravo na suđenje bez odgađanja

(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo da u najkraćem razumnom roku bude izveden pred nezavisan i nepristrasan sud i da mu bude suđeno bez odgađanja a najkasnije u roku od jedne godine od dana potvrđivanja optužnice.

(2) Sud je dužan da postupak provede bez odugovlačenja i onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja pripadaju osobama koje učestvuju u postupku.

(3) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće nužno vrijeme.

Član 15.

Jednakost u postupanju

Sud, tužilac i drugi organi koji učestvuju u postupku dužni su s jednakom pažnjom da ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje mu idu u korist.

Član 16.

Slobodna ocjena dokaza

Pravo suda, tužioca i drugih organa koji učestvuju u krivičnom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

Član 17.

Princip akuzatornosti

Krivični postupak se može pokrenuti i provesti samo po zahtjevu nadležnog tužioca.

Član 18.

Princip legaliteta krivičnog gonjenja

Tužilac je dužan preduzeti krivično gonjenje ako postoje dokazi da je počinjeno krivično djelo, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 19.

Posljedice pokretanja postupka

Kad je propisano da pokretanje krivičnog postupka ima za posljedicu ograničenje određenih prava, ove posljedice, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, nastupaju potvrđivanjem optužnice. Ako se radi o krivičnim djelima s propisanom kaznom zatvora da pet godina ili novčanom kaznom kao glavnom kaznom ove posljedice nastupaju od dana kad je donesena osuđujuća presuda, bez obzira na to da li je postala pravosnažna.

Član 20.

Prethodna pitanja

(1) Ako primjena krivičnog zakona ovisi od prethodne odluke o kakvom pravnom pitanju za čije je odlučivanje nadležan sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, sud kad sudi u krivičnom predmetu može sam odlučiti i o tom pitanju po odredbama koje važe za dokazivanje u krivičnom postupku. Odluka suda o ovom pravnom pitanju ima učinak samo za krivični predmet koji ovaj sud raspravlja.

(2) Ako je o takvom prethodnom pitanju već donio odluku sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, takva odluka ne veže sud u pogledu ocjene da li je učinjeno djelo krivično djelo.

GLAVA II

ZNAČENJE IZRAZA

Član 21.

Osnovni pojmovi

Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) "Osumnjičeni" je osoba za koju postoje osnovi sumnje da je učinilo krivično djelo.
- b) "Optuženi" je osoba protiv koje je jedna ili više tačaka u optužnici potvrđena.
- c) "Osuđeni" je osoba za koju je pravosnažnom odlukom utvrđeno da je krivično odgovorna za određeno krivično djelo.
- d) "Sudija za prethodni postupak" je sudija koji u toku istrage postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom.

- e) "Sudija za prethodno saslušanje" je sudija koji poslije potvrđivanja optužnice postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom i koji ima ovlaštenja sudije za prethodni postupak.
- f) "Stranke" su tužilac, osumnjičeni, odnosno optuženi.
- g) "Ovlašćena službena osoba" je ona osoba koja ima odgovarajuća ovlaštenja unutar državne granične službe, policijskih organa Federacije, sudske policije, kao i carinskih organa, organa finansijske policije, poreskih organa i organa vojne policije.
- h) "Oštećeni" je osoba kojoj je osobno ili imovinsko pravo krivičnim djelom povrijeđeno ili ugroženo.
- i) "Pravne osobe" su osobe koje su kao takve definirane u Krivičnom zakonu FBiH uključujući korporacije, preduzeća udruženja i druga pravna lica.
- j) "Istraga" obuhvata aktivnosti preduzete od strane tužioca ili ovlaštene službene osobe u skladu sa ovim zakonom, uključujući prikupljanje i čuvanje izjava i dokaza.
- k) "Unakrsno ispitivanje" je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branioca koja nije pozvala svjedoka, odnosno vještaka.
- l) "Direktno ispitivanje" je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branioca koja je pozvala svjedoka odnosno vještaka.
- m) "Osnovana sumnja" je veći stepen sumnje zasnovan na prikupljenim dokazima koji upućuju na zaključak da je izvršeno krivično djelo.
- n) "Zabilješke" i "spisi" su slova, riječi ili brojke i njihov ekvivalent, zapisane rukopisom, otkucane pisaćom mašinom, odštampane, fotokopirane, fotografisane, zabilježene magnetskim impulsima, mehanički ili elektronski ili nekim drugim vidom sakupljanja podataka.
- o) "Fotografije" su fotografski, digitalni i rendgenski snimci, video trake i filmovi.
- p) "Original" je sam spis ili snimak ili sličan ekvivalent kojim se ostvaruje isto dejstvo od strane osobe koja ga piše, snima ili izdaje. "Original" fotografija uključuje negativ i sve kopije. Ako su podaci pohranjeni u kompjuteru ili sličnom uređaju za automatsku obradu podataka, original je svaki odštampani primjerak ili okom vidljiv pohranjeni podatak.
- q) "Kopija" je preslikavanje originala ili matrice, uključujući uvećanja i umanjenja, mehaničkim ili elektronskim presnimavanjem, hemijskom reprodukcijom ili nekom drugom ekvivalentnom tehnikom kojom se precizno reprodukuje original.
- r) "Telekomunikacijska adresa" je svaki telefonski broj, linijski ili mobilni ili elektronska pošta ili internet adresa koju posjeduje ili koristi određena osoba.

GLAVA III

PRAVNA POMOĆ I SLUŽBENA SARADNJA

Član 22.

Obaveza pružanja pravne pomoći i službene saradnje

- (1) Svi sudovi u Federaciji dužni su da pruže pravnu pomoć sudu koji vodi krivični postupak.
- (2) Svi organi vlasti u Federaciji dužni su službeno sarađivati sa sudovima, tužiocem i drugim organima koji učestvuju u krivičnom postupku.

Član 23.

Pružanje pravne pomoći i službene saradnje

- (1) Sud će uputiti zahtjev za pružanje pravne pomoći, odnosno za službenu saradnju nadležnom sudu, odnosno organu vlasti.
- (2) Pružanje pravne pomoći i službena saradnja provode se bez naknade.
- (3) Stavovi 1. i 2. ovog člana primjenjuju se i na zahtjeve koje je tužilac uputio prema tužilaštvu ili drugim organima vlasti u Federaciji.

GLAVA IV

NADLEŽNOST SUDA

1. Stvarna nadležnost i sastav suda

Član 24.

Stvarna nadležnost suda

Vrhovni sud Federacije, kantonalni sudovi i oštinski sudovi sude u krivičnim stvarima u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom Federacije, odnosno zakonom kantona.

Član 25.

Sastav suda

- (1) U prvom stepenu sudi vijeće krivičnog odjeljenja suda sastavljeno od trojice sudija.
- (2) Za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, sudi sudija pojedinac.
- (3) U drugom stepenu sudi vijeće apelacionog odjeljenja suda sastavljeno od trojice sudija.
- (4) O zahtjevu za ponavljanje postupka odlučuje vijeće krivičnog odjeljenja sastavljeno od trojice sudija.
- (5) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, predsjednik suda i predsjednik vijeća odlučuju u slučajevima predviđenim u ovom zakonu.
- (6) U vijeću sastavljanom od trojice sudija sud odlučuje o žalbama protiv rješenja kada je to određeno ovim zakonom i donosi druge odluke van glavnog pretresa.

2. Mjesna nadležnost

Član 26.

Forum delicti commissi

- (1) Mjesno nadležan je sud na čijem području je krivično djelo izvršeno ili pokušano.
- (2) Ako je krivično djelo izvršeno ili pokušano na područjima raznih sudova ili na granici tih područja ili je neizvjesno na kom je području izvršeno ili pokušano, nadležan je onaj od tih sudova koji je prvi potvrdio optužnicu, a ako optužnica nije potvrđena - sud koji je prvi primio optužnicu na potvrđivanje.

Član 27.

Posebna nadležnost

Ako je krivično djelo učinjeno na domaćem brodu ili domaćem vazduhoplovu dok se nalazi u domaćem pristaništu, nadležan je sud na čijem se području nalazi to pristanište. U ostalim slučajevima kad je krivično djelo učinjeno na domaćem brodu ili domaćem vazduhoplovu, nadležan je sud na čijem se području nalazi matična luka broda odnosno vazduhoplova ili domaće pristanište u kome se brod odnosno vazduhoplov prvi put zaustavi.

Član 28.

Forum domicilii

- (1) Ako nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela ili ako je to mjesto van područja Federacije, nadležan je sud na čijem području osumnjičeni, odnosno optuženi ima prebivalište ili boravište.

(2) Ako je sud na čijem području osumnjičeni, odnosno optuženi ima prebivalište ili boravište već započeo postupak, ostaje nadležan i ako se saznalo za mjesto krivičnog djela.

Član 29.

Forum deprehensionis

Ako nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela ni prebivalište ni boravište osumnjičenog, odnosno optuženog ili se oba mjesta nalaze van područja Federacije, nadležan je sud na čijem se području osumnjičeni, odnosno optuženi uhvati ili se sam prijavi.

Član 30.

Nadležnost s elementom inostranosti

Ako je neka osoba učinila krivična djela u Federaciji i u inostranstvu, a između tih djela postoji međusobna veza i isti dokazi, nadležan je sud koji je nadležan za krivično djelo učinjeno u Federaciji.

Član 31.

Forum ordinatum

Ako se prema odredbama ovog zakona ne može ustanoviti koji je sud mjesno nadležan, Vrhovni sud Federacije će odrediti jedan od stvarno nadležnih sudova pred kojim će se provesti postupak.

Odjeljak 3. Spajanje i razdvajanje postupka

Član 32.

Spajanje postupka

(1) Ako je ista osoba optužena za više krivičnih djela, pa je za neka od tih djela nadležan niži, a za neka viši sud, nadležan je onaj sud koji je po zahtjevu ovlašćenog tužioca prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započet - sud kome je prvo podnesen zahtjev za pokretanje postupka.

(2) Prema odredbama stava 1. ovog člana određuje se nadležnost i u slučaju ako je oštećeni istovremeno učinio krivično djelo prema osumnjičenom odnosno optuženom optuženom.

(3) Za saizvršioca je nadležan, po pravilu, sud koji je prvi potvrdio optužnicu.

(4) Sud koji je nadležan za izvršioca krivičnog djela nadležan je, po pravilu, i za saučesnike, prikrivače, osobe koje su pomogle počiniocu poslije izvršenja krivičnog djela, kao i za osobe koje nisu prijavila pripremanje krivičnog djela, izvršenje krivičnog djela ili počinioca.

(5) U svim slučajevima iz st. od 1. do 4. ovog člana provešće se, po pravilu, jedinstveni postupak i donijeti jedna presuda.

(6) Sud može odlučiti da se provede jedinstveni postupak i donese jedna presuda i u slučaju kada je više osoba optuženo za više krivičnih djela, ali samo ako između izvršenih krivičnih djela postoji međusobna veza. Ako je za neka od ovih krivičnih djela nadležan viši, a za neka niži sud, jedinstveni postupak može se provesti samo pred višim sudom.

(7) Sud može odlučiti da se provede jedinstveni postupak i donese jednu presuda ako se pred istim sudom vode odvojeni postupci protiv iste osobe za više krivičnih djela ili protiv više osoba za isto krivično djelo.

(8) O spajanju postupka odlučuje sud koji je nadležan za provođenje jedinstvenog postupka. Protiv rješenja kojim je određeno spajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za spajanje nije dozvoljena žalba.

(9) Po odredbama ovog člana postupit će se i ako jedinstveni postupak treba da se provede za više krivičnih djela za koja su nadležni sudovi u raznim kantonima.

Član 33.

Razdvajanje postupka

(1) Sud koji je po članu 32. ovog zakona nadležan može iz važnih razloga ili iz razloga cjelishodnosti do završetka glavnog pretresa odlučiti da se postupak za pojedina krivična djela ili protiv pojedinih optuženih razdvoji i posebno dovrši.

(2) Rješenje o razdvajanju postupka donosi sudija, odnosno vijeće, po saslušanju stranaka i branioca.

(3) Protiv rješenja kojim je određeno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za razdvajanje postupka nije dozvoljena žalba.

Odjeljak 4. Prenošnje mjesne nadležnosti

Član 34..

Prenošenje nadležnosti iz pravnih ili stvarnih razloga

(1) Kad je nadležan sud iz pravnih ili stvarnih razloga spriječen da postupa, dužan je da o tome izvijesti neposredno viši sud koji će po saslušanju stranaka i branioca odrediti drugi stvarno nadležan sud na svom području.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dopuštena žalba.

Član 35.

Prenošenje nadležnosti iz važnih razloga

(1) Sud određen zakonom može za vođenje postupka odrediti drugi stvarno nadležan sud na svom području, ako postoje važni razlozi.

(2) Vrhovni sud Federacije može za vođenje postupka odrediti drugi stvarno nadležan sud na području drugog kantona, ako postoje važni razlozi.

(3) Rješenje u smislu stava 1. ovog člana, protiv koga nije dozvoljena žalba, može se donijeti na prijedlog sudije za prethodni postupak, sudije za prethodno saslušanje, sudije ili predsjednika vijeća ili na prijedlog jedne od stranaka ili branioca.

Odjeljak 5. Posljedice nenadležnosti i sukob nadležnosti

Član 36.

Posljedice nenadležnosti

(1) Sud je dužan da pazi na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost i čim primjeti da nije nadležan oglasiće se nenadležnim i po pravosnažnosti rješenja uputiće predmet nadležnom sudu.

(2) Ako u toku glavnog pretresa sud ustanovi da je za suđenje nadležan niži sud, neće dostaviti predmet tom sudu nego će sam provesti postupak i donijeti odluku.

(3) Pošto optužnica bude potvrđena, sud se ne može oglasiti mjesno nenadležnim niti stranke mogu isticati prigovor mjesne nenadležnosti.

(4) Nenadležan sud je dužan da preduzme one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odgađanja.

Član 37.

Pokretanje postupka za rješavanje sukoba nadležnosti

(1) Ako sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili neki drugi sud, pokrenut će postupak za rješavanje sukoba nadležnosti.

(2) Kada je povodom žalbe protiv odluke prvostepenog suda kojom se ovaj oglasio nenadležnim odluku donio drugostepeni sud, za tu odluku vezan je u pitanju nadležnosti i sud kome je predmet ustupljen ako je drugostepeni sud nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Član 38.

Rješavanje sukoba nadležnosti

- (1) Sukob nadležnosti između sudova rješava zajednički neposredno viši sud.
- (2) Prije nego što donese rješenje povodom sukoba nadležnosti sud će zatražiti mišljenje stranaka i branioca. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena.
- (3) Prilikom odlučivanja o sukobu nadležnosti sud može istovremeno po službenoj dužnosti donijeti odluku o prenošenju mjesne nadležnosti ako su ispunjeni uvjeti iz člana 35. ovog zakona.
- (4) Dok se ne riješi sukob nadležnosti između sudova, svaki od njih je dužan da preduzme one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

GLAVA V

IZUZEĆE

Član 39.

Razlozi za izuzeće

Sudija ne može vršiti sudijsku dužnost:

- a) ako je oštećen krivičnim djelom;
- b) ako mu je osumnjičeni, odnosno optuženi, njegov branilac, njegov zakonski zastupnik ili opunomoćenik, bračni, odnosno vanbračni drug ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u bočnoj liniji do četvrtog stepena, a po tazbini do drugog stepena;
- c) ako je sa osumnjičenim, odnosno optuženim, njegovim braniocem, tužiocem ili oštećenim u odnosu staraoca, staranika, usvojioca, usvojenika, hranioca ili hranjenika;
- d) ako je u istom krivičnom predmetu učestvovao kao sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili je postupao kao branilac, zakonski zastupnik ili opunomoćenik oštećenog, odnosno tužioca, ili je saslušan kao svjedok ili kao vještak;
- e) ako je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke koja se pobija pravnim lijekom;
- f) ako postoje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u njegovu nepristrasnost.

Član 40.

Izuzeće po zahtjevu stranke

- (1) Izuzeće predsjednika suda ili sudije može tražiti stranka ili branilac.
- (2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana može se podnijeti do početka glavnog pretresa, a ako su za razlog izuzeća iz čl. 39. tač. a) do c) ovog zakona saznale kasnije, zahtjev podnose odmah po saznanju.
- (3) Zahtjev za izuzeće sudije vijeća apelacionog odjeljenja, stranke i branilac mogu da podnesu u žalbi ili odgovoru na žalbu.
- (4) Stranka i branilac mogu tražiti izuzeće samo poimenično određenog sudije, odnosno predsjednika suda koji u predmetu postupa.
- (5) Stranke i branilac su dužni da u zahtjevu navedu okolnosti zbog kojih smatraju da postoji neki od zakonskih osnova za izuzeće. U zahtjevu se ne mogu ponovo navoditi razlozi koji su isticali u ranijem zahtjevu za izuzeće koji je odbijen.

Član 41.

Postupak za izuzeće

- (1) Sudija, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz člana 39. tač. a) do e) ovog zakona, dužan je da prekine svaki rad na tom predmetu i da o tome obavijesti predsjednika suda. Ako sudija smatra da postoje okolnosti iz člana 39. tač. f) ovog zakona, obavijestit će o tome predsjednika suda.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, kao i u slučaju kada se radi o izuzeću predsjednika suda - o njihovom izuzeću odlučuje opća sjednica odnosno kolegijum sudija tog suda.

Član 42.

Odlučivanje o zahtjevu za izuzeće

- (1) O zahtjevu za izuzeće iz člana 40. ovog zakona odlučuje opća sjednica odnosno kolegijum sudija.
- (2) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribaviće se izjave sudije, odnosno predsjednika suda, a po potrebi provešće se i drugi izviđaji.
- (3) Protiv rješenja kojim se usvaja ili odbija zahtjev za izuzeće nije dopuštena žalba.
- (4) Ako je zahtjev za izuzeće iz člana 39. tač. f) ovog zakona podnesen poslije početka glavnog pretresa ili ako je postupljeno protivno odredbama člana 40. st. 4. i 5. ovog zakona, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelimično. Rješenje kojim se zahtjev odbacuje donosi vijeće. U donošenju tog rješenja ne može učestvovati sudija čije se izuzeće traži. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dozvoljena žalba.

Član 43.

Valjanost radnji preduzetih nakon podnošenja zahtjeva za izuzeće

Kada sudija sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan je odmah obustaviti svaki rad na predmetu, a ako se radi o izuzeću iz člana 39. tač. f) ovog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

Član 44.

Izuzeće tužioca i drugih učesnika u postupku

- (1) Odredbe o izuzeću sudije shodno će se primjenjivati i na tužioce i osobe koje su na osnovu zakona ovlaštene da tužioca zastupaju u postupku, zapisničare, sudske tumače, stručne osobe i na vještake - ako za njih nije šta drugo određeno.
- (2) Tužilac odlučuje o izuzeću osoba koje su na osnovu zakona ovlaštene da ga zastupaju u krivičnom postupku. O izuzeću tužioca odlučuje kojegij Tužilaštva.
- (3) O izuzeće zapisničara, sudskog tumača, stručne osobe i vještaka odlučuje vijeće, predsjednik vijeća ili sudija.
- (4) Kada ovlaštene službene osobe preduzimaju istražne radnje na osnovu zakona, o njihovom izuzeću odlučuje tužilac. Ako prilikom preduzimanja ovih radnji sudjeluje zapisničar, o njegovom izuzeću odlučuje službena osoba koja preduzima radnju.

GLAVA VI

TUŽILAC

Član 45.

Prava i dužnosti

- (1) Osnovno pravo i dužnost tužioca je otkrivanje i gonjenje učinilaca krivičnih djela koja su u nadležnosti suda.
- (2) Tužilac ima pravo i dužnost da:
 - a) odmah po saznanju da postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično djelo preduzme potrebne mjere u cilju njegovog otkrivanja i provođenja istrage, pronalaženja osumnjičenog, rukovođenja i nadzora nad istragom, kao i radi upravljanja aktivnostima ovlašćenih službenih osoba vezanih za pronalaženje osumnjičenog i prikupljanje izjava i dokaza,
 - b) sprovede istragu u skladu sa ovim zakonom,
 - c) daje imunitet u skladu sa zakonom,
 - d) zahtjeva dostavljanje informacija od državnih organa, preduzeća, pravnih i fizičkih osoba u Federaciji,
 - e) izdaje pozive i naredbe i predlaže izdavanje poziva i naredbi u skladu sa ovim zakonom,

f) naredi ovlaštenoj službenoj osobi da izvrši naredbu izdatu od strane suda u skladu sa ovim zakonom,
g) predlaže izdavanje kaznenog naloga u skladu sa članom 350. ovog zakona,
h) podiže i zastupa optužnicu pred sudom,
i) izjavljuje pravne lijekove,
j) obavlja i druge poslove određene zakonom.
(3) U skladu sa stavom 1. i 2. ovog člana, svi organi koji učestvuju u istrazi dužni su da o svakoj preduzetoj radnji obavijeste tužioca i da postupe po svakom njegovom zahtjevu.

Član 46.

Postupanje pred sudovima

Glavni federalni tužilac, odnosno tužilac u kantonu postupa pred sudovima u skladu sa federalnim, odnosno kantonalnim zakonom.

Član 47.

Preduzimanje radnji

Tužilac preduzima sve radnje u postupku za koje je po zakonu ovlašten sam ili preko osoba koje su na osnovu zakona obavezne da postupaju po njegovom zahtjevu u krivičnom postupku.

Član 48.

Mjesna nadležnost tužioca

Mjesna nadležnost tužioca određuje se prema odredbama koje važe za nadležnost suda onog područja za koje je tužilac imenovan.

Član 49.

Postupanje nenadležnog tužioca

Kad postoji opasnost od odlaganja radnje u postupku preduzet će i nenadležni tužilac u kantonu, ali o tome mora odmah izvijestiti nadležnog tužioca.

Član 50.

Davanje uputstava

U okviru djelokruga svoga rada glavni federalni tužilac može u konkretnim predmetima davati potrebna obavezna uputstva tužiteljstima u Federaciji.

Član 51.

Sukob nadležnosti

Sukob nadležnosti između tužilaca rješava glavni federalni tužilac.

Član 52.

Princip mutabiliteta

Tužilac može odustati od gonjenja do završetka glavnog pretresa, a u postupku pred vijećem apelacionog odjeljenja - kada je to predviđeno ovim zakonom.

GLAVA VII

BRANILAC

Član 53.

Pravo na branioca

(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi može imati branioca u toku cijelog postupka.

(2) Za branioca se može uzeti advokat pod uvjetima koji su propisani Zakonom o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine.

(3) Ukoliko osumnjičeni, odnosno optuženi sam ne uzme branioca, osumnjičenom, odnosno optuženom, osim ako se on tome izričito ne protivi, mogu branioca uzeti njegov zakonski zastupnik, bračni, odnosno vanbračni drug, krvni srodnik u pravoj liniji do bilo kog stepena, usvojilac, usvojenik, brat, sestra ili hranilac.

(4) Branilac mora predati punomoć za zastupanje prilikom preduzimanja prve radnje u postupku.

Član 54.

Broj branilaca

(1) Više osumnjičenih, odnosno optuženih mogu imati zajedničkog branioca, osim ako branioca postavlja sud, u skladu sa čl. 59. i 60. ovog zakona.

(2) Osumnjičeni, odnosno optuženi može imati više branilaca, ali samo jedan od njih će imati status glavnog branioca, o čemu će se osumnjičeni, odnosno optuženi izjasniti. Smatra se da je odbrana osigurana kad u postupku učestvuje jedan od branilaca.

Član 55.

Ko ne može biti branilac

(1) Branilac ne može biti oštećeni, bračni, odnosno vanbračni drug oštećenog ili tužioca, niti njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena ili po tzbini do drugog stepena.

(2) Branilac koji je pozvan kao svjedok, ne može biti branilac u tom predmetu.

(3) Branilac ne može biti osoba koja je u istom predmetu postupala kao sudija ili tužilac.

Član 56.

Isključenje branioca iz postupka

(1) Razlog za isključenje branioca postoji i u pogledu osobe koja zloupotrebljava kontakt sa osumnjičenim, odnosno optuženim koji je u pritvoru kako bi osumnjičeni, odnosno optuženi učinio krivično djelo ili ugrozio sigurnost ustanove u kojoj se pritvor izvršava.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, osumnjičeni, odnosno optuženi će se pozvati da u određenom roku uzme drugog branioca.

(3) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi u slučajevima obavezne odbrane sam ne uzme branioca ili branioca ne angažuju osobe iz čl. 53. stav 3. ovog zakona, postupiće se na način predviđen u članu 59. stav 4. ovog zakona.

(4) U slučaju iz stava 2. i 3. ovog člana, novom braniocu će se ostaviti dovoljno vremena za pripremu odbrane osumnjičenog, odnosno optuženog.

(5) Za vrijeme trajanja isključenja branilac ne može braniti osumnjičenog, odnosno optuženog u drugom postupku. Branilac ne može braniti druge osumnjičene, odnosno optužene u istom postupku, kao ni u razdvojenom postupku.

Član 57.

Postupak isključenja branioca

(1) Odluka o isključenju branioca donosi se na posebnom saslušanju kome prisustvuju javni tužilac, osumnjičeni, odnosno optuženi, branilac i predstavnik advokatske komore čiji je branilac član.

(2) Postupak isključenja se može provesti i bez branioca ako je uredno pozvan a ako je u pozivu za salušanje bio upozoren da će postupak voditi i u njegovoj odsutnosti. O saslušanju sa sastavlja zapisnik.

Član 58.

Rješenje o isključenju

(1) Rješenje o isključenju iz člana 57. ovog zakona prije početka glavnog pretresa donosi vijeće (Član 25. stav 6.), a na glavnom pretresu sudija, odnosno vijeće. U postupku pred vijećem apelacionog odjeljenja rješenje o isključenju branioca donosi vijeće nadležno za odlučivanje u apelacionom postupku.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana žalba nije dopuštena.

(3) Ako je branilac isključen iz postupka, može mu se narediti da snosi troškove nastale zbog prekida ili odlaganja postupka.

Član 59.

Kada osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branioca

(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branioca već prilikom prvog ispitivanja ako je nijem ili gluv ili ako je osumnjičen za krivično djelo za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora.

(2) Osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branioca odmah nakon što mu je određen pritvor, za vrijeme dok pritvor traje.

(3) Nakon podizanja optužnice za krivično djelo za koje se može izreći kazna od deset godina zatvora ili teža kazna, optuženi mora imati branioca u vrijeme dostavljanja optužnice.

(4) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi u slučajevima obavezne odbrane ne uzme sam branioca ili branioca ne angažuju lica iz člana 53. stav 3. ovog zakona, branioca će mu postaviti sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća. U ovom slučaju, osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo na branioca do pravosnažnosti presude, a ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora - i za postupak po pravnom lijeku.

(5) Branilac će biti postavljen osumnjičenom, odnosno optuženom ako sud utvrdi da je to zbog složenosti predmeta ili mentalnog zdravlja osumnjičenog, odnosno optuženog u interesu pravde.

(6) U slučaju postavljanja branioca, osumnjičeni, odnosno optuženi će se prvo pozvati da sam izabere branioca sa predočene liste. Ukoliko osumnjičeni, odnosno optuženi sam ne izabere branioca sa predočene liste, branioca će postaviti sud.

Član 60.

Postavljanje branioca zbog slabog imovnog stanja

(1) Kad ne postoje uvjeti za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna ili kada to zahtjevaju interesi pravičnosti bez obzira na propisanu kaznu, osumnjičenom, odnosno optuženom će se, na njegov zahtjev, postaviti branilac, ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove odbrane.

(2) Zahtjev za postavljanje branioca po stavu 1. ovog člana može se podnijeti u toku cijelog krivičnog postupka. Branioca postavlja sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija odnosno predsjednik vijeća, nakon što je osumnjičenom, odnosno optuženom prvo pružena prilika da sa predočene liste izabere branioca.

Član 61.

Pravo branioca da pregleda spise i dokumentaciju

(1) U toku istrage branilac ima pravo da razmatra spise i razgleda pribavljene predmete koji su u korist osumnjičenog. Ovo pravo se braniocu može uskratiti ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, kada se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, tužilac će dostaviti sudiji za prethodni postupak, odnosno sudiji za prethodno saslušanje dokaze radi obavještanja branioca.

(3) Nakon podizanja optužnice, branilac osumnjičenog odnosno optuženog ima pravo uvida u sve spise i dokaze.

(4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće, kao i tužilac dužni su, kada dođu u posjed bilo koje informacije ili činjenice koja može poslužiti kao dokaz na suđenju, staviti ih na uvid braniocu.

(5) U slučaju iz stava 3. i 4. ovog člana, branilac može izvršiti fotokopiranje svih spisa i dokumenata.

Član 62.

Komunikacija osumnjičenog, odnosno optuženog s braniocem

(1) Ako se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, ima pravo odmah komunicirati s braniocem, usmeno ili pismeno.

(2) Tokom razgovora osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac mogu biti promatrani, ali se ne smije slušati njihov razgovor.

Član 63.

Razrješenje postavljenog branioca

(1) Umjesto postavljenog branioca, osumnjičeni, odnosno optuženi može sam uzeti drugog branioca. U tom slučaju, razriješi će se postavljeni branilac.

(2) Branilac može tražiti da bude razriješen samo na način predviđen ovim zakonom.

(3) O razrješenju branioca u slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana odlučuje u toku istrage sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a u toku glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće. Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba.

(4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće može, na traženje osumnjičenog, odnosno optuženog ili uz njegovu saglasnost razriješiti postavljenog branioca koji neodgovorno vrši svoju dužnost. Umjesto razriješenog branioca postaviti će se drugi branilac. O razrješenju branioca odmah će se obavijestiti advokatska komora čiji je član.

Član 64.

Preduzimanje radnji od branioca

(1) Branilac mora, zastupajući osumnjičenog, odnosno optuženog, preduzimati sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica, prikupljanja dokaza koji idu u korist osumnjičenog, odnosno optuženog, kao i zaštite njegovih prava.

(2) Prava i dužnosti branioca ne prestaju u slučaju opoziva punomoći, sve dok sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće ne razriješi branioca njegovih prava i dužnosti.

GLAVA VIII - RADNJE DOKAZIVANJA

ODJELJAK 1 - PRETRESANJE STANA, PROSTORIJA I OSOBA

Član 65.

Pretresanje stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari

(1) Pretresanje stana i ostalih prostorija osumnjičenog, odnosno optuženog i drugih osoba, kao i njihovih pokretnih stvari van stana može se preduzeti samo onda ako ima dovoljno osnova za sumnju da se kod njih nalaze učinilac, saučesnik, tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za postupak.

(2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu odredbe stava 1. ovog člana obuhvata i pretresanje kompjutera i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su s njim povezani. Na zahtjev suda, osobe koje se koriste ovim uređajima dužne su im omogućiti pristup, predati diskete, trake ili neki drugi oblik na kome su pohranjeni podaci, kao i pružiti potrebna obavještenja za upotrebu tih uređaja. Osoba koja odbije njihovu predaju, iako za to ne postoje razlozi iz člana 98. ovog zakona, može se kazniti prema odredbi člana 79. stav 5. ovog zakona.

(3) Pretresanje kompjutera i sličnih uređaja iz stava 2. ovog člana će se obaviti uz pomoć stručne osobe.

Član 66.

Pretresanje osobe

(1) Pretresanje osobe može se preduzeti kada je vjerovatno da je ta osoba počinila krivično djelo ili da će se pretresanjem pronaći predmeti ili tragovi važni za krivični postupak.

(2) Pretresanje osobe obavlja osoba istog pola.

Član 67.

Naredba za pretresanje

(1) Sud može izdati naredbu za pretresanje pod uvjetima propisanim ovim zakonom.

(2) Naredbu za pretresanje može izdati sud na zahtjev tužioca ili na zahtjev ovlašćenih službenih osoba koje su dobile odobrenje od tužioca.

Član 68.

Forma zahtjeva za pretresanje

Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti u pismenoj ili usmenoj formi. Ako se zahtjev podnosi u pismenoj formi, mora biti sastavljen, potpisan i ovjeren na način kako je to predviđeno u članu 69. stav 1. ovog zakona. Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti u skladu sa članom 70. ovog zakona.

Član 69.

Pisani zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje

(1) Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje mora sadržavati:

1) naziv suda, kao i ime i funkciju podnosioca zahtjeva,

2) činjenice koje ukazuju na vjerovatnost da će se osobe, odnosno tragovi i predmeti navedeni u članu 65. stav 1. ovog zakona naći na označenom ili opisanom mjestu ili kod određene osobe,

3) zahtjev da sud izda naredbu za pretresanje radi pronalaženja osobe ili oduzimanje predmeta.

(2) U zahtjevu se može predložiti:

1) da se naredba za pretresanje izvrši u bilo koje vrijeme zato što postoji osnovana sumnja da pretresanje neće moći biti izvršeno u vremenskom periodu od 6 do 21 sat, da će se traženi predmeti skloniti ili uništiti ako se naredba ne izvrši odmah, kao i da će osoba koja se traži pobjeći ili počiniti drugo krivično djelo ili da može ugroziti sigurnost ovlašćene službene osobe ili druge osobe ako se naredba ne izvrši odmah ili u vremenskom periodu od 21 do 6 sati;

2) da ovlašćena službena osoba izvrši naredbu bez prethodne predaje naredbe ako postoji osnovana sumnja da se traženi predmeti mogu lako i brzo uništiti ako se odmah ne oduzmu, da predaja naredbe može ugroziti sigurnost ovlašćene službene ili druge osobe, kao i da će osoba koje se traži učiniti drugo krivično djelo ili ugroziti sigurnost ovlašćene službene ili druge osobe.

Član 70

Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe

- (1) Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti kad postoji opasnost od odlaganja.
- (2) Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se saopštiti sudiji za prethodni postupak i telefonom, radio vezom ili drugim sredstvom elektronske komunikacije.
- (3) Kad je podnesen usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje, sudija za prethodni postupak će dalji tok razgovora zabilježiti. U slučaju kada se koristi zvučni ili stenografski zapisnik, sudija za prethodni postupak je dužan dati zapisnik na prijepis, ovjeriti istovjetnost prijepisa i predati originalni zapisnik i prijepis u roku od 24 sata od izdavanja naredbe. U slučaju doslovnog bilježenja razgovora, sudija za prethodni postupak će potpisati kopiju zapisnika i predati je sudu u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.

Član 71.

Izdavanje naredbe za pretresanje

- (1) Ako sudija za prethodni postupak utvrdi da je zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje opravdan, može odobriti zahtjev i izdati naredbu za pretresanje.
- (2) Kad sudija za prethodni postupak odluči da izda naredbu za pretresanje na osnovu usmenog zahtjeva, podnosilac takvog zahtjeva sam će sastaviti naredbu u skladu sa članom 72. ovog zakona i pročitati će je u cjelini sudiji za prethodni postupak.

Član 72.

Sadržaj naredbe za pretresanje

Naredba za pretresanje sadrži:

- 1) naziv suda koji izdaje naredbu, osim kad se naredba za pretresanje odobrava na osnovu usmenog zahtjeva i potpis sudije za prethodni postupak koji izdaje naredbu;
- 2) ako se naredba za pretresanje odobrava na osnovu usmenog zahtjeva, to će se navesti uz naznačenje imena sudije za prethodni postupak koji izdaje naredbu i vremena i mjesta izdavanja;
- 3) svrhu pretresanja;
- 4) ime odjel ili rang ovlašćene osobe na koju se naredba odnosi;
- 5) opis osobe koju treba pronaći ili opis stvari koje su predmet pretresanja;
- 6) određivanje ili opis mjesta, prostorija ili osoba koje se traže, sa navođenjem adrese, vlasništva, imena ili sličnog za sigurno utvrđivanje identiteta;
- 7) uputstvo da se naredba ima izvršiti između 6 i 21 sata ili ovlaštenje da se naredba može izvršiti u bilo koje vrijeme ako to sud izričito odredi,
- 8) ovlaštenje, izvršitelju naredbe da može bez prethodne najave ući u prostorije koje se imaju pretresti ako to sud izričito odredi,
- 9) uputstvo da se naredba i oduzete stvari donesu u sud bez odlaganja;
- 10) pouku da osumnjičeni ima pravo obavijestiti branioca i da se pretresanje može izvršiti i bez prisustva branioca ako to zahtjevaju izuzetne okolnosti.

Član 73.

Vrijeme izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Naredba za pretresanje mora se izvršiti najkasnije 15 dana od izdavanja naredbe, nakon čega se, bez odlaganja, mora vratiti sudu.
- (2) Naredba za pretresanje se može izvršiti bilo kojeg dana u sedmici. Naredba se može izvršiti samo u periodu od 6 do 21 sat, osim ako u naredbi nije izričito dato ovlaštenje da se može izvršiti u bilo koje doba dana ili noći, u skladu sa članom 69. stav 2. ovog zakona.

Član 74.

Postupak izvršenja naredbe za pretresanje

(1) Prije početka pretresanja ovlaštena službena osoba mora dati obavještenje o svojoj funkciji i razlogu dolaska i predati naredbu za pretresanje osobi kod koje će se ili na kojoj će se izvršiti pretresanje. Ako je nakon toga ovlašteno službenoj osobi pristup uskraćen, može upotrijebiti silu u skladu sa zakonom.

(2) Prilikom izvršavanja naredbe za pretresanje kojim se određuje pretresanje stana i drugih prostorija, ovlaštena službena osoba nije dužna obavijestiti bilo koga o svojoj funkciji i razlozima pretresanja, već može odmah ući u stan ili druge prostorije ako su one prazne ili ako ovlaštena službena osoba opravdano smatra da su prazne i ako je ovlaštena službena osoba naredbom izričito ovlaštena da uđe bez prethodne najave.

(3) Korisnik stana i drugih prostorija pozvat će se da bude prisutan pretresanju, a ako je on odsutan pozvat će se njegov zastupnik ili neko od odraslih članova domaćinstva ili susjeda. Ukoliko osoba kod koje se pretresanje ima izvršiti nije prisutna, naredba se ostavlja u prostoriji gdje se vrši pretresanje, a pretresanje se izvršava i bez njene prisutnosti.

(4) Pretresanju stana, ostalih prostorija ili osoba prisustvuju dva punoljetna građanina kao svjedoci. Pretresanju osoba prisustvuju svjedoci istog pola. Svjedoci će se prije početka pretresanja upozoriti da paze kako se pretresanje vrši, kao i da imaju pravo da prije potpisivanja zapisnika o pretresanju stave svoje prigovore, ako smatraju da sadržaj zapisnika nije tačan.

(5) Prilikom vršenja pretresanja službenih prostorija pozvat će se njihov starješina ili rukovodilac da bude prisutan pretresanju.

(6) Ako se pretresanje mora preduzeti u vojnom objektu, pismena naredba o pretresanju dostavlja se vojnim vlastima, koje će odrediti najmanje jednu vojnu osobu da bude prisutna pretresanju.

Član 75.

Izvršenje naredbe za pretresanje osoba

Prilikom izvršenja naredbe za pretresanje osoba, ovlašteno službena osoba mora dati obavještenje o svojoj funkciji i predati naredbu za pretresanje osobi na kojoj će se pretresanje izvršiti. Ovlaštena službena osoba može upotrijebiti silu u skladu sa zakonom.

Član 76.

Zapisnik o pretresanju

(1) O svakom pretresanju stana, prostorije ili osobe sastavit će se zapisnik koji potpisuje osoba kod koje se ili na kojoj se vrši pretresanje i osobe čija je prisutnost obavezna. Prilikom vršenja pretresanja oduzet će se privremeno samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja. U zapisnik će se unijeti i tačno opisani predmeti i isprave koji se oduzimaju, a to će se naznačiti i u potvrdi o oduzimanju predmeta koja će se odmah uručiti osobi kojoj su predmeti, odnosno isprave oduzete.

(2) Ako se pri pretresanju stana, prostorije, odnosno osobe nađu predmeti koji nisu u vezi sa krivičnim djelom zbog kojeg je izdata naredba za pretresanje, ali upućuje na drugo krivično djelo, oni će se opisati u zapisniku i privremeno oduzeti, a o oduzimanju će se odmah izdati potvrda.

O tome će se izvjestiti tužilac. Ti će se predmeti odmah vratiti ako tužilac ustanovi da nema osnove za pokretanje krivičnog postupka, a ne postoji neki drugi zakonski osnov po kojem bi se ti predmeti imali oduzeti.

(3) Predmeti upotrijebljeni kod pretresanja kompjutera i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka vratit će se nakon pretresanja njihovim korisnicima, ako nisu potrebni za dalje vođenje krivičnog postupka. Osobni podaci pribavljeni pretresanjem mogu se koristiti samo u svrhe krivičnog postupka i izbrisat će se, bez odlaganja, kad ta svrha prestane.

Član 77.

Oduzimanje predmeta na osnovu naredbe za pretresanje

(1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, ovlaštena službena osoba će napisati i potpisati potvrdu u kojoj će navesti oduzete predmete i naziv suda koji je izdao naredbu.

(2) Ako je predmet privremeno oduzet od određene osobe, takva potvrda mora se uručiti toj osobi. Ako je predmet privremeno oduzet iz stana ili prostorije, takva potvrda mora se uručiti vlasniku, stanaru ili korisniku.

(3) Nakon oduzimanja predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, ovlaštena službena osoba mora, bez odlaganja, vratiti sudu naredbu i predati predmete i spisak oduzetih predmeta.

(4) Nakon prijema stvari oduzetih na osnovu naredbe za pretresanje, sud će zadržati predmete pod svojim nadzorom do konačne odluke ili odrediti da predmeti ostanu pod nadzorom podnositelja zahtjeva za izdavanje naredbe ili pod nadzorom ovlaštenog izvršitelja naredbe.

Član 78.

Pretresanje bez naredbe

(1) Ovlašćena službena osoba može ući u stan i druge prostorije bez naloga i bez svjedoka, po potrebi, izvršiti pretresanje ako stanar tog stana to želi, ako neko zove u pomoć, ako je potrebno uhvatiti učinioca krivičnog djela koji je zatečen na djelu ili radi sigurnosti ljudi i imovine, ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi osoba koja se po naredbi suda ima pritvoriti ili prinudno dovesti ili koja se tu sklonila od gonjenja.

(2) Ovlašćena službena osoba može pretresti osobu bez naredbe za pretresanje i bez prisutnosti svjedoka:

1) prilikom izvršenja naredbe za dovođenje,

2) prilikom lišenja slobode,

3) ako postoji sumnja da ta osoba posjeduje vatreno ili hladno oružje,

4) ako postoji opasnost da će sakriti, uništiti ili odbaciti predmete koji se trebaju od njega oduzeti i upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku.

(3) Nakon izvršenja pretresanja bez naredbe za pretresanje, ovlašćena službena osoba mora odmah podnijeti pisani izvještaj tužitelju koji će o tome obavijestiti sudiju za prethodni postupak. Izvještaj mora sadržavati razloge pretresanja bez naredbe.

Odjelja 2. Privremeno oduzimanje predmeta i imovine

Član 79.

Naredba za oduzimanje predmeta

(1) Predmeti koji se po Krivičnom zakonu FBiH mogu oduzeti ili koji se mogu upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku privremeno će se oduzeti i na osnovu sudske odluke će se osigurati njihovo čuvanje.

(2) Naredbu za oduzimanje predmeta izdaje sudija na prijedlog tužioca ili ovlaštene službene osobe koja je dobila odobrenje od tužioca.

(3) Naredba za privremeno oduzimanje predmeta sadrži:

1) naziv suda,

2) pravni osnov za privremenog oduzimanje predmeta,

3) naznaku predmeta koji podliježu oduzimanju,

4) ime osobe od koje se oduzimaju predmeti,

5) mjesto oduzimanja predmeta,

6) rok u kojem se predmeti trebaju oduzeti i

7) pouku o pravnom lijeku.

(4) Na osnovu izdate naredbe ovlašćena službena osoba vrši oduzimanje predmeta.

(5) Ko drži takve predmete, dužan ih je predati po naredbi suda. Osoba koje ih odbije predati može se kazniti do 50.000 KM, a u slučaju daljeg odbijanja može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka krivičnog postupka, a najduže 90 dana. Na isti način postupit će se prema službenoj ili odgovornoj osobi u državnom organu ili pravnoj osobi.

(6) Odredbe stava 5. ovog člana odnose se i na podatke pohranjene u kompjuteru ili sličnim uređajima za automatsku obradu podataka. Pri njihovom pribavljanju posebno će se voditi računa o propisima koji se odnose na čuvanje tajnosti određenih podataka.

(7) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili je naređen zatvor odlučuje vijeće. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(8) Pri oduzimanju predmeta naznačit će se gdje su pronađeni i opisat će se, a po potrebi i na drugi način osigurati će se utvrđivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdaće se potvrda.

(9) Mjera iz stava 5. i 6. ovog člana ne mogu se primjeniti prema osumnjičenom, odnosno optuženom niti osobama koje su oslobođena dužnosti svjedočenja.

Član 80.

Privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe

(1) Predmeti iz člana 79. stav 1. ovog zakona mogu se privremeno oduzeti i bez naredbe suda, ukoliko postoji opasnost od odlaganja. Ukoliko se osoba koja se pretresa izričito usprotivi oduzimanju predmeta, tužilac će u roku od 72 sata od izvršenog pretresa podnijeti zahtjev sudiji za prethodni postupak za naknadno odobrenje oduzimanja predmeta.

(2) Ukoliko sudija za prethodni postupak odbije zahtjev tužioca, oduzeti predmeti se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Privremeno oduzeti predmeti će se odmah vratiti osobi od koje su oduzeti.

Član 81.

Privremeno oduzimanje pisama, telegrama i drugih pošiljki

(1) Privremeno se mogu oduzeti pisma, telegrami i druge pošiljke upućene osumnjičenom, odnosno optuženom ili koje on odašilje, a koje se nalaze kod preduzeća i osoba koje vrše poslove pošte i telekomunikacija.

(2) Pošiljke iz stava 1. ovog člana mogu se privremeno oduzeti ako postoje okolnosti zbog kojih se s osnovom može očekivati da će ove pošiljke poslužiti kao dokaz u postupku.

(3) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki iz stava 1. ovog člana izdaje sudija za prethodni postupak, na prijedlog tužioca.

(4) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki može izdati i tužilac, ako postoji opasnost od odlaganja, s tim da ova naredba mora biti potvrđena od strane sudije za prethodni postupak u roku od 72 sata od privremenog oduzimanja pošiljki.

(5) Ukoliko naredba, u smislu stava 4. ovog člana ne bude potvrđena, te pošiljke se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

(6) Mjere preduzete u skladu sa ovim članom ne mogu se primjenjivati na pisma, telegrame i druge pošiljke razmijenjene između osumnjičenog, odnosno optuženog i njegovog branioca.

(7) Naredba iz stava 3. ovog člana sadrži:

1) potetke o osumnjičenom, odnosno optuženom na kojeg se naredba odnosi,

2) način izvršenja naredbe i vrijeme trajanja mjere i

3) preduzeće koje će izvršiti naloženu mjeru.

Preduzete mjere mogu trajati najduže tri mjeseca, a iz važnih razloga sudija za prethodni postupak može produžiti trajanje ovih mjera za još tri mjeseca, s tim da će se preduzete mjere ukinuti čim prestanu razlozi za njihovo dalje preduzimanje.

(8) Ukoliko to interesima postupka dopuštaju, o preduzetim mjerama iz stava 1. ovog člana obavijestit će se osumnjičeni, odnosno optuženi protiv koga su primjenjene te mjere.

(9) Izdate pošiljke otvara tužilac u prisutnosti dva svjedoka. Pri otvaranju će se paziti da se ne povrijedi pečat, a omoti i adresa će se sačuvati. O otvaranju će se sastaviti zapisnik.

(10) Sadržaj pošiljke ili dijela pošiljke će se saopštiti osumnjičenom, odnosno optuženom, odnosno osobi kojoj je upućena, a dio pošiljke ili pošiljka predaće se toj osobi, osim ako, izuzetno, tužilac smatra da bi to imalo štetne posljedice za uspješno vođenje krivičnog postupka. Ako je osumnjičeni, odnosno optuženi odsutan, članovi njegove obitelji obavijestit će se o upućenoj pošiljci. Ako osumnjičeni, odnosno optuženi nakon toga ne zatraži predaju pošiljke, pošiljka će se vratiti pošiljaocu.

Član 82.

Popis privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

(1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta i dokumentacije, u zapisnik će se popisati privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija, i izdat će se o tome potvrda.

(2) Ako popis predmeta i dokumentacije nije moguć, predmeti i dokumentacija će se staviti u omot i zapečatiti.

(3) Predmet koji je oduzet od fizičke, odnosno pravne osobe ne može se prodati, pokloniti niti se može s njim na drugi način raspolagati.

Član 83.

Pravo žalbe

(1) Osoba od koje se privremeno oduzima predmet i dokumentacija ima pravo žalbe.

(2) Žalba iz stava 1. ovog člana ne odlaže privremeno oduzimanje predmeta i dokumentacije.

(3) Povodom odluke suda kojom se vraćaju predmeti i dokumentacija, pravo žalbe ima tužilac.

Član 84.

Čuvanje privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

Privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija pohranjuju se u sudu ili sud na drugi način osigurava njihovo čuvanje.

Član 85.

Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

(1) Otvaranje privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije vrši tužilac.

(2) O otvaranju privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije tužilac je dužan obavijestiti osobu ili preduzeće od koje su predmeti oduzeti, sudiju za prethodni postupak i branioca.

(3) Pri otvaranju oduzetih predmeta i dokumentacije mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlaštene osobe.

Član 86.

Naredba banci ili dugoj pravno osobi

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je neka osoba učinila krivično djelo koje je povezano s dobijanjem imovinske koristi, sud može na osnovu prijedloga tužioca narediti da banka ili drug pravna osoba koja vrši finansijsko poslovanje dostavi podatke o bankovnim depozitima i drugim finansijskim transakcijama i poslovima te osobe, podacima koji se odnose na tu osobu, kao i osobu za koje se osnovano vjeruje da su uključena u finansijske transakcije ili poslove osumnjičenog, ako bi takvi podaci mogli biti dokaz u krivičnom postupku.

(2) Sudija za prethodni postupak može, na prijedlog tužioca, narediti preduzimanje i drugih potrebnih radnji iz člana 130. ovog zakona, kako bi se omogućilo utvrđivanje i pronalaženje nezakonito pribavljene imovine i prikupljanje dokaza o tome.

(3) U hitnim slučajevima mjere iz stava 1. ovog člana može narediti tužilac na osnovu naredbe. O preduzetim mjerama tužilac odmah obavještava sudiju za prethodni postupak koji može u roku od 72 sata izdati naredbu. Tužilac će dobijene podatke zapečatiti dok ne bude izdata sudska naredba. U slučaju da sudija za prethodni postupak ne izda naredbu, tužilac će podatke vratiti bez prethodnog otvaranja.

(4) Sud može rješenjem narediti pravnoj ili fizičkoj osobi da privremeno obustavi izvršenje finansijske transakcije za koju postoji sumnja da predstavlja krivično djelo ili da je namijenjena izvršenju krivičnog djela, da služi prikriivanju krivičnog djela ili prikriivanju dobiti ostvarene krivičnim djelom.

(5) Rješenjem iz stava 4. ovog člana sud će odrediti da se finansijska sredstva namijenjena za transakciju iz stava 4. ovog člana i gotovinski iznosi novca domaće i strane valute privremeno oduzmu prema članu 79. stav 1. ovog zakona, pohrane na poseban račun i čuvaju do okončanja postupka, odnosno dok se ne steknu uvjeti za njihovo vraćanje.

(6) Protiv rješenja iz stava 4. ovog člana žalbu mogu podnijeti tužilac, vlasnik finansijskih sredstava ili gotovinskog novca domaće i strane valute, osumnjičeni, odnosno optuženi, kao i pravne i fizičke osobe iz stava 4. i 5. ovog člana.

Član 87.

Privremeno oduzimanje imovine radi osiguranja

(1) Sud može, u bilo koje vrijeme u toku postupka, donijeti na prijedlog tužioca, privremenu mjeru oduzimanja nezakonito stečene imovine koja se ima oduzeti po Krivičnom zakonu mjeru zapljene ili drugu neophodnu privremenu mjeru, kako bi se spriječilo korišćenje, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom.

(2) Ovlašćena službena osoba može, kada postoji opasnost od odlaganja, po nalogu tužioca, privremeno oduzeti nezakonito stečenu imovinu iz stava 1. ovog člana, zaplijeniti imovinu ili preduzeti druge neophodne privremene mjere kako bi se spriječilo bilo kakvo korišćenje, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom. O preduzetim mjerama ovlašćena službena osoba odmah obavještavaju tužioca, a preduzete mjere moraju biti odobrene od strane sudije za prethodni postupak u roku od 72 sata od preduzimanja mjera.

(3) U slučaju da sudija za prethodni postupak uskrati odobrenje, preduzete mjere će se obustaviti, a oduzeti predmeti i imovina će biti odmah vraćeni osobi od koje su oduzeti.

Član 88.

Vraćanje privremeno oduzetih predmeta

Predmeti koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vratit će se vlasniku, odnosno držaocu, kada u toku postupka postane očigledno da njihovo zadržavanje nije u skladu s članom 79. ovog zakona, a ne postoje razlozi za njihovo oduzimanje (Član 412.)

Odjeljak 3. Postupak sa sumnjivim stvarima

Član 89.

Oglašavanje sumnjivih stvari

(1) Nađe li se kod osumnjičenog, odnosno optuženog tuđa stvar, a ne zna se čija je, organ koji vodi postupak opisat će tu stvar i opis objaviti na oglasnoj tabli općine na čijem području osumnjičeni, odnosno optuženi živi i na čijem je području krivično djelo učinjeno. U oglasu će se pozvati vlasnik da se javi u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa, jer će se inače stvar prodati. Novac dobijen prodajom unosi se u budžet Federacije.

(2) Ako se radi o stvarima veće vrijednosti, objavljivanje se može izvršiti i putem dnevnog lista.

(3) Ako je stvar podložna kvaru ili je njeno čuvanje vezano sa znatnim troškovima, ona će se prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak, a novac predati na čuvanje u sudski depozit.

(4) Po odredbi stava 3. ovog člana postupiće se i kad stvar pripada nepoznatom ili odbjeglom učiniocu krivičnog djela.

Član 90.

Odlučivanje o sumnjivim stvarima

(1) Ako se u toku od jedne godine niko ne javi za stvari ili za novac dobijen prodajom stvari, donijet će se rješenje da stvar postaje svojina Federacije, odnosno da se novac unosi u budžet Federacije.

(2) Vlasnik stvari ima pravo da u parnici traži povraćaj stvari ili novca dobijenog od prodaje stvari. Zastarjevanje ovog prava počinje teći od dana objavljivanja oglasa.

Odjeljak 4. Ispitivanje osumnjičenog

Član 91.

Poziv za ispitivanje

(1) Ispitivanje osumnjičenog u istrazi vrši tužilac.

(2) Ispitivanje treba vršiti tako da se u punoj mjeri poštuje ličnost osumnjičenog. Prilikom ispitivanja osumnjičenog ne smije se upotrijebiti sila, prijetnja, prevara, narkotici ili druga sredstva koja mogu uticati na slobodu odlučivanja i izražavanja volje prilikom davanja izjave ili priznanja.

(3) Ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana, na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 92.

Pouka osumnjičenog o njegovim pravima

(1) Kada se osumnjičeni prvi put ispituje, pitaće se za:

1) ime i prezime, nadimak ako ga ima;

2) ime i prezime roditelja, djevojačko obiteljsko ime majke;

3) gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godinu rođenja;

4) koje je narodnosti, i čiji je državljanin;

5) jedinstven matični broj građanina državljanina Bosne i Hercegovine;

6) čime se zanima, da li je pismen, njegove porodične prilike, da li je i kakve škole završio, da li je gdje i kada služio vojsku, odnosno ima li čin rezervnog vojnog starješine, vodi li se u vojnoj evidenciji i kod kojeg organa nadležnog za poslove odbrane, da li je odlikovan;

7) kakvog je imovnog stanja;

8) da li je kad i zašto osuđivan, je li i kad je izrečenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za koje drugo krivično djelo, a ako je maloljetan ko mu je zakonski zastupnik.

Osumnjičeni će se poučiti da je dužan odazvati se pozivu i odmah saopštiti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, a upozorit će se i na posljedice ako po tome ne postupi.

(2) Na početku ispitivanja osumnjičenom će se saopštiti za koje krivično djelo se tereti i osnove sumnje protiv njega, a poučit će se o sljedećim pravima:

- 1) da nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja,
 - 2) da može uzeti branioca po svom izboru koji može biti prisutan njegovom ispitivanju, kao i da ima pravo na branioca bez naknade u slučajevima predviđenim ovim zakonom,
 - 3) da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist,
 - 4) da ima pravo u toku istrage razmatrati spise i razgledati pribavljene predmete koji mu idu u korist, osim ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage,
 - 5) da ima pravo na besplatne usluge prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi prilikom ispitivanja.
- (3) Osumnjičeni se može dobrovoljno odreći prava navedenih u stavu 2. ovog člana, ali njegovo ispitivanje ne može započeti ukoliko se i dok se njegova izjava o odricanju ne zabilježi u zapisnik i dok ne bude potpisana od strane osumnjičenog. Osumnjičeni se ni pod kojim okolnostima ne može odreći prava na prisustvo branioca ako je njegova odbrana obavezna u skladu sa ovim zakonom.
- (4) U slučaju da se osumnjičeni odrekao prava da uzme branioca, a kasnije izrazi želju da uzme branioca, ispitivanje će se odmah prekinuti i ponovo će se nastaviti kada osumnjičeni dobije branioca ili mu se branilac postavi ili ako osumnjičeni izrazi želju da nastavi da odgovara na pitanja.
- (5) Ako se osumnjičeni dobrovoljno odrekne prava da ne odgovara na postavljena pitanja, mora mu se i u tom slučaju omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji mu idu u korist.
- (6) Ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana, na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 93.

Način ispitivanja osumnjičenog

(1) O svakom ispitivanju osumnjičenog sačinjava se zapisnik. Bitni dijelovi iskaza unijet će se doslovno u zapisnik. Nakon što je zapisnik sačinjen, osumnjičenom će se pročitati i predati kopija zapisnika.

(2) Ispitivanje osumnjičenog u pravilu se snima na audio ili video traku, pod sljedećim uvjetima:

- 1) da je osumnjičeni obavješten na jeziku koji govori i razumije da se ispitivanje snima na audio ili video traku,
- 2) u slučaju prekida ispitivanja, razlog i vrijeme prekida će se naznačiti u snimku, kao i vrijeme nastavljanja i zaključenja ispitivanja,
- 3) na kraju ispitivanja osumnjičeni će dobiti mogućnost da pojasni sve što je rekao i da doda sve što želi,
- 4) zapis sa trake će se prepisati nakon završetka ispitivanja, a kopija prepisa uručit će se osumnjičenom zajedno s kopijom snimljene trake ili ako je korištena aparatura za istovremeno pravljenje većeg broja snimaka, uručit će mu se jedna od originalno snimljenih traka,
- 5) pošto se napravi kopija originalne trake u svrhu prepisa, originalno snimljena traka ili jedna od originalno snimljenih traka će se zapečatiti u prisustvu osumnjičenog, sa ovjerom potpisa organa krivičnog postupka i osumnjičenog.

Član 94.

Ispitivanje preko tumača

Ispitivanje osumnjičenog obaviti će se preko tumača u slučajevima utvrđenim u članu 101. ovog zakona.

Odjeljak 5. Saslušanje svjedoka

Član 95.

Poziv za salušanje svjedoka

(1) Svjedoci se salušavaju kada postoji vjerovatnoća da će svojim iskazom moći dati obavještenja o krivičnom djelu, učiniocu i o drugim važnim okolnostima.

(2) Poziv za svjedočenje dostavlja tužilac, odnosno sud. Pozivanje kao svjedoka maloljetne osobe koja nije navršila 16 godina života vrši se preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupi ili drugih okolnosti.

(3) Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu, mogu se saslušati u svom stanu, bolnici ili na drugom mjestu.

(4) U pozivu se svjedok obavještava da se poziva u svojstvu svjedoka, mjesto i vrijeme kada se treba odazvati pozivu, kao i o posljedicama neodazivanja.

(5) Ukoliko se svjedok ne odazove pozivu, niti svoj izostanak opravda, sud može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM ili narediti prinudno dovođenje.

(6) Naredbu za dovođenje svjedoka izvršava sudska policija. Izuzetno, naredbu može izdati i tužilac, ukoliko uredno pozvani svjedok ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, s tim da ovu naredbu mora odobriti sudija za prethodni postupak u roku od 24 sata od izdavanja.

(7) Ukoliko svjedok odbije da svjedoči, sud može donijeti rješenje o kažnjavanju svjedoka novčanom kaznom do 30.000 KM. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje.

(8) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna odlučuje vijeće (Član 25. stav 6.).

Član 96.

Osobe koja ne mogu biti saslušane kao svjedoci

(1) Ne može se saslušati kao svjedok:

1) osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja državne, vojne ili službene tajne, dok je nadležni organ ne oslobodi te dužnosti,

2) branilac osumnjičenog, odnosno optuženog u pogledu činjenica koje su mu postale poznate u svojstvu branioca,

3) osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski službenik, odnosno ispovjednik, novinar u svrhu zaštite izvora informacija, advokat, bilježnik, ljekar, babica i dr.), osim ako je oslobođena te dužnosti posebnim propisom ili izjavom osobe u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne,

4) maloljetna osoba koja s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobna shvatiti značaj prava da ne mora svjedočiti.

Član 97.

Osobe koja mogu odbiti svjedočenje

(1) Svjedočenje mogu odbiti:

1) bračni i vanbračni drug osumnjičenog, odnosno optuženog,

2) srodnik osumnjičenog, odnosno optuženog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno i srodnici po tazbini do drugog stepena, usvojenik i usvojilac osumnjičenog, odnosno optuženog.

(2) Organ koji vodi postupak, dužan je da osobe iz st. 1 ovog člana prije njihovog saslušanja ili čim sazna za njihov odnos prema osumnjičenom, odnosno optuženom, upozori da ne moraju svjedočiti. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.

(3) Osoba koja može odbiti svjedočenje prema jednom od osumnjičenih, odnosno optuženih može odbiti svjedočenje i prema ostalim osumnjičenim, odnosno optuženim, ako se njen iskaz prema prirodi stvari ne može ograničiti samo na ostale osumnjičene, odnosno optužene.

(4) Ako je kao svjedok saslušano osoba koja može odbiti svjedočenje ili je aslušana osoba koja nije upozorena da može odbiti svjedočenje ili to upozorenje nije uneseno u zapisnik, na takvom iskazu se ne može zasnivati sudska odluka.

Član 98.

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

(1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

(2) Svjedok koji koristi pravo iz stava 1. ovog člana, odgovorit će na ta pitanja ako mu se da imunitet.

(3) Imunitet se daje odlukom tužioca.

(4) Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedočio, neće se krivično goniti osim ako je dao lažni iskaz.

(5) Svjedoku se može za savjetnika, odlukom suda, odrediti advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je očito da sam nije u stanju da koristi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.

Član 99.

Način saslušanja, suočenje i prepoznavanje

(1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i u odsustvu drugih svjedoka.

(2) U toku postupka svjedok se može suočiti s drugim svjedocima i osumnjičenim, odnosno optuženim.

(3) Ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok osobu ili predmet, tražit će se od njega prvo da ga opiše ili da navede znakove po kojima se razlikuje, pa će mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno s drugim njemu nepoznatim osobama, odnosno ako je to moguće zajedno s predmetima iste vrste.

Član 100.

Tok saslušanja svjedoka

(1) Svjedok je dužan odgovore dati usmeno.

(2) Svjedok će se prethodno opomenuti da je dužan reći istinu i da ne smije ništa prešutjeti, a zatim će se upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

(3) Poslije toga svjedok će se pitati:

a) za ime i prezime, ime oca ili majke,

b) zanimanje,

c) boravište,

d) mjesto i godinu rođenja i

e) njegov odnos sa osumnjičenim, odnosno optuženim i oštećenim.

Svjedok će se upozoriti da je dužan o promjeni adrese ili boravišta obavijesti sud.

(4) Prilikom saslušanja maloljetne osobe naročito ako je ona oštećena krivičnim djelom, postupit će se obazrivo, da saslušanje ne bi štetno uticalo na psihičko stanje maloljetnika. Ako je to potrebno, saslušanje maloljetnika obaviti će se uz pomoć pedagoga, psihologa ili druge stručne osobe.

(5) Oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela, a ako je takvo ispitivanje obavljeno na takvom iskazu ne može se zasnivati sudska odluka.

(6) S obzirom na životnu dob, tjelesno i duševno stanje i druge opravdane interese, svjedok se može saslušati putem tehničkih urađaja za prenos slike i zvuka na način da mu stranke i branilac mogu postavljati pitanja bez prisustva u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog ispitivanja može se odrediti stručna osoba.

(7) Poslije općih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razrješenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dopušteno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojim je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.

(8) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.

(9) Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi ne slažu ponaosob saslušati i njihov odgovor unijeti u zapisnik. Istovremeno se mogu suočiti samo dva svjedoka.

(10) Oštećeni koji se salušava kao svjedok pitat će se da li želi da u krivičnom postupku ostvaruje imovinskopравни zahtjev.

Član 101.

Saslušanje svjedoka preko tumača

(1) Ako je svjedok gluhi ili nijem, njegovo saslušanje vršit će se preko tumača.

(2) Ako je svjedok gluhi, postavljaće mu se pitanja pismeno a ako je nijem pozvat će se da pismeno odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na ovaj način pozvat će se kao tumač osoba koja se s svjedokom može sporazumijeti..

(3) Ako tumač nije ranije zaklet, položiti će zakletvu da će vijerno prenijeti pitanja koja se svjedoku upućuju i izjave koje on bude davao.

Član 102.

Zakletva, odnosno izjava svjedoka

(1) Ako su ispunjeni uvjeti za saslušanje, sud može zahtijevati od svjedoka da prije svjedočenja položi zakletvu, odnosno da izjavu.

(2) Prije glavnog pretresa svjedok može položiti zakletvu, odnosno dati izjavu samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga neće moći doći na glavni pretres. Zakletva, odnosno izjava se polaže pred sudijom, odnosno predjednikom vijeća. Razlog zbog kojeg je položena zakletva, odnosno data izjava navest će se u zapisniku.

(3) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se - izjavljujem da ću o svemu što pred sudom budem pitan govori istinu i da ništa od onog što mi je poznato neću prešutjeti".

(4) Svjedok zakletvu polaže, odnosno daje izjavu usmeno, čitanjem njenog teksta ili potvrdnim odgovorom nakon salušanog sadržaja teksta zakletve, odnosno izjave koju je pročitao sudija, odnosno predsjednik vijeća. Nijem svjedoci koji znaju da čitaju i pišu potpisuju tekst zakletve, odnosno izjave, a gluvi ili nijemi svjedoci koji ne znaju ni da čitaju ni da pišu - zaklinju se, odnosno daju izjavu uz pomoć tumača.

(5) Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da položi zakletvu, odnosno da izjavu unijeće se u zapisnik.

Član 103.

Osobe koje ne polažau zakletvu, odnosno ne daju izjavu

Ne smiju se zaklinjati, odnosno davati izjavu osobe koje nisu punoljetne u trenutku saslušanja, za koje je dokazano ili za koje postoji osnovasna sumnja da su učinile ili učestvovale u krivičnom djelu zbog koga se saslušavaju ili koje zbog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj zakletve, odnosno izjave.

Član 104.

Snimanje saslušanja svjedoka audio-vizuelnim sredstvima

Saslušanje svjedoka se može snimati audio-vizuelnim sredstvima u svim fazama postupka. Saslušanje se mora snimati u slučajevima kada se radi o osobama koje nisu navršile šesnaest godina života i koje su oštećen krivičnim djelom, kao i ako postoje osnove za bojazan da se svjedok neće moći salušati na glavnom pretresu.

Član 105

Zaštićeni svjedok

Na položaj zaštićenog svjedoka u postupku pred sudom primjenjuju se odredbe posebnog zakona.

ODJELJAK 6 - UVIĐAJ I REKONSTRUKCIJA

Član 106.

Preduzimanje uviđaja

Uviđaj se preduzima kad je za utvrđivanje neke važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje.

Član 107.

Rekonstrukcija događaja

(1) Radi provjeravanja izvedenih dokaza ili utvrđivanja činjenica koje su od značaja za razjašnjenje stvari, organ koji vodi postupak može odrediti rekonstrukciju događaja, koja se vrši tako što se ponavljaju radnje ili situacije u uvjetima pod kojima se prema izvedenim dokazima događaj desio. Ako su u iskazima pojedinih svjedoka ili osumnjičenih, odnosno optuženih radnje ili situacije različito prikazane, rekonstrukcija događaja će se, po pravilu, posebno izvršiti sa svakom od njih.

(2) Rekonstrukcija se ne smije vršiti na način kojim se vrijeđa javni red i moral ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje ljudi.

(3) Prilikom rekonstrukcije mogu se, po potrebi, ponovo izvesti pojedini dokazi.

Član 108.

Pomoć vještaka i stručnoe osobe

(1) Uviđaj i rekonstrukcija događaja vrši se uz pomoć stručne osobe kriminalističko-tehničke ili druge struke, koje će pomoći u pronalaženju, osiguranju ili opisivanju tragova, izvršiti potrebna mjerenja i snimanja, sačiniti skicu i fotodokumentaciju ili prikupiti i druge podatke.

(2) Na uviđaj i rekonstrukciju može se pozvati i vještak, ako bi njegovo prisustvo bilo od koristi za davanje nalaza i mišljenja.

ODJELJAK 7. VJEŠTAČENJE

Član 109.

Određivanje vještačenja

Vještačenje se određuje kad za utvrđivanje i ocjenu neke važne činjenice treba pribaviti nalaz i mišljenje osoba koje raspolažu potrebnim stručnim znanjem. Ako naučno, tehničko ili druga stručna znanja mogu pomoći sudu da ocijeni dokaze ili razjasni sporne činjenice, vještak kao posebna vrsta svjedoka može svjedočiti davanjem nalaza o činjenicama i mišljenja koje sadrži ocjenu o činjenicama.

Član 110.

Naredba o vještačenju

(1) Pismenu naredbu za vještačenje izdaje tužilac ili sud.. U naredbi će se navesti činjenice u pogledu koji se vrši vještačenje.

(2) Ako za određenu vrstu vještačenja postoji stručna ustanova ili se vještačenje može obaviti u okviru državnog organa, takva vještačenja, a posebno složenija, povjerit će se, po pravilu, takvoj ustanovi, odnosno organu. U tom slučaju, ta ustanova, odnosno organ određuje jednog ili više stručnjaka koji će izvršiti vještačenje.

Član 111.

Dužnost vještaka kojeg je odredio tužilac, odnosno sud.

Osoba koju tužilac, odnosno sud odredi za vještaka dužno je tužiocu, odnosno sudu dostaviti svoj izvještaj koji sadrži sljedeće:

- 1) dokaze koje je pregledao,
 - 2) obavljene testove,
 - 3) nalaz i mišljenje do koga je došao i
 - 4) sve druge relevantne podatke koje vještak smatra potrebnim za pravednu i objektivnu analizu.
- Vještak će detaljno obrazložiti kako je došao do određenog mišljenja.

Član 112.

Ko ne može biti vještak

(1) Za vještaka se ne može odrediti osoba koja ne može biti saslušana kao svjedok (Član 96.) ili osoba koja je oslobođena dužnosti svjedočenja (Član 97.), kao ni osoba prema kojoj je krivično djelo učinjeno, a ako je takva osoba određena- na njenom nalazu i mišljenju ne može se zasnivati sudska odluka.

(2) Razlog za izuzeće vještaka (Član 44.) postoji i u pogledu osobe koja je zajedno s osumnjičenim, odnosno optuženim ili oštećenim u radnom odnosu u istom organu, preduzeću i drugoj pravnoj osobi ili kod samostalnog privrednika, kao i za osobu koja je u radnom odnosu kod oštećenog ili osumnjičenog, odnosno optuženog.

(3) Za vještaka se neće odrediti osoba koja je saslušana kao svjedok.

Član 113.

Postupak vještačenja

(1) Vještačenjem rukovodi organ koji je naredio vještačenje. Prije početka vještačenja pozvat će se vještak da predmet vještačenja pažljivo razmotri, da tačno navede sve što zapazi i utvrdi i da svoje mišljenje iznese nepristrasno i u skladu sa pravilima nauke i vještine. Posebno će se upozoriti da je lažno vještačenje krivično djelo.

(2) Prilokom davanja nalaza i mišljenja o predmetu koji se pregleda, vještak će se oslanjati na dokaze na koje mu je ukazalo ovlaštena službena osoba, tužilac ili sud. Vještak može svjedočiti samo o činjenicama koje proizilaze iz njegovih neposrednih saznanja, osim ako se prilikom pripreme svog nalaza i mišljenja nije koristio informacijama na koje bi se opravdano oslanjali ostali stručnjaci iste struke.

(3) Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dopustiti i da razmatra spise. Vještak može predložiti da se izvedu dokazi ili pribave predmeti i podaci koji su od važnosti za davanje njegovog nalaza i mišljenja. Ako prisustvuje uviđaju, rekonstrukciji događaja ili drugoj istražnoj radnji, vještak može predložiti da se razjasne pojedine okolnosti ili da se osobi koja se salušaava postave pojedina pitanja.

Član 114.

Pregledanje predmeta vještačenja

(1) Vještak pregleda predmete vještačenja na mjestu gdje se oni nalaze, osim ako su za vještačenja potrebna dugotrajna ispitivanja ili ako se ispitivanja vrše u ustanovi, odnosno organu ili ako to zahtjevaju razlozi morala.

(2) Ako je u okviru vještačenja potrebno izvršiti analizu neke materije, vještaku će se, ako je to moguće, staviti na raspolaganje samo dio te materije, a ostatak će se u potrebnoj količini sačuvati za slučaj naknadnih analiza.

Član 115.

Dostavljanje nalaza i mišljenja

Vještak dostavlja nalaz i mišljenje kao i radni materijal, skice i zabilješke organu koji ga je odredio.

Član 116.

Vještačenje u stručnoj ustanovi ili državnom organu

(1) Ako se vještačenje povjerava stručnoj ustanovi, odnosno državnom organu, tužilac, odnosno sud će upozoriti tu ustanovu ili organ koji vrši vještačenje da u davanju nalaza i mišljenja ne može učestvovati osoba iz člana 112. ovog zakona ili osoba za koju postoje razlozi za izuzeće od vještačenja predviđeni u ovom zakonu, a biće upozoreno na davanje lažnog nalaza i mišljenja.

(2) Stručnoj ustanovi, odnosno državnom organu stavit će se na raspolaganje materijal potreban za vještačenje, a ako je potrebno, postupit će se u skladu sa postupkom određenim članom 113. ovog zakona.

(3) Pismeni nalaz dostavlja stručna ustanova, odnosno državni organ i mišljenja osoba koja su izvršila vještačenje.

Član 117.

Obdukcija i ekshumacija leša

(1) Pregled i obdukcija leša preduzet će se uvijek kad u nekom smrtnom slučaju postoji sumnja da se ne radi o prirodnoj smrti. Ako je leš već zakopan, odredit će se ekshumacija u cilju njegovog pregleda i obdukcije.

(2) Pri obdukciji leša preduzet će se potrebne mjere da se ustanovi identitet leša i u tom cilju posebno će se opisati podaci o vanjskim i unutrašnjim tjelesnim osobinama leša.

Član 118.

Obdukcija leša van specijalizovane medicinske ustanove

(1) Specijalizovana medicinska ustanova vrši pregled i obdukciju leša.

(2) Kad se vještačenje ne vrši u specijalizovanoj ustanovi, pregled i obdukciju leša vrši ljekar specijalista sudske medicine. Tim vještačenjem rukovodi tužilac i u zapisnik unosi nalaz i mišljenje vještaka.

(3) Za vještaka se ne može odrediti ljekar koji je liječio umrlog. Međutim, ljekar koji je liječio umrlog može se salušati kao svjedok, radi davanja razrješenja o toku i okolnostima bolesti umrlog.

Član 119.

Izveštaj o pregledu i obdukciji

(1) Vještak sudske medicine će u svom mišljenju navesti uzrok i vrijeme kad je smrt nastupila.

(2) Ako je na lešu nađena bilo kakva povreda, utvrdit će se da li je tu povredu nanio neko drugi i ako jeste, čime, na koji način, koliko vremena prije nego što je smrt nastupila i da li je ona prouzrokovala smrt. Ako je na lešu nađeno više povreda, utvrdit će se da li je svaka povreda izvršena istim sredstvom i koja je povreda prouzrokovala smrt, a ako je više smrtonosnih povreda, koja je od njih ili koje od njih su svojim zajedničkim djelovanjem bile uzrok smrti.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana naročito će se utvrditi da li je smrt prouzrokovana samom vrstom i općom prirodom povrede ili zbog osobnog svojstva ili naročitog stanja organizma povrijeđenog ili zbog slučajnih okolnosti ili okolnosti pod kojima je povreda nanijeta.

(4) Vještak je dužan da obrati pažnju na nađeni biološki materijal (krv, pljuvačku, spermu, urin, i drugo) i da ga opiše i sačuva za biološko vještačenje - ako ono bude određeno.

Član 120.

Pregled i obdukcija začetka i novorođenčeta

(1) Pri pregledu i obdukciji začetka treba posebno utvrditi njegovu starost, sposobnost za vanmaterični život i uzrok smrti.

(2) Pri pregledu i obdukciji leša novorođenčeta, posebno će se utvrditi da li je rođeno živo ili mrtvo, da li je bilo sposobno za život, koliko je dugo živjelo, kao i vrijeme i uzrok smrti.

Član 121.

Toksikološko ispitivanje

(1) Ako postoji sumnja trovanja, sumnjive materije koje su nađene u lešu ili na drugom mjestu uputit će se na vještačenje ustanovi ili državnom organu koji vrši toksikološka ispitivanja.

(2) Pri pregledu sumnjivih materija posebno će se utvrditi vrsta, količina i djelovanje nađenog otrova, a ako se radi o pregledu materija uzetih iz leša, po mogućnosti i količina upotrijebljenog otrova.

Član 122.

Vještačenje tjelesnih povreda

(1) Vještačenje tjelesnih povreda vrši se, po pravilu, pregledom povrijeđenog, a ako to nije moguće ili nije potrebno - na osnovu medicinske dokumentacije ili drugih podataka u spisu.

(2) Pošto tačno opiše povrede, vještak će dati mišljenje, naročito o vrsti i težini svake pojedine povrede i njihovom ukupnom djelovanju s obzirom na njihovu prirodu ili posebne okolnosti slučaja, kakvo djelovanje te povrede obično proizvode, a kakvo su u konkretnom slučaju proizvele i čime su povrede nanesene i na koji način.

Član 123.

Tjelesni pregled i druge radnje

(1) Tjelesni pregled preduzeće se i bez pristanka osumnjičenog, odnosno optuženog, ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za krivični postupak. Tjelesni pregled drugih osoba može se bez njihovog pristanka preduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi određeni trag ili posljedica krivičnog djela.

(2) Uzimanje krvi i druge ljekarske radnje koje se po pravilima medicinske nauke preduzimaju radi analize i utvrđivanja drugih važnih činjenica za krivični postupak, mogu se preduzeti i bez pristanka osobe koja se pregleda - ako zbog toga ne bi nastupila kakva šteta po njeno zdravlje.

(3) Preduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim, naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja - tužilac.

(4) Nije dopušteno da se prema osumnjičenom, odnosno optuženom ili svjedoku primjene medicinske intervencije ili da im se daju takva sredstva kojima bi se uticalo na njihovu volju pri davanju iskaza.

(5) Ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana na tako pribavljenim dokazima ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 124.

Psihijatrijsko vještačenje

(1) Ako se pojavi sumnja da je isključena ili smanjena uračunljivost osumnjičenog, odnosno optuženog ili da je osumnjičeni, odnosno optuženi učinio krivično djelo zbog zavisnosti od alkohola ili opojnih droga ili da zbog duševnih smetnji nije sposoban da učestvuje u postupku, odredit će se psihijatrijsko vještačenje.

(2) Ako se u toku istrage osumnjičeni dobrovoljno ne podvrgne psihijatrijskom pregledu radi vještačenja ili ako je prema mišljenju vještaka potrebno duže posmatranje, osumnjičeni će se poslati na psihijatrijski pregled, odnosno na posmatranje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Rješenje o tome donosi sudija za prethodni postupak na prijedlog tužioca. Posmatranje ne može trajati duže od dva mjeseca.

(3) Ako vještaci ustanove da je duševno stanje osumnjičenog, odnosno optuženog poremećeno, odredit će prirodu, vrstu, stepen, i trajnost poremećenosti i dati svoje mišljenje o tome kakav je uticaj takvo duševno stanje imalo i kakav još ima na shvatanje i postupke osumnjičenog, odnosno optuženog, kao i da li je i u kojoj mjeri poremećaj duševnog stanja postojao u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

(4) Ako se u zdravstvenu ustanovu upućuje osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru, sudija će obavijestiti tu ustanovu o razlozima zbog kojih je određen pritvor, da bi se preduzele mjere potrebne za osiguranje svrhe pritvora.

(5) Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uračunat će se osumnjičenom, odnosno optuženom u pritvor, odnosno kaznu, ako bude izrečena.

Član 125.

Vještačenje poslovnih knjiga

(1) Kad je potrebno da se preduzme vještačenje poslovnih knjiga, organ pred kojim se vodi postupak dužan je vještacima naznačiti u kom pravcu i u kom opsegu treba vršiti vještačenje i koje činjenice i okolnosti treba utvrditi.

(2) Ako je za preduzimanje vještačenja poslovnih knjiga preduzeća, drugih pravnih osoba ili samostalnog privrednika nužno da se prethodno sredi njihovo knjigovodstvo, troškovi oko sređivanja knjigovodstva padaju na njihov teret.

(3) Naredbu o sređivanju knjigovodstva donosi organ koji vodi postupak, na osnovu obrazloženog pismenog izvještaja vještaka kojem je naređeno vještačenje poslovnih knjiga. U naredbi će se naznačiti i iznos koji je pravna osoba, odnosno samostalni privrednik dužan položiti organu koji vodi postupak kao predujam za troškove oko sređivanja knjigovodstva.

(4) Naplata troškova, ukoliko njihov iznos nije bio predujmljen, vrši se u korist organa koji je unaprijed isplatio troškove i nagradu vještacima.

Član 126.

Analize dezoksiribonukleinske kiseline

Analizu desoksiribonukleinske kiseline (u daljem tekstu: DNK) može obavljati isključivo institucija specijalizovana za tu vrstu vještačenja.

Član 127.

Kada se vrši analiza DNK

Analiza DNK može se vršiti ukoliko je to neophodno potrebno za određivanje identiteta ili činjenica da li otkriveni tragovi materija potiču od osumnjičenog, odnosno optuženog ili oštećenog.

Član 128.

Korišćenje rezultata analize DNK u drugim krivičnim postupcima

U cilju utvrđivanja identiteta osumnjičenog, odnosno optuženog sa njegovog tijela mogu se uzeti ćelije radi analize DNK. Podaci dobijeni na ovaj način mogu se koristiti i u drugim krivičnim postupcima protiv iste osobe.

Član 129.

Registar izvršenih analiza DNK i zaštita podataka

(1) Sve izvršene analize DNK vode se u posebnom registru u federalnom ministarstvu nadležnom za zdravstvo ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Zaštita podataka dobijenih analizama iz stava 1. ovog člana uređuje se posebnim zakonom.

GLAVA IX

POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE

Član 130.

Vrste posebnih istražnih radnji i uvjeti za njihovu primjenu

(1) Protiv osobe za koju postoji osnova sumnje da je sama ili s drugom osobom učestvovala ili učestvuje u učinjenju krivičnog djela iz člana 131. ovog zakona mogu se odrediti posebne istražne radnje, ako se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama.

(2) Istražne radnje iz stava 1. ovog člana su:

- 1) nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija,
- 2) pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjenje podataka,
- 3) nadzor i tehničko snimanje prostorija,
- 4) tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta,
- 5) prikriveni istražitelj i informator,
- 6) simulovani otkup predmeta i simulovano davanje potkupnine,
- 7) nadzirani prijevoz i isporuka predmeta krivičnog dijela.

(3) Istražne radnje iz stava 2. ovog člana mogu se odrediti i prema osobi za koju postoji osnova sumnje da učiniocu, odnosno od učinioca krivičnog djela iz člana 131. ovog zakona prenosi informacije u vezi s krivičnim djelom, odnosno da učinilac koristi njeno sredstvo telekomunikacije.

(4) Na razgovore osobe iz stava 1. ovog člana i njenog branioca shodno se primjenjuju odredbe o komunikaciji osumnjičenog i branioca.

(5) Pri izvršavanju istražnih radnji iz stava 2. tač. 5. i 6. ovog člana policijski organi ili druge osobe ne smiju preduzimati aktivnosti koje predstavljaju podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela. Ako su preduzete takve aktivnosti, to je okolnost koja isključuje krivično gonjenje podstrekavane osobe za krivično djelo učinjeno u vezi sa ovim radnjama.

Član 131.

Krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje

Istražne radnje iz člana 130. stav 2. ovog zakona mogu se odrediti za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora najmanje tri godine ili teža kazna.

Član 132.

Nadležnost za određivanje i trajanje istražnih radnji

(1) Istražne radnje iz člana 130. stav 2. ovog zakona određuje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog tužioca koji sadrži:

- 1) podatke o osobi protiv koje se radnja preduzima,
- 2) osnovanu sumnju iz Član 130. stava 1. ili 3. ovog zakona,
- 3) razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtjevaju preduzimanje radnji,
- 4) navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i trajanje radnje.

Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog tužioca, kao i utvrđivanje trajanja naređene radnje.

(2) Izuzetno, ako se pismena naredba ne može dobiti na vrijeme i ako postoji opasnost od odlaganja, može se započeti sa izvršavanjem istražne radnje iz člana 130. ovog zakona i na osnovu usmene naredbe sudije za prethodni postupak. Pismeni nalog sudije za prethodni postupak mora biti pribavljen u roku od 24 sata od izdavanja usmene naredbe.

(3) Istražne radnje iz tač. 1., 2., 3., 4., i 7. stava 2. člana 130. ovog zakona mogu trajati najduže do mjesec dana, a iz posebno važnih razloga, mogu se na obrazloženi prijedlog tužioca, produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz tač. 1. 2. i 3. mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci, a mjere iz tač. 4. i 7. ukupno najduže tri mjeseca. Zahtjev za radnju iz člana 130. tačka 6. ovog zakona se može odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv iste osobe mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu upotrebu.

(4) Naredba sudije za prethodni postupak kao i prijedlog tužioca iz stava 1. ovog člana čuvaju se u posebnom omotu. Tužilac i sudija za prethodni postupak će sastavljanjem ili prepisom zapisnika bez navođenja osobnih podataka prikriivenog istražitelja i informatora ili na drugi način spriječiti da neovlašćene osobe, osumnjičeni i njegov branilac otkriju identitet prikriivenog istražitelja i informatora.

(5) Sudija za prethodni postupak mora pismenim nalogom, bez odlaganja, obustaviti izvršenje preduzetih radnji ako su prestali razlozi zbog kojih su radnje bile određene.

(6) Naredbu iz stava 1. ovog člana izvršava policijski organ. Preduzeća koja vrše prenos informacija dužna su tužiocu i policijskim organima omogućiti sprovođenje radnji iz člana 130. stav 2. tačka 1. ovog zakona.

Član 133.

Materijal dobijen preduzimanjem radnji i obavještanje o preduzetim radnjama

(1) Po prestanku radnji iz člana 130. ovog zakona policijski organi moraju sve informacije, podatke i predmete dobijene preduzetim radnjama, kao i izvještaj o tome predati tužiocu. Tužilac je dužan dostaviti sudiji za prethodni postupak pismeni izvještaj o preduzetim radnjama. Na osnovu podnesenog izvještaja sudija za prethodni postupak provjerava da li je postupljeno po njegovoj naredbi.

(2) Ako tužilac odustane od krivičnog gonjenja, odnosno ako informacije i podaci pribavljeni primjenom naređenih radnji nisu potrebni za krivični postupak, uništiti će se pod nadzorom sudije za prethodni postupak, koji će o tome sastaviti posebni zapisnik. O preduzimanju radnji, razlozima za njihovo preduzimanje, informaciji da dobijeni materijal nije bio osnov za krivično gonjenje i da je uništen, pismeno se obavještava osoba protiv koga je neka od radnji iz člana 130. stav 2. ovog zakona bila preduzeta.

(3) Sudija za prethodni postupak će, bez odlaganja, a nakon preduzimanja radnji iz člana 130. ovog zakona, obavijestiti osobu protiv koje je radnja bila preduzeta. Osoba protiv koje je radnja bila preduzeta može od suda zatražiti ispitivanje zakonitosti naredbe i načina na koji je sprovedena radnja.

(4) Podaci i informacije dobijeni preduzimanjem radnji iz člana 130. ovog zakona čuvaju se dok se čuva sudski spis.

Član 134.

Slučajni nalazi

Ne mogu se koristiti kao dokaz informacije i podaci dobijeni preduzimanjem radnji iz člana 130. ovog zakona ako se ne odnose na krivično djelo navedeno u članu 131. ovog zakona.

Član 135.

Postupanje bez sudske naredbe ili izvan njenog okvira

Ako su radnje iz člana 130. ovog zakona preduzete bez naloga sudije za prethodni postupak ili u suprotnosti s njim, sud na pribavljenim podacima ili dokazima ne može zasnivati svoju odluku.

Član 136.

Korišćenje dokaza pribavljenih posebnim radnjama

Tehničke snimke, isprave i predmeti pribavljeni pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Prikriveni istražitelj i informator iz člana 130. stav 2. tačka 5. ovog zakona, kao i osobe koje su provele istražne radnje iz člana 130. stav 2. tačka 6. ovog zakona - mogu se saslušati kao svjedoci u toku sprovođenja radnji.

GLAVA X - MJERE ZA OSIGURANJE PRISUSTVA OSUMNJIČENOG, ODNOSNO OPTUŽENOG I USPJEŠNO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA

ODJELJAK 1. - ZAJEDNIČKA ODREDBA

Član 137.

Vrste mjera

(1) Mjere koje se mogu preduzeti prema optuženom za osiguranje njegove prisutnosti i za uspješno vođenje krivičnog postupka su poziv, dovođenje, zabrana napuštanja boravišta, jamstvo i pritvor.

(2) Prilikom odlučivanja koju će od navednih mjera primjeniti, nadležni organ pridržavat će se uvjeta određenih za primjenu pojedinih mjera, vodeći računa da se ne primjenjuje teža mjera ako se ista svrha može postići blažom mjerom.

(3) Ove mjere ukinut će se po službenoj dužnosti odmah kad prestanu razlozi koji su ih izazvali, odnosno zamijenit će se drugom blažom mjerom kad za to nastupe uvjeti.

(4) Odredbe ove glave shodno se primjenjuju i na osumnjičenog.

Odjeljak 2. Poziv

Član 138.

Dostavljanje i sadržaj poziva

(1) Prisustvo optuženog pri izvršenju radnji u krivičnom postupku osigurava se njegovim pozivanjem.

(2) Pozivanje se vrši dostavljanjem zatvorenog pismenog poziva koji sadrži:

1) naziv organa koji poziva,

2) ime i prezime optuženog,

3) naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret,

4) mjesto gdje optuženi ima da dođe, dan i sat kada ima da dođe

5) označenje da se poziva u svojstvu optuženog i upozorenje da će u slučaju nedolaska biti prinudno doveden,

6) da je dužan odmah obavijestiti tužioca odnosno sud o promjeni adrese, kao i o namjeri da promijeni boravište i

7) službeni pečat i potpis tužioca, odnosno sudije koji poziva.

(3) Kad se osumnjičeni, odnosno optuženi prvi put poziva, poučit će se u pozivu o pravu da uzme branioca i da branilac može biti prisutan njegovom ispitivanju.

(4) Kad se osumnjičeni, odnosno optuženi prvi put poziva poučit će se o njegovim pravima u skladu sa članom 92. ovog zakona. Do podizanja optužnice poziv osumnjičenom upućuje tužilac.

(5) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi nije u stanju odazvati se pozivu usljed bolesti ili druge neotklonjive smetnje, ispitat će se u mjestu gdje se nalazi ili će se osigurati njegov prijevoz do zgrade suda ili drugog mjesta gdje se radnja preduzima.

Odjeljak 3. Dovođenje

Član 139.

Naredba za dovođenje

(1) Naredbu da se osumnjičeni, odnosno optuženi dovede može izdati sud ako je doneseno rješenje o pritvoru ili ako uredno pozvani optuženi ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije moglo izvršiti uredno dostavljanje poziva, a iz okolnosti očigledno proizilazi da optuženi izbjegava prijem poziva.

(2) Izuzetno, u hitnim slučajevima naredbu iz stava 1. ovog člana može izdati i tužilac - ukoliko uredno pozvani osumnjičeni ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, s tim što ovu naredbu mora odobriti sudija za prethodni postupak u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.

(3) Naredbu za dovođenje izvršava sudska policija.

(4) Naredba za dovođenje izdaje se pismeno. Naredba sadrži:

1) ime i prezime optuženog koji se ima dovesti,

2) naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret uz navođenje odredbi Krivičnog zakona,

3) razlog zbog koga se naređuje dovođenje, službeni pečat i potpis sudije koji naređuje dovođenje.

(5) Osoba kojoj je povjerenost izvršenje naredbe, predaje naredbu osumnjičenom, odnosno optuženom i poziva ga da s njim pođe. Ako osumnjičeni, odnosno optuženi to odbije dovest će ga prinudno.

Odjeljak 4. Zabrana napuštanja boravišta

Član 140.

Mjere zabrane

(1) Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi osumnjičeni, odnosno optuženi mogao pobjeći, sakriti se, otići u nepoznato mjesto ili u inostranstvo, sud mu može obrazloženim rješenjem zabraniti da bez odobrenja napusti mjesto boravišta.

(2) Uz mjeru iz st. 1. ovog člana osumnjičenom, odnosno optuženom može biti zabranjeno posjećivanje određenih mjesta ili sastajanje s određenim osobama ili naređeno da se povremeno javlja određenom državnom organu ili privremeno oduzeti putna isprava ili vozačka dozvola, kao i zabranjeno preduzimanje određenih poslovnih aktivnosti.

(3) Mjerama iz st. 1. i 2. ovog člana ne može se ograničiti pravo osumnjičenog, odnosno optuženog da kontaktira sa svojim braniocem.

(4) Osumnjičeni, odnosno optuženi će se u rješenju o izricanju mjere iz st. 1. i 2. ovog člana upozoriti da se protiv njega može odrediti pritvor ako prekrši izrečene zabrane.

(5) U toku istrage mjere iz st. 1. i 2. ovog člana određuje i ukida sudija za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa - taj sudija, odnosno predsjednik vijeća.

(6) Mjere iz st. 1. i 2. ovog člana mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude. Sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje ili sudija, odnosno predsjednik vijeća dužan je da svaka dva mjeseca ispita da li je primjenjena mjera još potrebna.

(7) Protiv rješenja kojim se određuju, produžavaju ili ukidaju mjere iz st. 1. i 2. ovog člana stranke i branilac mogu izjaviti žalbu, a tužilac i protiv rješenja kojim je njegov prijedlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 25. stav 6. ovog zakona u roku od tri dana od dana prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Odjeljak 5. Jamstvo

Član 141.

Uvjeti za određivanje jamstva

Osumnjičeni, odnosno optuženi kojem se pritvor ima odrediti ili mu je već određen samo zbog bojazni da će pobjeći može se ostaviti na slobodi, odnosno može se pustiti na slobodu ako on osobno ili ko drugi za njega pruži jamstvo da do kraja krivičnog postupka neće pobjeći, a sam osumnjičeni, odnosno optuženi obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

Član 142.

Sadržaj jamstva

(1) Jamstvo uvijek glasi na novčani iznos koji se određuje s obzirom na težinu krivičnog djela. osobne i obiteljske prilike osumnjičenog, odnosno optuženog i imovno stanje osobe koja daje jamstvo.

(2) Jamstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, papira od vrijednosti, dragocjenosti ili drugih pokretnih stvari koje se lako mogu unovčiti i čuvati ili u stavljanju hipoteke za iznos jamstva na nepokretna dobra osobe koja daje jamstvo ili u osobnoj obavezi jednog ili više građana da će u slučaju bjekstva optuženog platiti utvrđeni iznos jamstva.

(3) Osoba koje daje jamstvo mora dostaviti dokaze o svom imovnom stanju, porijeklu imovine, vlasništvu i posjedu nad imovinom koja se daje kao jamstvo.

(4) Ako optuženi pobjegne rješenjem će se odrediti da je vrijednost data kao jamstvo, prihod budžeta Federacije.

Član 143.

Prestanak jamstva

(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi će se i pored datog jamstva staviti u pritvor ako na uredan poziv ne dođe, a izostanka ne opravda, ako se sprema za bjekstvo ili ako se protiv njega, pošto je ostavljen na slobodi, pojavi koji drugi zakonski osnov za pritvor.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, jamstvo se ukida. Položeni novčani iznos, dragocjenosti, papiri od vrijednosti ili druge pokretne stvari vraćaju se, a hipoteka se skida. Na isti način će se postupati i kad se krivični postupak pravosnažno dovrši rješenjem o obustavi postupka ili presudom.

(3) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jamstvo se ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu.

Član 144.

Rješenje o jamstvu

U toku istrage rješenje o jemstvu i njegovom ukidanju donosi sudija za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa, taj sudija, odnosno predsjednik vijeća. Rješenje kojim se određuje jamstvo ili rješenje kojim se jamstvo ukida donosi se po saslušanju tužioca.

Odjeljak 6. Pritvor

Član 145.

Određivanje pritvora

(1) Pritvor se može odrediti samo pod uvjetima predviđenim u ovom zakonu i samo ako se ista svrha ne može ostvariti istom mjerom.

(2) Trajanje pritvora može biti svedeno na najkraće nužno vrijeme. Dužnost je svih organa koji učestvuju u krivičnom postupku i organa koji im pružaju pravnu pomoć da postupaju s posebnom hitnošću, ako se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru.

(3) U toku cijelog postupka pritvor će se ukinuti čim prestanu razlozi na osnovu kojih je bio određen i pritvorena osoba odmah pustiti na slobodu.

Član 146.

Razlozi za pritvor

(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba učinila krivično djelo, pritvor se protiv te osobe može odrediti:

1) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva,

2) ako postoji osnovana bojazan da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove važne za krivični postupak ili ako naročite okolnosti ukazuju da će ometati krivični postupak uticajem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače,

3) ako naročite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti krivično djelo ili da će dovršiti pokušano krivično djelo ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti, a za ta krivična djela može se izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna,

4) ako je u pitanju krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna, a usljed načina izvršenja ili posljedica krivičnog djela određivanje pritvora nepohodno je za sigurnost građana ili imovine. U slučaju kad se radi o krivičnom djelu terorizma, smatra se da postoji pretpostavka koja se može pobijati, da je ugrožena sigurnost građana i imovine.

(2) U slučaju iz tačke 2. stav 1. ovog člana, pritvor će se ukinuti čim se obezbijede uvjeti zbog kojih je pritvor određen.

Član 147.

Opće pravo zadržavanja

Osobu zatečenu na izvršenju krivičnog djela svako može zadržati. Osoba koja je zadržana mora se odmah predati sudu, tužiocu ili najbližem policijskom organu, a ako se to ne može učiniti - mora se odmah obavijestiti jedan od tih organa.

Član 148.

Nadležnost za određivanje pritvora

(1) Pritvor se određuje rješenjem sud na prijedlog tužioca.

(2) Rješenje o pritvoru sadrži:

- 1) ime i prezime osobe koja se lišava slobode,
- 2) krivično djelo koje joj se stavlja na teret,
- 3) zakonski osnov za pritvor,
- 4) obrazloženje, pouku o pravu na žalbu,
- 5) službeni pečat i potpis sudije koji određuje pritvor.

(3) Rješenje o pritvoru predaje se osobi na koju se odnosi u času pritvaranja. U spisima se mora označiti sat lišenja slobode i sat predaje rješenja.

(4) Protiv rješenja o pritvoru pritvorena osoba može se žaliti vijeću (Član 25. stav 6.) u roku od 24 sata od prijema rješenja. Ako se pritvorena osoba prvi put ispituje po isteku ovog roka, može izjaviti žalbu prilikom tog ispitivanja. Žalba s prijepisom zapisnika o ispitivanju, ako je pritvorena osoba ispitana i rješenje o pritvoru dostavljaju se odmah vijeću. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(5) Ako sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje ne prihvati prijedlog tužioca o određivanju pritvora, zatražit će da o tome odluči vijeće (Član 25. stav 6.). Protiv rješenja vijeća kojim se određuje pritvor pritvorena osoba može izjaviti žalbu, koja ne zadržava izvršenje rješenja. U pogledu predaje rješenja i podnošenja žalbe primjenjuju se odredbe st. 3. i 4. ovog člana.

(6) U slučajevima iz st. 4. i 5. ovog člana, vijeće koje odlučuje o žalbi dužno je donijeti odluku u roku od 48 sati.

Član 149.

Trajanje pritvora u istrazi

(1) Prije donošenja rješenja o određivanju pritvora sudija za prethodni postupak će preispitati osnovanost zahtjeva za određivanje pritvora. Po rješenju sudije za prethodni postupak, pritvor može trajati najduže mjesec dana od dana lišenja slobode. Poslije tog roka osumnjičeni se može zadržati u pritvoru samo na osnovu rješenja o produženju pritvora.

(2) Pritvor se po odluci vijeća (Član 25. stav 6.), na obrazložen prijedlog tužioca, može produžiti najviše za dva mjeseca. Protiv rješenja vijeća dozvoljena je žalba koja ne zadržava izvršenje.

(3) Ako se postupak vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora 10 godina ili teža kazna i ako postoje naročito važni razlozi, vijeće Vrhovnog suda Federacije može po obrazloženom prijedlogu tužioca produžiti za najviše još tri mjeseca. Protiv rješenja vijeća dopuštena je žalba koja ne odlaže izvršenje rješenja.

(4) Ako se do isteka rokova iz st. 1. do 3. ovog člana ne potvrdi optužnica, osumnjičeni će se pustiti na slobodu.

Član 150.

Ukidanje pritvora

(1) U toku istrage, prije isteka roka trajanja pritvora, sudija za prethodni postupak može ukinuti pritvor po prethodnom saslušanju tužioca. Protiv tog rješenja tužilac može izjaviti žalbu vijeću iz člana 25. stav 6. ovog zakona, koje je dužno donijeti odluku u roku od 48 sati.

(2) Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za ukidanje pritvora žalba nije dopuštena.

Član 151.

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice

(1) Pritvor se može odrediti, produžiti ili ukinuti i nakon potvrđivanja optužnice. Kontrola opravdanosti pritvora se vrši svaka dva mjeseca od dana donošenja posljednjeg rješenja o pritvoru. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

(2) Nakon potvrđivanja optužnice, pritvor može trajati najduže jednu godinu. Ako za to vrijeme ne bude izrečena prvostepena presuda, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu.

(3) Poslije izricanja prvostepene presude, pritvor može trajati još najduže šest mjeseci. Ako za to vrijeme ne bude izrečena drugostepena presuda kojom se prvostepena presuda preinačuje ili potvrđuje, pritvor će biti ukinut i optuženi pušten na slobodu. Ako u roku od šest mjeseci bude donesena drugostepena odluka kojom se prvostepena presuda ukida, pritvor može trajati najduže još jednu godinu od donošenja te drugostepene odluke.

(4) Pritvor se uvijek ukida istekom izrečene kazne.

Član 152.

Određivanje pritvora nakon izricanja presude

(1) Kada izrekne presudu na kaznu zatvora, sud će optuženom odrediti pritvor, odnosno pritvor će se produžiti ako postoje razlozi iz člana 146. stav 1. ovog zakona, a optuženom koji se nalazi u pritvoru ukinut će pritvor ako za pritvor više ne postoje razlozi zbog kojih je bio određen. U ovom slučaju donosi se posebno rješenje, a žalba protiv rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

(2) Pritvor će se ukinuti ako je optuženi oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena ili je oglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novčanu kaznu ili je uvjetno osuđen ili je zbog uračunavanja pritvora kaznu već izdržao.

(3) Pritvor koji je određen ili produžen po odredbama stava 1. ovog člana može trajati do pravosnažnosti presude, ali najduže dok ne istekne vrijeme trajanja kazne izrečene u prvostepenoj presudi.

(4) Na zahtjev optuženog, koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženog rješenjem uputiti u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravosnažnosti presude.

Član 153.

Lišenje slobode i zadržavanje

(1) Policijski organ može osobu lišiti slobode ako postoji osnova sumnje da je ta osoba počinila krivično djelo i ako postoji ma koji razlog predviđen u članu 146. ovog zakona, ali je policijski organ dužan da takvu osobu bez odlaganja, a nakasnije u roku od 24 sata sprovede tužiocu. Prilikom dovođenja, policijski organ će obavijestiti tužioca o razlozima i vremenu lišenja slobode. Upotreba sile prilikom dovođenja je dozvoljena samo u skladu sa zakonom.

(2) Osoba lišena slobode mora biti poučena u skladu sa članom 5. ovog zakona.

(3) Ako osoba lišena slobode ne bude sprovedena tužiocu u roku iz stava 1. ovog člana, pusti će se na slobodu.

(4) Tužilac je dužan osobu lišenu slobode ispitati bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata i u tom roku odlučiti da li će osobu lišenu slobode pustiti na slobodu ili sudiji za prethodni postupak postaviti zahtjev za određivanje pritvora. Sudija za prethodni postupak će odmah, a najkasnije u roku od 24 sata donijeti odluku o određivanju pritvora ili o puštanju na slobodu.

(5) Ako sudija za prethodni postupak ne prihvati prijedlog za određivanje pritvora, postupit će u skladu s članom 148. stav 5. ovog zakona.

Odjeljak 7. Izvršenje pritvora i postupanje s pritvorenicima

Član 154.

Opće odredbe

Pritvor se izvršava u ustanovama koje za tu namjenu odredi federalni ministar pravde. Na poslovima izvršavanja pritvora mogu raditi samo oni uposlenici Federalnog ministarstva pravde koji imaju potrebna znanja i vještine i stručnu spremu predviđenu propisima.

Član 155.

Prava i slobode pritvorenika i podaci o pritvorenicima

(1) Pritvor se izvršava na način da se ne vrijeđa osoba i dostojanstvo pritvorenika. Ovlašćene osobe sudske policije i straže ustanove pri izvršavanju pritvora smiju upotrijebiti prinudna sredstva samo u slučajevima određenim zakonom.

(2) Prava i slobode pritvorenika mogu biti ograničeni samo u mjeri potrebnoj da se ostvari svrha radi koje je određen pritvor, spriječi bjekstvo pritvorenika, spriječi izvršenje krivičnog djela i otkloni opasnost po život i zdravlje ljudi.

(3) Uprava ustanove prikuplja, obrađuje i pohranjuje podatke o pritvorenicima koji se odnose na identitet pritvorenika i njihovo psihofizičko stanje, trajanje produženja i ukidanja pritvora, rad i ponašanje pritvorenika, izrečene disciplinske mjere i sl.

(4) Evidenciju o pritvorenicima vodi Federalno ministarstvo pravde.

Član 156.

Smještaj pritvorenika

Pritvorenici se smještaju u prostorije odgovarajuće veličine koje udovoljavaju potrebnim zdravstvenim uvjetima. U istu prostoriju ne smiju biti smještene osobe različitog pola. U pravilu, pritvorenici se neće smjestiti u istu prostoriju s osobama koje izdržavaju kaznu zatvora. Pritvorenik se neće smjestiti u istu prostoriju s osobama koje bi na njega mogle štetno djelovati ili s osobama s kojima bi druženje moglo štetno uticati na vođenje postupka.

Član 157.

Posebna prava pritvorenika

(1) Pritvorenici imaju pravo na osmosatni neprekidni odmor u vremenu od 24 sata. Njima će se osigurati kretanje na otvorenom prostoru najmanje dva sata dnevno.

(2) Pritvorenik smije kod sebe imati predmete za osobnu upotrebu, higijenske potrepštine, o svom trošku nabavljati knjige, novine i drugu štampu, te imati druge predmete u količini i veličini koja ne ometa boravak u prostoriji i ne remeti kućni red. Prilikom prijema u pritvor od pritvorenika će se prilikom osobne pretrage oduzeti predmeti u vezi s krivičnim djelom, a ostali predmeti koje pritvorenik ne smije imati u pritvoru prema njegovoj će se uputi pohraniti i čuvati ili predati osobi koju odredi pritvorenik.

Član 158.

Pravo na komunikaciju pritvorenika sa vanjskim svijetom i braniocem

(1) Po odobrenju sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje i pod njegovim nadzorom ili nadzorom osobe koju on odredi, pritvorenika imaju pravo posjećivati, u okviru kućnog reda, braćni, odnosno vanbraćni drug i njegovi srodnici, a na njegov zahtjev - ljekar i druge osobe. Pojedine posjete se mogu zabraniti ako bi zbog toga mogla nastati šteta za vođenje postupka.

(2) Sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje će odobriti konzularnom službeniku strane zemlje posjetu pritvoreniku koji je državljanin te zemlje, u skladu s kućnim redom pritvora.

(3) Pritvorenik se smije dopisivati s osobama izvan zatvora sa znanjem i pod nadzorom sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje i sudije, odnosno predsjednika vijeća. Pritvoreniku se može zabraniti slanje i primanje pisama i drugih pošiljaka, ali ne i slanje molbe, pritužbe ili žalbe.

(4) Pritvorenik ne može koristiti mobitel, ali ima pravo, u skladu s kućnim redom, a pod nadzorom uprave pritvora, o svom trošku obavljati telefonske razgovore. Uprava pritvora u tu svrhu pritvorenicima obezbjeđuje potreban broj javnih telefonskih priključaka. Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija ili predsjednik vijeća mogu zbog razloga sigurnosti ili postojanja nekog od razloga iz člana 146. stav 1. tač. od 1. do 3. ovog zakona, rješenjem ograničiti ili zabraniti zatvoreniku korišćenje telefona.

(5) Pritvorenik ima pravo slobodne i neometane veze s braniocem.

Član 159.

Disciplinski prijestupi pritvorenika

(1) Za disciplinske prijestupe pritvorenika sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može, na prijedlog upravnika ustanove, izreći disciplinsku kaznu ograničenja posjeta i dopisivanja. To se ograničenje ne odnosi na komunikaciju pritvorenika s braniocem ili susrete s konzularnim službenikom.

(2) Disciplinski prijestupi koji predstavljaju teže povrede su:

- 1) fizički napad na druge pritvorenike, uposlenike ili službene osobe, odnosno njihovo vrijeđanje,
- 2) izrađivanje, primanje, unošenje i krijumčarenje predmeta za napad ili bjekstvo,
- 3) unošenje u ustanovu ili pripremanje u ustanovi opojnih sredstava ili alkohola,
- 4) povreda propisa o sigurnosti na radu i protivpožarnoj zaštiti, kao i o sprečavanju posljedica prirodnih nepogoda,
- 5) namjerno prouzrokovanje veće materijalne štete,
- 6) nedolično ponašanje pred drugim pritvorenicima ili službenim osobama.

(3) Protiv rješenja o disciplinskoj kazni dopuštena je žalba vijeću iz člana 25 stav 6. ovog zakona u roku od 24 sata. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) O primjeni prinudnih mjera prema pritvoreniku uprava ustanove će, bez odlaganja, izvijestiti nadležni sud.

Član 160.

Nadzor nad izvršenjem pritvora

(1) Nadzor nad izvršenjem pritvora obavlja predsjednik nadležnog suda.

(2) Predsjednik nadležnog suda ili sudija kojeg on odredi dužan je najmanje jednom u 15 dana obići pritvorenike i ako nađe da je potrebno, i bez prisutnosti sudskog policajca, obavijestiti se kako se pritvorenici hrane, kako zadovoljavaju ostale potrebe i kako se s njima postupa. Predsjednik suda, odnosno sudija kojeg on odredi dužan je preduzeti potrebne mjere da se otklone nepravilnosti uočene pri obilasku ustanove. Predsjednik suda ne može odrediti da sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje umjesto njega obavlja nadzor nad izvršavanjem pritvora.

(3) Predsjednik suda, sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili sudija, odnosno predsjednik vijeća, neovisno o nadzoru iz stava 2. ovog člana mogu u svako doba obilaziti pritvorenike, s njima razgovarati i od njih primati pritužbe.

Član 161.

Kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora

Federalni ministar pravde propisat će kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora kojim će se pobliže urediti izvršavanje pritvora u skladu s odredbama ovog zakona.

GLAVA XI - PODNESCI I ZAPISNICI

Član 162.

Način dostavljanja podnesaka

(1) Optužnica, prijedlozi, pravni lijekovi i druge izjave i saopćenja podnose se pismeno ili se daju usmeno na zapisnik.

(2) Podnesci iz stava 1. ovog člana moraju biti razumljivi i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupati.

(3) Ako u ovom zakonu nije drugačije određeno, sud će podnosioca podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u određenom roku, sud će podnesak odbaciti.

(4) U pozivu za ispravku, odnosno dopunu podneska podnosilac će se upozoriti na posljedice propuštanja.

Član 163.

Dostavljanje podneska protivnoj stranci

(1) Podnesci koji se po ovom zakonu dostavljaju protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i drugu stranku.

(2) Ako ovakvi podnesci nisu predati sudu u dovoljnom broju primjeraka, sud će pozvati donosioca da u određenom roku preda dovoljan broj primjeraka. Ako podnosilac ne postupi po pozivu suda, sud će potrebne primjerke prepisati o trošku podnosioca.

Član 164.

Kažnjavanje osoba koje vrijeđaju sud

Sud će kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM tužioca, branioca, punomoćnika, zakonskog zastupnika i oštećenog koji u podnesku ili usmenoj riječi vrijeđa sud. Protiv rješenja o kažnjavanju dopuštena je žalba. O kažnjavanju tužioca izvještava se Visoko sudsko i tužilačko vijeće Federacije Bosne i Hercegovine, a o kažnjavanju branioca obavijestit će se nadležna advokatska komora.

Član 165.

Obaveza sastavljanja zapisnika

(1) O svakoj radnji preduzetoj u toku krivičnog postupka sastavit će se zapisnik istovremeno kad se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga.

(2) Zapisnik piše zapisničar. Samo kad se obavlja pretresanje stana ili osobe ili se radnja preduzima van službenih prostorija organa, a zapisničar se ne može osigurati, zapisnik može pisati osoba koja preduzima radnju.

(3) Kad zapisnik piše zapisničar, zapisnik se sastavlja na taj način što osoba koja preduzima radnju kazuje glasno zapisničaru što će unijeti u zapisnik.

(4) Osobi koja se salušava dopustit će se da sama kazuje odgovore u zapisnik. Ovo pravo joj se može uskratiti u slučaju zloupotrebe.

Član 166.

Sadržaj zapisnika

(1) Zapisnik sadrži:

- naziv organa pred kojim se obavlja radnja;
- mjesto gdje se obavlja radnja;
- dan i sat kad je radnja započeta i završena;
- imena i prezimena prisutnih osoba i u kojem svojstvu radnji prisustvuju;
- kao i naznačenje krivičnog predmeta po kojem se preduzima radnja.

(2) Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o toku i sadržaju preduzete radnje. U zapisnik se doslovno unose postavljena pitanja i dati odgovori. Ako su prilikom preduzimanja radnje oduzeti predmeti ili spisi, to će se naznačiti u zapisniku, a oduzete stvari će se priključiti zapisniku ili će se navesti gdje se nalaze na čuvanju.

(3) Prilikom preduzimanja radnji kao što je uviđaj, pretresanje stana ili osoba ili prepoznavanje osoba ili predmeta, u zapisnik će se unijeti i podaci koji su važni, s obzirom na prirodu takve radnje ili za utvrđivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i veličina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmetima i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmski snimci i sl. to će se navesti u zapisniku i priključiti zapisniku.

Član 167.

Vođenje zapisnika

(1) Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa izbrisati, dodati ili mijenjati. Precrtana mjesta moraju ostati čitka.

(2) Sva preinačenja, ispravke i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju biti ovjereni od osoba koje potpisuju zapisnik.

Član 168.

Čitanje i potpisivanje zapisnika

(1) Osobe koje se saslušavaju, kao i osumnjičeni odnosno optuženi, branilac i oštećeni imaju pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da im se pročita. Na to je dužna da ih upozori osoba koja preduzima radnju, a u zapisniku će se naznačiti da li je upozorenje učinjeno i da li je zapisnik pročitao. Zapisnik će se uvijek pročitati ako nije bilo zapisničara i to će se naznačiti u zapisniku.

(2) Zapisnik potpisuje saslušana osoba. Ako se zapisnik sastoji od više listova saslušana osoba potpisuje svaki list.

(3) Na kraju zapisnika potpisat će se tumač, ako ga je bilo, svjedoci čija je prisutnost obavezna pri preduzimanju istažnih radnji, a pri pretresanju i osoba koja se pretresa ili čiji se stan pretresa. Ako zapisnik ne piše zapisničar, zapisnik potpisuju osobe koje su prisutne radnji. Ako takvih osoba nema ili nisu u stanju shvatiti sadržaj zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije moguće osigurati njihovu prisutnost.

(4) Nepismena osoba umjesto potpisa stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar će ispod otiska upisati njeno ime i prezime. Ako se usljed nemogućnosti da se stavi otisak desnog kažiprsta stavlja otisak nekog drugog prsta ili otisak prsta lijeve ruke, u zapisniku će se naznačiti od kojeg je prsta i s koje je ruke uzet otisak.

(5) Ako saslušana osoba odbije da potpiše zapisnik ili da stavi otisak prsta, zabilježiti će se to u zapisniku i navest će se razlog odbijanja.

(6) Ako salušana osoba nema obje ruke pročitati će zapisnik a ako je nepismena - zapisnik će joj se pročitati i to će se zabilježiti u zapisnik.

(7) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida u zapisniku će se naznačiti dan i sat kad je nastao prekid, kao i dan i sat kad se radnja nastavlja.

(8) Ako je bilo prigovora u pogledu sadržaja zapisnika navest će se u zapisniku i ti prigovori.

(9) Zapisnik na kraju potpisuje osoba koja je preuzela radnju i zapisničar

Član 169.

Snimanje audiovizuelnim sredstvima

(1) Sve preduzete radnje u toku krivičnog postupka, u pravilu, snimaju se uređajem za zvučno snimanje. Tužilac ili ovlašćena službena osoba će o tome prethodno obavijestiti osobu koja se ispituje, odnosno saslušava i poučiti je da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimaka kako bi provjerila svoju izjavu.

(2) Snimak mora sadržavati podatke iz člana 166. stav 1. ovog zakona, podatke potrebne za identificiranje osobe čija se izjava snima i podatak u kojem svojstvu ta osoba daje izjavu. Kad se snimaju izjave više osoba, mora se osigurati da se iz snimke može jasno razaznati ko je dao izjavu.

(3) Na zahtjev saslušane osobe snimka će se odmah reproducirati, a ispravke ili objašnjenja te osobe će se snimiti.

(4) U zapisnik o istražnoj radnji unijet će se da je izvršeno zvučno snimanje, ko je snimanje izvršio, da je osoba koja se saslušava prethodno obaviještena o snimanju, da je snimka reproducirana i gdje se zvučni snimak čuva ako nije priložen spisima predmeta.

(5) Tužilac može odrediti da se zvučni snimak u cjelini ili djelimično prepíše. Tužilac će prijepis pregledati, ovjeriti i priključiti zapisniku o preduzimanju istražne radnje.

(6) Zvučni snimak čuva se do vremena do kojeg se čuva i krivični spis.

(7) Tužilac može dopustiti da osobe koje imaju opravdan interes pomoću uređaja za zvučno snimanje snime izvođenje istražne radnje.

(8) Odredbe st. od 1. do 7. ovog člana shodno se primjenjuju i kad se obavlja filmsko ili drugo snimanje istražne radnje.

(9) Snimci iz st. 1. do 8. ovog člana ne mogu se javno prikazivati, bez pismenog odobrenja stranaka i učesnika snimljene radnje.

Član 170.

Shodna primjena drugih odredbi ovog zakona

Za zapisnik o glavnom pretresu važe i odredbe čl. 268. i 269. ovog zakona.

Član 171.

Zapisnik o vijećanju i glasanju

(1) O vijećanju i glasanju sastavit će se poseban zapisnik.

(2) Za pisnik o vijećanju i glasanju sudskog vijeća sadrži tok glasanja i odluku koja je donesena.

(3) Zapisnik o vijećanju i glasanju potpisuju svi članovi vijeća i zapisničar. Odvojena mišljenja priključit će se ovom zapisniku ako nisu unesena u zapisnik.

(4) Zapisnik o vijećanju i glasanju zatvorit će se u poseban omot. Ovaj zapisnik može razgledati samo vijeće apelacionog odjeljenja kad rješava o pravnom lijeku i u tom slučaju dužno je da zapisnik ponovo zatvori u poseban omot i da nas omotu naznači da je razgledalo zapisnik.

GLAVA XII - ROKOVI

Član 172.

Rokovi predaje podnesaka

(1) Rokovi predviđeni ovim zakonom ne mogu se produžavati, osim kada to ovaj zakon izričito dopušta. Ako je u pitanju rok koji je ovim zakonom određen radi zaštite prava odbrane i drugih procesnih prava osumnjičenog, odnosno optuženog, taj rok se može skratiti ako to zahtjeva osumnjičeni, odnosno optuženi pisano ili usmeno na zapisnik pred sudom.

(2) Kad je izjava vezana za rok smatra se da je data u roku ako je prije nego rok istekne predata onom ko je ovlašten da je primi.

(3) Kad je izjava upućena preko pošte preporučenom pošiljkom, telegrafom ili drugim telekomunikacijskim sredstvom, dan slanja ili predaje pošti smatra se kao dan predaje onome kome je upućena.

(4) Osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru može izjavu koja je vezana za rok dati na zapisnik kod suda ili je predati upravi zatvora, a osoba koja se nalazi na izdržavanju kazne ili se nalazi u nekoj ustanovi radi primjene mjere sigurnosti ili odgojne mjere može takvu izjavu predati upravi ustanove u kojoj je smještena. Dan kad je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predata upravi ustanove smatra se kao dan predaje organu koji je nadležan da je primi.

(5) Ako je podnesak koji je vezan za rok zbog neznanja ili očigledne omaške podnositelja predat ili upućen nenadležnom sudu prije isteka roka, pa sudu stigne poslije isteka roka smatrat će se da je na vrijeme podnesen.

Član 173.

Računanje rokova

(1) Rokovi se određuju na sate, dane, mjeseci i godine.

(2) Sat ili dan kad je dostavljanje ili saopćenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba računati trajanje roka, ne uračunava se u rok, već se za početak roka uzima prvi naredni sat odnosno dan. U jedan dan računa se 24 sata, a mjesec se računa po kalendarskom vremenu.

(3) Rokovi određeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok započeo. Ako nema toga dana u posljednjem mjesecu rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

(4) Ako posljednji dan roka pada na državni praznik ili u subotu ili nedjelju ili neki drugi dan kada državni organ ne radi, rok ističe protekom prvog narednog radnog dana.

Član 174.

Uvjeti za povraćaj u pređašnje stanje

(1) Optuženom koji iz opravdanih razloga propusti rok za izjavu žalbe na presudu ili na rješenje o primjeni mjere sigurnosti ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, sud će dopustiti povraćaj u pređašnje stanje radi izjave žalbe ako u roku od osam dana poslije prestanka uzroka zbog kojeg je propustio rok podnese molbu za povraćaj u pređašnje stanje i ako istovremeno s molbom preda i žalbu.

(2) Poslije proteka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povraćaj u pređašnje stanje.

Član 175.

Odlučivanje o povraćaju u pređašnje stanje

(1) O povraćaju u pređašnje stanje odlučuje sudija, odnosno predsjednik vijeća koje je donijelo presudu, ili rješenje koje se pobija žalbom.

(2) Protiv rješenja kojim se dopušta povraćaj u pređašnje stanje nije dopuštena žalba.

Član 176.

Posljedice podnošenja molbe za povraćaj u pređašnje stanje

Molba za povraćaj u pređašnje stanje ne zadržava, po pravilu, izvršenje presude, odnosno rješenja o primjeni mjere sigurnosti ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, ali sud može odlučiti da se s izvršenjem zastane do donošenja odluke po molbi.

GLAVA XIII - DONOŠENJE I SAOPĆAVANJE ODLUKA

Član 177.

Vrste odluka

- (1) U krivičnom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naredbe.
- (2) Presudu donosi samo sud, a rješenje i naredbu donose i drugi organi koji učestvuju u krivičnom postupku.

Član 178.

Odlučivanje u sjednici o vijećanju i glasanju

- (1) Odluke vijeća donose se poslije usmenog vijećanja i glasanja. Odluka je donesena kad je za nju glasala većina članova vijeća.
- (2) Predsjednik vijeća rukovodi vijećanjem i glasanjem i glasa posljednji. On je dužan da se stara da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre.
- (3) Ako se u pogledu pojedinih pitanja o kojima se glasa glasovi podjele na više različitih mišljenja, tako da nijedno od njih nema većinu, razdvojit će se pitanja i glasanje će se ponavljati dok se ne postigne većina. Ako se na taj način ne postigne većina, odluka će se donijeti tako što će se glasovi koji su najnepovoljniji za optuženog pribrojiti glasovima koji su od ovih manje nepovoljni, sve dok se ne postigne potrebna većina.
- (4) Članovi vijeća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koje postavi predsjednik vijeća, ali član vijeća koji je glasao da se optuženi oslobodi ili da se presuda ukine i ostao u manjini, nije dužan glasati o sankciji. Ako ne glasa uzeće se kao da je pristao na glas koji je za optuženog najpovoljniji.

Član 179.

Način glasanja

- (1) Pri odlučivanju prvo se glasa je li sud nadležan, je li potrebno dopuniti postupak, kao i o drugim prethodnim pitanjima. Kad se donese odluka o prethodnim pitanjima, prelazi se na odlučivanje o glavnoj stvari.
- (2) Pri odlučivanju o glavnoj stvari prvo će se glasati je li optuženi učinio krivično djelo i je li krivično odgovoran, a zatim će se glasati o kazni, drugim krivičnopravnim sankcijama, troškovima krivičnog postupka, imovinskopravnim zahtjevima i ostalim pitanjima o kojima treba donijeti odluku.
- (3) Ako je isto lice optuženo za više krivičnih djela, glasat će se o krivičnoj odgovornosti i kazni za svako od tih djela, a zatim o jedinstvenoj kazni za sva djela.

Član 180.

Tajno zasjedanje

- (1) Vijećanje i glasanje obavlja se u tajnom zasjedanju.
- (2) U prostoriji u kojoj se vrši vijećanje i glasanje mogu biti prisutni samo članovi vijeća i zapisničar.

Član 181.

Saopćavanje odluka

(1) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odluke se saopćavaju osobama usmenim objavljivanjem, ako su prisutne, a dostavljanjem ovjerenog prepisa odluke, ako su odsutne.

(2) Ako je odluka usmeno saopćena, to će se naznačiti u zapisniku i u spisu, a osoba kojoj je saopćenje učinjeno potvrdit će to svojim potpisom. Ako osoba izjavi da se neće žaliti, ovjereni prepis usmeno saopćene odluke neće joj se dostaviti, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Prepisi odluka protiv kojih je dozvoljena žalba dostavljaju se s uputstvom o pravu na žalbu.

GLAVA XIV - DOSTAVLJANJE PISMENA

Član 182.

(1) Pismena se dostavljaju, po pravilu, preko pošte. Dostavljanje se može vršiti i preko službene osobe organa koji je odluku donio ili neposredno kod tog organa.

(2) Poziv za glavni pretres ili druge pozive sud može i usmeno saopštiti osobi koja se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Pozivanje izvršeno na ovaj način zabilježiti će se u zapisniku koji će pozvana osoba potpisati, osim ako je to pozivanje zabilježeno u zapisniku o glavnom pretresu. Smatra se da je time izvršeno punovažno dostavljanje.

Član 183.

Osobno dostavljanje

Pismeno za koje je u ovom zakonu određeno da se ima osobno dostaviti predaje se neposredno osobi kojoj je upućeno. Ako se osoba kojoj se pismeno mora osobno dostaviti ne zatekne na mjestu gdje se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će se obavijestiti kad i na kom mjestu može tu osobu da zatekne i ostavit će kod jedne od osoba navedenih u članu 184. ovog zakona pismenu obavijest da radi primanja pismena bude u određeni dan i sat u svom stanu ili na svom radnom mjestu. Ako i poslije ovog dostavljač ne zatekne osobu kojoj se dostavljanje ima izvršiti, postupiće po odredbi člana 184. stav 1. ovog zakona. Time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Član 184.

Posredno dostavljanje

(1) Pismena za koja nije određeno u ovom zakonu da se moraju osobno dostaviti dostavljaju se takođe osobno, ali takva pismena u slučaju da se primalac ne zatekne u stanu ili na radnom mjestu mogu se predati kome od njegovih odraslih članova domaćinstva, koji je dužan da primi pismeno. Ako se oni ne zateknu u stanu pismeno će se predati susjedu, ako on na to pristane. Ako se dostavljanje vrši na radnom mjestu osoba kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta osoba se tamo ne zatekne, pismeno se može uručiti osobi ovlaštenoj za prijem pošte koja je dužna primiti pismeno ili osobi koja je zaposlena na istom mjestu, ako ona pristane primiti pismeno.

(2) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se pismeno ima dostaviti odsutna i da joj osoba iz stava 1. ovog člana ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti uz naznačenje gdje se odsutni nalazi.

Član 185.

Sadržaj osobnog dostavljanja.

(1) Osumnjičenom, odnosno optuženom će se osobno dostaviti poziv za prvo ispitivanje u prethodnom postupku, poziv za glavni pretres, i poziv za pretres za određivanje sankcije.

(2) Optuženom koji nema branioca, osobno će se dostaviti optužnica, presuda i druge odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora. Po zahtjevu optuženog, presuda i druge odluke dostavit će se osobi koju on odredi.

(3) Ako optuženom koji nema branioca treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a dostavljanje se ne može izvršiti na njegovu dosadašnju adresu, sud će optuženom postaviti branioca po službenoj dužnosti, koji će vršiti ovu dužnost dok se ne sazna nova adresa optuženog. Postavljenom braniocu će se odrediti potreban rok za

upoznavanje sa spisom, a poslije toga će se presuda dostaviti postavljenom braniocu i postupak nastaviti. Ako je u pitanju koja druga odluka od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu ili žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, ta će se odluka, odnosno žalba istaći na oglasnoj tabli suda. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

(4) Ako optuženi ima branioca, optužnica i sve odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, dostavit će se braniocu i optuženom po odredbama člana 184. ovog zakona. U tom slučaju, rok za izjavu pravnog lijeka, odnosno odgovora na žalbu teče od dana dostavljanja pismena optuženom ili braniocu. Ako se optuženom ne može dostaviti odluka, odnosno žalba zato što nije prijavio promjenu adrese, ta će se odluka, odnosno žalba istaći na oglasnu tablu suda. Po proteku roka od osam dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

(5) Ako se pismeno ima dostaviti braniocu optuženog, a on ima više branilaca, dovoljno je da se pismeno dostavi jednom od njih.

Član 186.

Dostavnica

(1) Potvrdu o izvršenom dostavljanju (dostavnicu) potpisuje primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici sam naznačiti dan prijema.

(2) Ako je primalac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će ga potpisati, naznačiti dan prijema i staviti napomenu zašto je potpisao primaoca.

(3) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i naznačiti dan predaje i time je dostavljanje izvršeno.

Član 187.

Odbijanje prijema pismena

Kad primalac ili odrasli član njegova domaćinstva odbije da primi pismeno, dostavljač će zabilježiti na dostavnici dan, sat i razlog odbijanja prijema, a pismeno će ostaviti u stanu primaoca ili u prostoriji gdje je on zaposlen. Time je dostavljanje izvršeno.

Član 188

Posebni slučajevi dostavljanja

(1) Osobama lišenim slobode dostavljanje se obavlja u sudu ili preko ustanove u kojoj su smještene.

(2) Osobama koje uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini, ako međunarodni ugovori što drugo ne određuju, dostavljanje se obavlja preko ministarstva nadležnog za inostrane poslove Bosne i Hercegovine.

(3) Dostavljanje državljanima Bosne i Hercegovine, obavlja se posredstvom diplomatskog ili konzularnog predstavništva Bosne i Hercegovine u stranoj državi, pod uvjetom da se strana država ne protivi takvom načinu dostavljanja i da osoba kojoj se dostavljanje obavlja dobrovoljno pristaje da primi pismeno. Ovlašćeni zaposlenik diplomatskog ili konzularnog predstavništva potpisuje dostavnicu kao dostavljač ako je pismeno uručeno u samom predstavništvu, a ako je pismeno dostavljeno poštom potvrđuje to na dostavnici.

Član 189.

Dostavljanje tužiocu

(1) Tužiocu se odluke i druga pismena ili obavještenja dostavljaju predajom pisarnici tužilaštva.

(2) Kad se obavlja dostavljanje odluka kod kojih od dana dostavljanja teče rok, kao dan dostavljanja smatra se dan predaje pismena pisarnici tužilaštva.

Član 190.

Shodna primjena odredbi drugog zakona

U slučajevima koji nisu predviđeni ovim zakonom, dostavljanje se vrši po odredbama koje važe za parnični postupak pred sudom.

Član 191.

Obavještanje telegramom ili "telefonom"

(1) Osobe koje učestvuju u postupku, osim optuženog, mogu se o pozivu za glavni pretres ili drugom pozivu, kao i o odluci o odlaganju glavnog pretresa ili drugih zakazanih radnji, izvjestiti telegramom ili telefonom, ako se prema okolnostima može pretpostaviti da će obavijest obavljenu na taj način primiti osoba kojoj je upućena.

(2) O pozivanju ili obavještanju o odlukama koje je izvršeno na način predviđen u stavu 1. ovog člana, sastavit će se na spisu službena zabilježka.

(3) Prema osobi koje je po stavu 1. ovog člana obaviještena, odnosno kojoj je odluka upućena, mogu nastupiti štetne posljedice predviđene za propuštanje samo ako se utvrdi da je ona blagovremeno primila poziv, odnosno odluku i da je bila poučena o posljedicama propuštanja.

GLAVA XV - IZVRŠENJE ODLUKE

Član 192.

Pravosnažnost odluke

(1) Presuda postaje pravosnažna kad se više ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.

(2) Pravosnažna presuda izvršava se kad je izvršeno njeno dostavljanje i kad za izvršavanje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije izjavljena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna istekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od izjavljene žalbe.

(3) Za izvršenje pravosnažnih presuda nadležan je sud.

(4) Ako je vojni starješina osuđen na kaznu, sud će ovjereni prijepis pravosnažne presude dostaviti organu nadležnom za poslove odbrane u kojem se osuđeni vodi u evidenciji.

Član 193.

Nemogućnost naplate novčane kazne

Ako se novčana kazna propisana u ovom zakonu ne može naplatiti, sud će postupiti na način propisan u Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 194.

Izvršenje odluke o troškovima postupka i oduzimanju predmeta

(1) Izvršenje presude u pogledu troškova krivičnog postupka, oduzimanja imovinske koristi i imovinskopravnih zahtjeva vrši sud po odredbama koje važe za izvršni postupak i koje se primjenjuju u mjestu gdje se odluka ima izvršiti.

(2) Prinudna naplata troškova krivičnog postupka u korist budžeta Federacije vrši se po službenoj dužnosti. Troškovi prinudne naplate prethodno se isplaćuju iz sredstava suda.

(3) Ako je u presudi izrečena mjera sigurnosti oduzimanja predmeta, sud će odlučiti hoće li se takvi predmeti prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak ili će se predati kriminalističkom muzeju ili drugoj ustanovi ili će se uništiti. Novac dobijen prodajom predmeta prihod je budžeta Federacije.

(4) Odredba stava 3. ovog člana shodno se primjenjuje i kad se donese odluka o oduzimanju predmeta na osnovu člana 412. ovog zakona.

(5) Pravosnažna odluka o oduzimanju predmeta može se van slučaja ponavljanja krivičnog postupka izmijeniti u parničnom postupku ako se pojavi spor o vlasništvu oduzetih predmeta.

Član 195.

Izvršnost odluka

(1) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, rješenja se izvršavaju kad postanu pravosnažna. Naredbe se izvršavaju odmah, ako organ koji je naredbu izdao ne naredi drugačije.

(2) Pravosnažnost rješenja nastupa kad se ono ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dozvoljena.

(3) Rješenja i naredbe, ako nije drugačije određeno, izvršavaju organi koji su te odluke donijeli. Ako je sud rješenjem odlučio o troškovima krivičnog postupka, naplata tih troškova vrši se po odredbama člana 194. st. 1. i 2. ovog zakona.

Član 196.

Sumnja u dopuštenost izvršenja

(1) Ako se pojavi sumnja u dopuštenost izvršenja sudske odluke ili o računanju kazne ili ako u pravosnažnoj presudi nije odlučeno o uračunavanju pritvora ili ranije izdržane kazne ili uračunavanje nije pravilno obavljeno, o tome će odlučiti posebnim rješenjem sudija, odnosno predsjednik vijeća koje je sudilo u prvom stepenu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud nije drugačije odredio.

(2) Ako se pojavi sumnja u tumačenju sudske odluke, o tome odlučuje sudija, odnosno vijeće koje je donijelo pravosnažnu odluku.

Član 197.

Pravosnažnost odluke o imovinskopravnom zahtjevu

Kad je odluka kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu postala pravosnažna, oštećenom će se na njegov zahtjev izdati ovjereni prijepis pravosnažne odluke, s naznačenjem da je odluka izvršna.

Član 198.

Propisi o krivičnoj evidenciji

Propise o krivičnoj evidenciji donosi federalni ministar unutrašnjih poslova uz saglasnost s federalnim ministrom pravde.

GLAVA XVI - TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 199.

Vrste troškova

(1) Troškovi krivičnog postupka su izdaci učinjeni povodom krivičnog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka.

(2) Troškovi krivičnog postupka obuhvataju:

- 1) troškove za svjedoke, vještake, tumače i stručne osobe i troškove uviđaja;
- 2) podvozne troškove osumnjičenog, odnosno optuženog;
- 3) izdatke za dovođenje osumnjičenog, odnosno optuženog ili osobe lišene slobode;
- 4) podvozne i putne troškove službenih osoba;
- 5) troškove liječenja osumnjičenog, odnosno optuženog dok se nalazi u pritvoru, kao i troškove porođaja, osim troškova koji se naplaćuju iz fonda za zdravstveno osiguranje;
- 6) troškove tehničkog pregleda vozila, analize krvi i prijevoza leša do mjesta obdukcije;
- 7) paušalni iznos;
- 8) nagradu i nužne izdatke branioca;
- 9) nužne izdatke oštećenog i njegovog zakonsko zastupnika.

(3) Paušalni iznos utvrđuje se u okviru iznosa određenih odgovarajućim propisom, s obzirom na trajanje i složenost postupka i imovno stanje osobe obavezne da plati ovaj iznos.

(4) Troškovi iz tač. od 1. do 6. stava 2. ovog člana i nužni izdaci postavljenog branioca isplaćuju se unaprijed iz sredstava tužilaštva, odnosno suda, a naplaćuju se kasnije od osoba koje su dužne da ih naknade po odredbama ovog zakona. Organ koji vodi prekrivični i krivični postupak dužan je da sve troškove koji su unaprijed uplaćeni unese u popis koji se prilaže spisu.

(5) Troškovi prevođenja na jezik stranke, svjedoka ili drugih osoba koje učestvuju u krivičnom postupku, a koji nastaju primjenom odredbi ovog zakona neće se naplaćivati od osoba koje su po odredbama ovog zakona dužne da naknade troškove krivičnog postupka.

Član 200.

Odluke o troškovima

(1) U svakoj presudi i rješenju kojim se obustavlja krivični postupak odlučit će se ko će snositi troškove postupka i koliko oni iznose.

(2) Ako nedostaju podaci o visini troškova, sud će donijeti posebno rješenje o visini troškova, kad se ti podaci pribave. Zahtjev sa podacima o visini troškova može se podnijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja pravosnažne presude ili rješenja o obustavi krivičnog postupka osobi koja ima pravo da postavi takav zahtjev.

(3) Kad je odluka o troškovima sadržana u posebnom rješenju, o žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće iz apelacionog odjeljenja.

Član 201.

Ostali troškovi

(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi, branilac, zakonski zastupnik, svjedok, vještak, prevodilac i stručna osoba, bez obzira na ishod krivičnog postupka, snose troškove svog dovođenja, odgađanja istražne radnje ili glavnog pretresa i ostale troškove postupka koje su prouzrokovali svojom krivnjom, kao i odgovarajući dio paušalnog iznosa.

(2) O troškovima iz stava 1. ovog člana donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje snosi optuženi rješava u odluci o glavnoj stvari.

Član 202.

Troškovi postupka kad se optuženi oglasi krivim

(1) Kad sud optuženog oglasi krivim, izreći će u presudi da je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka.

(2) Osoba koja je optužena za više krivičnih djela neće se osuditi na naknadu troškova u pogledu djela za koja je oslobođena optužbe, ukoliko se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.

(3) U presudi kojom je više optuženih oglašeno krivim, sud će odrediti koliki će dio troškova snositi svaki od njih, a ako to nije moguće osudiće sve optužene da solidarno snose troškove. Plaćanje paušalnog iznosa odredit će se za svakog optuženog posebno.

(4) U odluci kojom rješava o troškovima, sud može osloboditi optuženog dužnosti da naknadi u cjelini ili djelimično troškove krivičnog postupka iz člana 199. stav 2. tač. od 1. do 7. ovog zakona, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili osobe koju je on dužan da izdržava. Ako se ove okolnosti utvrde nakon donošenja odluke o troškovima, sudija može izdati posebno rješenje kojim oslobađa optuženog dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

Član 203.

Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude

(1) Kad se obustavi krivični postupak ili kad se donese presuda kojom se optuženi oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija, izreći će se u rješenju, odnosno presudi da troškove krivičnog postupka iz čl. 185. stav 2. tač. od 1. do 6. ovog zakona, kao i nužni izdaci optuženog i nužni izdaci i nagrada branioca padaju na teret budžetskih sredstava, osim u slučajevima određenim u stavu 2. ovog člana.

(2) Osoba koja je svjesno podnijela lažnu prijavu snosit će troškove krivičnog postupka.

(3) Kad sud odbije optužbu zbog nenadležnosti, odluke o troškovima donijet će nadležni sud.

(4) Ako zahtjev za naknadu nužnih izdataka i nagrade iz stava 1. ovog člana ne bude usvojen ili sud o njemu ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, optuženi i branilac imaju pravo da potraživanja ostvaruju u parničnom postupku protiv Federacije.

Član 204.

Nagrada i nužni izdaci branioca

Nagradu i nužne izdatke branioca dužna je platiti zastupana osoba, bez obzira na to ko je po odluci suda dužan snositi troškove krivičnog postupka, osim ako po odredbama ovog zakona nagrada i nužni izdaci branioca padaju na teret sredstava suda. Ako je osumnjičenom, odnosno optuženom bio postavljen branilac, a plaćanjem nagrade i nužnih izdataka bi bilo dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje ili izdržavanje osobe koju je obavezan izdržavati, nagrada i nužni izdaci branioca isplatit će se iz sredstava suda.

Član 205.

Troškovi postupka po pravnim lijekovima

O dužnosti plaćanja troškova u postupku po pravnim lijekovima odlučuje se u skladu s odredbama čl. 199. do 204. ovog zakona.

Član 206.

Posebni propisi o naknadi troškova

Detaljnije propise o naknadi troškova krivičnog postupka i visini paušalnog iznosa donosi federalni ministar pravde.

GLAVA XVII - IMOVINSKOPRAVNI ZAHTEVI

Član 207.

Predmet imovinskopravnog zahtjeva

(1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao usljed učinjenja krivičnog djela raspravit će se na prijedlog ovlaštene osobe u krivičnom postupku ako se time ne bi znatno odugovlačio ovaj postupak.

(2) Imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništavanje određenog pravnog posla.

Član 208.

Podnošenje prijedloga za ostvarivanje

imovinskopravnog zahtjeva

(1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku može podnijeti osoba koja je ovlaštena da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku.

(2) Ako je usljed krivičnog djela oštećena imovina Federacije, organ ovlašten zakonom da se stara o zaštiti te imovine može u krivičnom postupku učestvovati u skladu sa ovlaštenjima koja ima na osnovu zakona.

Član 209.

Postupak za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

(1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku podnosi se sudu.

(2) Prijedlog se može podnijeti najkasnije do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije pred sudom.

(3) Osoba ovlašćena za podnošenje prijedloga dužna je da određeno označi svoj zahtjev i da podnese dokaze.

(4) Ako ovlašćena osoba nije podnijela prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku do potvrđivanja optužnice, bit će obaviještena da taj prijedlog može podnijeti do završetka pretresa, odnosno pretresa za izricanje sankcije. Ako su usljed krivičnog djela oštećena sredstva Federacije, a prijedlog nije podnesen, sud će o tome obavijestiti organ iz člana 208. stav 2. ovog zakona.

(5) Ako ovlašćena osoba ne podnese imovinskopravni zahtjev do završetka glavnog pretresa ili ako predloži upućivanje na parnični postupak, a podaci krivičnog postupka pružaju pouzdan osnov za potpuno ili djelimično rješenje imovinskopravnog zahtjeva, sud će u osuđujućoj presudi odlučiti da se optuženom izrekne mjera oduzimanja imovinske koristi.

Član 210.

Odustajanje od prijedloga

(1) Ovlašćena osoba može do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje sankcije odustati od prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku i ostvariti ga u parničnom postupku. U slučaju odustajanja od prijedloga, takav prijedlog se ne može ponovo podnijeti, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Ako je imovinskopravni zahtjev poslije stavljenog prijedloga, a prije završetka pretresa za određivanje sankcije prešao na drugu osobu po pravilima imovinskog prava, pozvat će se ta osoba da se izjasni da li ostaje kod prijedloga. Ako se uredno pozvani ne odazove, smatra se da je odustao od prijedloga.

Član 211.

Obaveze tužioca i suda u vezi utvrđivanja činjenica

(1) Tužilac je dužan da prikupi dokaze i izvidi sve što je potrebno za odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu vezanom za krivično djelo.

(2) Sud pred kojim se vodi postupak ispitat će optuženog o činjenicama vezanim za prijedlog ovlaštene osobe.

Član 212.

Odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu

(1) O imovinskopravnom zahtjevu odlučuje sud.

(2) Sud može predložiti oštećenom i optuženom, odnosno braniocu sprovođenje postupka medijacije putem medijatora u skladu sa zakonom, ako ocijeni da je imovinskopravni zahtjev takav da je svrsishodno da ga uputi na medijaciju. Prijedlog za upućivanje na medijaciju mogu dati i oštećeni i optuženi, odnosno branilac i to do završetka glavnog pretresa.

(3) U presudi kojom optuženog oglašava krivim sud može oštećenom dosuditi imovinskopravni zahtjev u cjelini ili djelimično, a za ostatak ga uputiti na parnični postupak. Ako podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, sud će oštećenog uputiti da imovinskopravni zahtjev u cjelini može da ostvaruje u parničnom postupku.

(4) Kad sud donese presudu kojom se optuženi oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija ili kad rješenjem obustavi krivični postupak, uputit će oštećenog da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

Član 213.

Odluka o predaji stvari oštećenom

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na povrat stvari, a sud ustanovi da stvar pripada oštećenom i da se nalazi kod optuženog ili nekog od učesnika na glavnom pretresu ili kod osobe kojoj su je oni dali na čuvanje, odredit će u presudi da se stvar preda oštećenom.

Član 214.

Odlučivanje o poništavanju određenog pravnog posla

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na poništavanje određenog pravnog posla, a sud utvrdi da je zahtjev osnovan, izreći će u presudi potpuno ili djelimično poništavanje tog pravnog posla, s posljedicama koje otuda proističu, ne dirajući u prava trećih osoba.

Član 215.

Izmjena odluke o imovinskopravnom zahtjevu

(1) Sud može izmijeniti pravosnažnu presudu koja sadrži odluku o imovinskopravnom zahtjevu samo povodom ponavljanja krivičnog postupka.

(2) Izvan ovog slučaja osuđeni, odnosno njegovi nasljednici mogu samo u parničnom postupku zahtijevati da se pravosnažna presuda kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu izmijeni i to ako postoje uslovi za ponavljanje po odredbama koje važe za parnični postupak.

Član 216.

Privremene mjere osiguranja

(1) Privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva nastalog usljed izvršenja krivičnog djela mogu se odrediti u krivičnom postupku po odredbama koje važe za izvršni postupak.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana donosi sud. Dozvoljena je žalba protiv ovog rješenja o kojoj odlučuje vijeće iz člana 25. stav 6. ovog zakona. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 217.

Vraćanje stvari u toku postupka

(1) Ako je riječ o stvarima koje nesumnjivo pripadaju oštećenom, a ne služe kao dokaz u krivičnom postupku, te će se stvari predati oštećenom i prije završetka postupka.

(2) Ako se više oštećenih spore o svojini na stvari, uputi će se na parnični postupak, a sud će u krivičnom postupku odrediti samo čuvanje stvari kao privremenu mjeru osiguranja.

(3) Stvari koje služe kao dokaz oduzet će se privremeno i po završetku postupka vratiti vlasniku. Ako je ovakva stvar neophodno potrebna vlasniku, ona mu se može vratiti i prije završetka postupka, uz obavezu da je na zahtjev donese.

Član 218.

Mjere osiguranja prema trećim osobama

(1) Ako oštećeni ima zahtjev prema trećoj osobi zbog toga što se kod nje nalaze stvari pribavljene krivičnim djelom ili zbog toga što je ona usljed krivičnog djela ostvarila imovinsku korist, sud može u krivičnom postupku na prijedlog ovlašćenih osoba (Član 208.) i po odredbama koje važe za izvršni postupak, odrediti privremene mjere osiguranja i prema trećoj osobi. Odredbe člana 216. stav 2. ovog zakona važe i u ovom slučaju.

(2) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim sud će ili ukinuti mjere iz stava 1. ovog člana, ako već ranije nisu ukinute ili će oštećenog uputiti na parnični postupak, s tim što će se ove mjere ukinuti ako parnični postupak ne bude pokrenut u roku koji odredi sud.

GLAVA XVIII - OSTALE ODREDBE

Član 219.

Obustava postupka u slučaju smrti osumnjičenog, odnosno optuženog

Kad se u toku krivičnog postupka ustanovi da je osumnjičeni, odnosno optuženi umro postupak će se obustaviti.

Član 220.

Postupak u slučaju neuračunljivosti osumnjičenog, odnosno optuženog

Ako se u toku postupka utvrdi da je osumnjičeni, odnosno optuženi u vrijeme učinjenja krivičnog djela bio neuračunljiv, sud donosi odgovarajuću odluku u skladu sa članom 410. ovog zakona. Ako se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, odnosno psihijatrijskoj ustanovi, neće se pustiti na slobodu već će sud donijeti rješenje o njegovom privremenom zadržavanju u trajanju do 30 dana od dana donošenja rješenja.

Član 221

Duševno oboljenje osumnjičenog, odnosno optuženog u toku postupka

Kad se u toku krivičnog postupka utvrdi da je osumnjičeni, odnosno optuženi po učinjenom krivičnom djelu obolio od kakvog duševnog oboljenja. rješenjem će se prekinuti krivični postupak (Član 409.).

Član 222.

Primjena pravila međunarodnog prava

(1) U pogledu isključenja krivičnog gonjenja za strance koji uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini primjenjuju se pravila međunarodnog prava.

(2) U slučaju sumnje da li se radi o osobama iz st. 1. ovog člana, sud će se za objašnjenje obratiti Federalnom ministarstvu pravde.

Član 223.

Odobrenje za krivično gonjenje

Kad je zakonom propisano da je za krivično gonjenje pojedinih osoba potrebno prethodno odobrenje nadležnog državnog organa, tužilac ne može provesti istragu niti podići optužnicu ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato.

Član 224.

Privremeno oduzimanje vozačke dozvole

(1) Ako se postupak vodi zbog krivičnog djela ugrožavanja javnog prometa, sud može osumnjičenom, odnosno optuženom oduzeti vozačku dozvolu za vrijeme dok postupak traje.

(2) U hitnim slučajevima tužilac može odrediti mjeru iz stava 1. ovog člana o čemu odmah obaviještava sudiju za prethodni postupak koji može u roku od 72 sata donijeti rješenje o oduzimanju vozačke dozvole. U slučaju da sudija za prethodni postupak ne donese rješenje o privremenom oduzimanju vozačke dozvole, tužilac će vozačku dozvolu vratiti osumnjičenom.

(3) Vozačka dozvola vratit će se osumnjičenom, odnosno optuženom i prije završetka krivičnog postupka ako se može opravdano zaključiti da su prestali razlozi za oduzimanje vozačke dozvole.

(4) Protiv rješenja donesenog u smislu st. 1. i 2. ovog člana dopuštena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja.

(5) Vrijeme za koje je vozačka dozvola oduzeta optuženom koji je na slobodi uračunat će se u izrečenu mjeru sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom.

Član 225.

Posebni uvjeti za krivično gonjenje

(1) U slučaju kad je krivično djelo izvršeno van teritorije Federacije, tužilac može preduzeti krivično gonjenje ako je to krivično djelo propisano u zakonu Federacije.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana tužilac će preduzeti krivično gonjenje samo u slučaju ako je izvršeno djelo propisano kao krivično djelo i po zakonu države na čijoj je teritoriji krivično djelo izvršeno. Ni u tom slučaju krivično gonjenje se neće izvršiti ako se po zakonu te države krivično gonjenje preuzima po zahtjevu oštećenog, a takav zahtjev nije podnesen.

(3) Tužilac može preduzeti krivično gonjenje bez obzira na zakon države na čijoj teritoriji je krivično djelo izvršeno, u slučaju da se radi o krivičnom djelu prema pravilima međunarodnog prava.

Član 226.

Kažnjavanje za odugovlačenje postupka

(1) Sud može u toku postupka kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM tužioca, branioca, punomoćnika ili zakonskog zastupnika i oštećenog, ako su njihovi postupci očigledno upravljani na odugovlačenje krivičnog postupka.

(2) O kažnjavanju tužioca obavijestit će se Visoko sudsko i tužilačko vijeće Federacije Bosne i Hercegovine, a o kažnjavanju branioca obavijestit će se Federalna advokatska komora.

Član 227.

Davanje podataka iz kaznene evidencije

(1) Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati sudovima, tužilaštvima i organima unutrašnjih poslova u vezi s krivičnim postupkom koji se vodi protiv osobe koja je ranije bila osuđivana, kao i nadležnim organima za izvršenje krivičnih sankcija i nadležnim organima koji učestvuju u postupku davanja amnestije, pomilovanja ili brisanja osude.

(2) Podaci iz kaznene evidencije mogu se, na obrazložen zahtjev, dati i državnim organima ako još traju određene mjere sigurnosti ili pravne posljedice osude.

(3) Građanima se, na njihov zahtjev, mogu dati podaci o njihovoj osuđivanosti ili neosuđivanosti ako su im ti podaci potrebni radi ostvarivanja njihovih prava.

(4) Niko nema pravo tražiti od građana da podnese dokaze o svojoj osuđivanosti, odnosno neosuđivanosti.

(5) Odredbe st. od 1. do 4. ovog člana su posebne odredbe koje se odnose i na Zakon o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine.

DIO DRUGI - TOK POSTUPKA

GLAVA XIX - ISTRAGA

Član 228.

Obaveza prijavljivanja krivičnog djela

(1) Službene i odgovorne osobe u svim organima vlasti u Federaciji, javnim preduzećima i ustanovama dužne su da prijave krivična djela o kojima su obaviještene ili za koja saznaju na koji drugi način. U takvim okolnostima, službena ili odgovorna osoba će preduzeti mjere da bi se sačuvali tragovi krivičnog djela, predmeti na kojima je ili kojima je učinjeno krivično djelo i drugi dokazi o njima i obavijestit će o tome, bez odlaganja, ovlašćenu službenu osobu ili tužilaštvo.

(2) Zdravstveni radnici, nastavnici, vaspitači, roditelji, staratelji, usvojitelji i druge osobe koje su ovlašćene i dužne da pružaju pomoć maloljetnim osobama, da vrše nadzor, odgajanje i vaspitavanje maloljetnika, a koji saznaju ili ocijene da postoji sumnja da je maloljetna osoba žrtva seksualnog, fizičkog ili nekog drugog zlostavljanja, dužni su o toj sumnji odmah obavijestiti ovlašćenu službenu osobu ili tužioca.

Član 229.

Prijavljivanje krivičnog djela od građana

- (1) Građanim ima pravo prijaviti izvršenje krivičnog djela.
- (2) Svako je dužan prijaviti izvršenje krivičnog djela kada neprijavlivanje krivičnog djela predstavlja krivično djelo.

Član 230.

Podnošenje prijave

- (1) Prijava se podnosi tužiocu, pismeno ili usmeno.
- (2) Ako se prijava podnosi usmeno, osoba koja podnosi prijavu upozorit će se na posljedice lažnog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastavit će se zapisnik, a ako je prijava saopštena telefonom, sačinit će se službena zabilješka.
- (3) Ako je prijava podnesena sudu ili ovlašćenoj službenoj osobi ili nekom drugom sudu ili tužiocu u Federaciji, oni će prijavu primiti i odmah dostaviti tužiocu.

Član 231.

Naredba o sprovođenju istrage

- (1) Tužilac naređuje sprovođenje istrage ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo.
- (2) O sprovođenju istrage donosi se naredba koja sadrži:
 - 1) podatke o učiniocu krivičnog djela ukoliko su poznati,
 - 2) opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela,
 - 3) zakonski naziv krivičnog djela,
 - 4) okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje za provođenje istrage i postojeće dokaze.U naredbi tužilac će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje okolnosti treba preduzeti.
- (3) Tužilac neće narediti sprovođenje istrage ako je iz prijave i pratećih spisa očigledno da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ako ne postoje osnovi sumnje da je prijavljena osoba učinila krivično djelo, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.
- (4) O sprovođenju istrage, kao i o razlozima za to, tužilac će obavijestiti oštećenog i podnosioca prijave u roku od tri dana. Oštećeni i podnositelj prijave imaju pravo podnijeti pritužbu u roku od osam dana uredu tužioca.

Član 232.

Provođenje istrage

- (1) U toku provođenja istrage tužilac može preduzeti sve istražne radnje, uključujući ispitivanje osumnjičenog i saslušanje oštećenog i svjedoka, vršenje uviđaja i rekonstrukcije događaja, preduzimanje posebnih mjera koje osiguravaju sigurnost svjedoka i informacija i naređivanje potrebnih vještačenja.
- (2) O preduzetim istražnim radnjama sastavlja se zapisnik u skladu sa ovim zakonom.

Član 233.

Nadzor tužioca nad radom ovlašćenih službenih osoba

- (1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko pet godina, ovlašćena službena osoba je dužna odmah obavijestiti tužioca i pod njegovim nadzorom preduzeti potrebne mjere da se pronađe izvršilac krivičnog djela, da se spriječi skrivanje ili bjekstvo osumnjičenog ili saučesnika, da se otkriju i sačuvaju tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokazi i da se prikupe sve informacije koje mogu biti korisne u krivičnom postupku.
- (2) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo iz stava 1. ovog člana, ovlašćena službena osoba dužna je u slučaju opasnosti od odlaganja preduzeti neophodne radnje radi izvršenja zadatka iz stava 1. ovog člana. Prilikom preduzimanja ovih radnji, ovlašćena službena osoba je dužna postupiti po ovom zakonu. O svemu što je preduzeto, ovlašćena službena osoba dužna je odmah obavijestiti tužioca i dostaviti prikupljene predmete koji mogu poslužiti kao dokaz.
- (3) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje je predviđena kazna zatvora do pet godina, ovlašćena službena osoba je dužna obavijestiti tužioca o svim raspoloživim informacijama i istražnim radnjama koje je preduzela najkasnije sedam dana od dana saznanja o postojanju osnova sumnje da je krivično djelo učinjeno.
- (4) U slučajevima iz st. 1. do 3. ovog člana tužilac će donijeti naredbu o sprovođenju istrage ako to ocijeni potrebnim.

Član 234.

Uzimanje izjava i prikupljanje drugih dokaza

(1) Radi izvršenja zadatka iz člana 233. ovog zakona, ovlaštena službena osoba može:

- 1) prikupljati potrebne izjave od osoba;
- 2) izvršiti potreban pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljaga;
- 3) ograničiti kretanje na određenom prostoru za vrijeme potrebno da se obavi određena radnja;
- 4) preduzeti potrebne mjere u vezi sa utvrđivanjem identiteta osoba i predmeta;
- 5) raspisati potragu za osobom i stvarima za kojim se traga;
- 6) u prisustvu odgovorne osobe, pretražiti određene objekte i prostorije državnih organa, javnih preduzeća i ustanova;
- 7) obaviti uvid u određenu njihovu dokumentaciju, kao i preduzeti druge potrebne mjere i radnje.

O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene pri preduzimanju pojedinih radnji, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti, sastavit će se zapisnik ili službena zabilješka.

(2) Pri prikupljanju izjava od osoba, ovlaštena službena osoba može izdati pismeni poziv osobi da dođe u službene prostorije, pod uvjetom da se u pozivu naznače razlozi pozivanja. Osoba ne mora dati nikakvu izjavu ili odgovarati na pitanja koja mu ovlaštena službena osoba postavlja, osim davanja osobnih podataka, o čemu će ga ovlaštena službena osoba poučiti.

(3) Prilikom prikupljanja izjava od osobe, ovlaštena službena osoba će postupiti u skladu sa članom 92. ovog zakona, odnosno u skladu sa članom 100 ovog zakona. U tom slučaju se zapisnici o prikupljenim izjavama mogu upotrijebiti kao dokazi u krivičnom postupku.

(4) Osoba prema kojoj je primjenjena neka od radnji ili mjera iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu tužiocu u roku od tri dana. Tužilac će provjeriti osnovanost pritužbe i ako utvrdi da su se u preduzetim radnjama ili mjerama stekla obilježja krivičnog djela ili povreda radne obaveze, postupit će prema pritužbi u skladu sa zakonom.

(5) Na osnovu prikupljenih izjava i dokaza koji su otkriveni, ovlaštena službena osoba sastavlja izvještaj. Uz izvještaj se dostavljaju i predmeti, skice, fotografije, pribavljeni izvještaji, spisi o preduzetim mjerama i radnjama, službene zabilješke, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za vođenje postupka, uključujući sve činjenice i dokaze koji idu u korist osumnjičenom. Ako ovlaštena službena osoba poslije podnošenja izvještaja sazna za nove činjenice, dokaze ili tragove krivičnog djela, dužna je prikupljati potrebna obavještenja i izvještaj o tome, kao dopunu prethodnog izvještaja, odmah predati tužiocu.

(6) Tužilac može prikupljati izjave i od osoba koje se nalaze u pritvoru ako je to potrebno radi otkrivanja drugih krivičnih djela iste osobe, njenih saučesnika ili krivičnih djela drugih učinilaca.

Član 235.

Zadržavanje na mjestu učinjenja krivičnog djela

(1) Ovlaštena službena osoba ima pravo da osobe zatečene na mjestu učinjenja krivičnog djela zadrži radi prikupljanja obavještenja ako te osobe mogu dati obavještenja važna za krivični postupak i o tome je dužna obavijestiti tužioca. Zadržavanje tih osoba na mjestu učinjenja krivičnog djela ne može trajati duže od šest sati.

(2) Ovlaštena službena osoba može fotografisati i uzimati otiske prstiju osoba za koje postoje osnovi sumnje da je učinilo krivično djelo. Kada to doprinosi efikasnosti postupka, ovlaštena službena osoba može javno objaviti fotografiju te osobe ali samo po odobrenju tužioca.

(3) Ako je potrebno da se utvrdi od koga potiču otisci prstiju na pojedinim predmetima, ovlaštena službena osoba može uzimati otiske prstiju od osoba za koje postoji vjerovatnoća da su mogla doći u dodir s tim predmetima.

(4) Osoba prema kojoj je preduzeta neka od radnji iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu tužiocu.

Član 236.

Uviđaj i vještačenje

Ovlaštena službena osoba može, izuzetno, nakon obavještavanja tužioca, izvršiti uviđaj i odrediti potrebna vještačenja, osim obdukcije i ekshumacije leša. Ako je tužilac prisutan na licu mjesta u toku vršenja uviđaja od strane ovlašćenih službenih osoba, može tražiti da ovlaštena službena osoba izvrši određene radnje koje on smatra neophodnim. Sve radnje preduzete tokom uviđaja moraju se dokumentovati i detaljno obrazložiti kako u zapisniku, tako i u posebnom službenom izvještaju.

Član 237.

Obdukcija i ekshumacija

Ukoliko postoji sumnja ili je očigledno da je smrt prouzrokovana krivičnim djelom ili je u vezi sa izvršenjem krivičnog djela, tužilac će narediti izvođenje obdukcije. Ako je leš već zakopan, odredit će se ekshumacija u cilju njegovog pregleda i obdukcije, o čemu će tužilac zatražiti naredbu od suda.

Član 238.

Sudsko osiguranje dokaza

(1) Kada je u interesu pravde da se svjedok sasluša kako bi se njegov iskaz koristio na glavnom pretresu zato što postoji mogućnost da neće biti dostupan sudu za vrijeme suđenja, sudija za prethodni postupak može, na prijedlog stranaka ili branioca, narediti da se izjava tog svjedoka uzme na posebnom saslušanju. Saslušanje će se provesti u skladu sa članom 277. ovog zakona.

(2) Prije upotrebe izjave svjedoka iz stava 1. ovog člana, stranka, odnosno branilac koji traže da se izjava uzme u obzir kao dokaz na glavnom pretresu, mora dokazati da je, i pored svih uložениh napora da se osigura prisustvo svjedoka na glavnom pretresu, svjedok ostao nedostupan. Ova izjava se ne može koristiti ako je svjedok prisutan na glavnom pretresu.

(3) Ukoliko stranke ili branilac smatraju da će doći do nestanka određenog dokaza, odnosno do nemogućnosti izvođenja takvog dokaza na glavnom pretresu, predložit će sudiji za prethodni postupak preduzimanje neophodne radnje u cilju obezbjeđenja dokaza. Ako sudija za prethodni postupak prihvati prijedlog o preduzimanju radnje dokazivanja, obavijestit će o tome stranke i branioca.

(4) Ako sudija za prethodni postupak odbije prijedlog iz stava 1. i 3. ovog člana, donijet će rješenje protiv kojeg se može izjaviti žalba vijeću iz člana 25. stav 6. ovog zakona.

Član 239.

Obustava istrage

(1) Tužilac će naredbom obustaviti istragu ukoliko se ustanovi da:

- 1) djelo koje je učinio osumnjičeni nije krivično djelo,
- 2) nema dovoljno dokaza da je osumnjičeni učinio krivično djelo,
- 3) je djelo obuhvaćeno amnestijom, pomilovanjem ili zastarom ili postoje druge smetnje koje isključuju krivično gonjenje,
- 4) ako je osumnjičeni umro.

(2) O obustavi istrage tužilac će obavijestiti oštećenog koji ima prava predviđena u članu 231. ovog zakona.

(3) Tužilac, u slučajevima iz stava 1. tačka 2. ovog člana može ponovo otvoriti istragu ako se dobiju dodatne informacije koje pružaju dovoljno razloga za vjerovanje da je osumnjičeni počinio krivično djelo.

Član 240.

Okončanje istrage

(1) Tužilac okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica.

Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Prije okončanja istrage tužilac će saslušati osumnjičenog, ukoliko ranije nije bio saslušan.

(3) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala, preduzet će kolegij tužilaštva.

GLAVA XX - POSTUPAK OPTUŽIVANJA

Član 241.

Podizanje optužnice

- (1) Kad u toku istrage tužilac nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio krivično djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje.
- (2) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac, imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.
- (3) Nakon podizanja optužnice stranke ili branilac mogu predlagati sudiji za prethodno saslušanje preduzimanje radnji u skladu sa članom 238. ovog zakona.

Član 242.

Sadržaj optužnice

- (1) Optužnica sadrži:
 1. naziv suda,
 2. ime i prezime osumnjičenog s osobnim podacima,
 3. opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, predmat na kome i sredstvo kojim je izvršeno krivično djelo, kao i ostale okolnosti potrebne da se krivično djelo što preciznije odredi,
 4. zakonski naziv krivičnog djela s navođenjem odredaba krivičnog zakona,
 5. prijedlog o dokazima koje treba izvesti, uz naznačenja imena svjedoka i vještaka, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe kao dokaz,
 6. rezultat istrage,
 7. materijal koji potkrepljuje navode optužnice.
- (2) Jednom optužnicom može se obuhvatiti više krivičnih djela ili više osumnjičenih.
- (3) Ako se osumnjičeni nalazi na slobodi u optužnici se može predložiti da se odredi pritvor, a ako se nalazi u pritvoru može se naložiti da se pritvor produži ili da se pusti na slobodu.

Član 243.

Odlučivanje o optužnici

- (1) Sudija za prethodno saslušanje može potvrditi sve ili pojedine tačke optužnice u roku od osam dana od dana prijema optužnice. Ukoliko odbije sve ili pojedine tačke optužnice, sudija za prethodno saslušanje donosi rješenje koje se dostavlja tužiocu. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena.
- (2) Prilikom potvrđivanja optužnice sudija za prethodno saslušanje proučava svaku tačku i materijale koje mu je dostavio tužilac kako bi utvrdio postojanje osnovane sumnje.
- (3) Pošto se potvrde pojedine ili sve tačke optužnice, osumnjičeni dobiva status optuženog. Sudija za prethodno saslušanje dostavlja optužnicu optuženom i njegovom braniocu.
- (4) Sudija za prethodno saslušanje dostavit će optužnicu optuženom koji je na slobodi bez odlaganja, a ako se nalazi u pritvoru u roku od 24 sata po utvrđivanju optužnice. Sudija za prethodno saslušanje obavijestit će optuženog da će u roku od 15 dana od dana dostavljanja optužnice biti pozvan da se izjasni da li priznaje ili poriče krivnju za svaku tačku optužnice, da li namjerava podnijeti prethodne prigovore, te da navede prijedloge dokaza koje treba izvesti na glavnom pretresu.
- (5) Nakon odbijanja svih ili pojedinih tačaka u optužnici, tužilac može podnijeti novu ili izmijenjenu optužnicu koja može biti zasnovana na novim dokazima. Nova odnosno izmijenjena optužnica podnosi se na potvrđivanje.

Član 244.

Izjašnjenje o krivnji

- (1) Izjavu o krivnji optuženi daje sudiji za prethodno saslušanje u prisustvu tužioca i branioca. Izjava o krivnji unosi se u zapisnik. Ukoliko se optuženi ne izjasni o krivnji, sudija za prethodno saslušanje će po službenoj dužnosti unijeti u zapisnik da optuženi poriče krivnju.
- (2) Ako se optuženi izjasni da je kriv, sudija za prethodno saslušanje će uputiti predmet sudiji, odnosno vijeću radi zakazivanja ročišta na kome će se utvrditi postojanje uvjeta iz čl. 245. ovog zakona.
- (3) Ukoliko se optuženi proglaš krivim nakon završetka glavnog pretresa ili promjeni svoju prvobitnu izjavu o poricanju krivnje i naknadno prizna krivnju, njegova izjava o poricanju krivnje neće biti uzeta u obzir kod odmjeravanja sankcije.
- (4) Nakon unošenja izjave o poricanju krivnje u zapisnik, sudija za prethodno saslušanje će proslijediti predmet sudiji, odnosno vijeću kojem je predmet dodijeljen u svrhu zakazivanja glavnog pretresa i to najkasnije u roku od 60 dana od dana izjašnjavanja o krivnji. Ovaj rok se može izuzetno produžiti za još 30 dana.

Član 245.

Razmatranje izjave o priznanju krivnje

(1) Prilikom razmatranja izjave o priznanju krivnje sud provjerava:

a) da se do izjave o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove krivičnog postupka,

b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog.

(2) Ako sud prihvati izjavu o priznanju krivnje izjava optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno odredit će se datum održavanja pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije i to u roku od najkasnije 3 dana.

(3) Ako sud odbaci izjavu o priznanju krivnje, o tome će obavijestiti stranke i branioca i to konstatovati u zapisnik. Izjava o priznanju krivnje ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Član 246.

Pregovaranje o krivnji

(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi i njegov branilac mogu pregovarati sa tužiocem o uvjetima priznavanja krivnje za djelo za koje se osumnjičeni, odnosno optuženi tereti.

(2) Prilikom pregovaranja sa osumnjičenim, odnosno optuženim i braniocem o priznanju krivnje u skladu sa st. 1. ovog člana tužilac može predložiti izricanje kazne ispod zakonom određenog minimuma kazne zatvora za to krivično djelo, odnosno blažu sankciju za osumnjičenog, odnosno optuženog.

(3) Sporazum o priznanju krivnje sačinjava se u pisanom obliku i sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće može ga usvojiti ili odbaciti.

(4) Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivnje sud provjerava:

a) da se do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove krivičnog postupka,

b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji osumnjičenog, odnosno optuženog,

c) da osumnjičeni, odnosno optuženi razumije da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na suđenje i da ne može uložiti žalbu na krivičnopravnu sankciju koja će mu se izreći.

(5) Ako sud prihvati sporazum o priznanju krivnje, izjava osumnjičenog odnosno, optuženog će se unijeti uz zapisnik. Istovremeno će se odrediti datum održavanja pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije predviđene sporazumom iz st. 3. ovog člana i to u roku od najkasnije 3 dana.

(6) Ako sud odbaci sporazum o priznanju krivnje o tome će obavijestiti stranke i branioca i to konstatovati u zapisnik. Priznanje dato pred sudijom za prethodni postupak, sudijom za prethodno saslušanje, sudijom, odnosno vijećem ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

(7) O rezultatima pregovaranja o krivnji sud će obavijestiti oštećenog.

Član 247.

Povlačenje optužnice

(1) Tužilac može povući optužnicu, bez prethodnog odobrenja, do njenog potvrđivanja, a nakon toga, pa do početka glavnog pretresa - samo uz odobrenje sudije za prethodno saslušanje koji je potvrdio optužnicu.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana postupak se obustavlja rješenjem o čemu se odmah obavještavaju osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac, kao i oštećeni.

Član 248.

Razlozi za prigovor i odluka o prigovoru

(1) Prethodnim prigovorom se:

1) osporava nadležnost,

2) ukazuje na formalne nedostatke u optužnici,

3) osporava zakonitost dokaza ili dobijenog priznanja,

4) zahtijeva spajanje ili razdvajanje postupka,

5) osporava odluka o odbijanju zahtjeva za postavljanje branioca na osnovu člana 60. stav 1. ovog zakona.

(2) Prethodni prigovori podnose se sudu pismeno u roku od 15 dana od dana uručenja optužnice, a o njima će se odlučiti do dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa.

(3) O prethodnim prigovorima odlučuje sudija za prethodno saslušanje koji ne može učestvovati u suđenju. Protiv rješenja kojim se odlučuje o prethodnim prigovorima žalba nije dozvoljena.

GLAVA XXI - GLAVNI PRETRES

ODLJAK 1. JAVNOST GLAVNOG PRETRESA

Član 249.

Opća javnost

(1) Glavni pretres je javan.

(2) Glavnom pretresu mogu prisustvovati samo punoljetne osobe.

(3) Osobe koje su prisutne na glavnom pretresu ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe, osim čuvara optuženog i osoba kojima to dozvoli sudija, odnosno predsjednik vijeća.

Član 250.

Isključenje javnosti

Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće može u svako doba, po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka i branioca, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cijeli glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to u interesu državne sigurnosti ili ako je to potrebno radi čuvanja državne, vojne, službene ili važne poslovne tajne, čuvanja javnog reda, zaštite morala u demokratskom društvu, osobnog ili intimnog života optuženog ili oštećenog ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka.

Član 251.

Na koga se odnosi isključenje javnosti

(1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, branioca, oštećenog, zakonskog zastupnika i punomoćnika.

(2) Sudija, odnosno vijeće može dopustiti da glavnom pretresu na kome je javnost isključena budu prisutne službene osobe, naučni i javni radnici, a na zahtjev optuženog može to dopustiti i njegovom bračnom, odnosno vanbračnom drugu i bliskim srođnicima.

(3) Sudija, odnosno vijeće će upozoriti osobe koja su prisutne glavnom pretresu na kome je javnost isključena da su dužne da kao tajnu čuvaju sve ono što su na pretresu saznala i ukazat će im da odavanje tajne predstavlja krivično djelo.

Odjeljak 2. Rukovođenje glavnim pretresom

Član 253.

Obavezno prisustvo na glavnom pretresu

(1) Sudija, odnosno članovi vijeća i zapisničar moraju biti neprekidno na glavnom pretresu.

(2) Ako je u izgledu da će glavni pretres trajati duže, predsjednik vijeća može zatražiti od predsjednika suda da odredi jednog ili dvojicu sudija da prisustvuju glavnom pretresu, kako bi zamijenili članove vijeća u slučaju njihove spriječenosti.

Član 254.

Obaveze sudije, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća rukovodi glavnim pretresom.
- (2) Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta, utvrđivanja istine i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.
- (3) Ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano o prijedlozima stranaka i branioca, odlučuje sudija odnosno predsjednik vijeća.
- (4) Odluke sudije, odnosno predsjednika vijeća se uvijek objavljuju s kratkim obrazloženjem razmatranih činjenica i unose u zapisnik o glavnom pretresu.

Član 255.

Redosljed radnji glavnog pretresa

Glavni pretres teče redom koji je određen u ovom zakonu, ali sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da se odstupi od redovnog toka raspravljanja zbog posebnih okolnosti, a naročito zbog broja optuženih, broja krivičnih djela i obima dokaznog materijala. U zapisnik o glavnom pretresu unijet će se razlozi zašto se glavni pretres ne održava prema zakonom utvrdenom redosljedu.

Član 256.

Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu suda. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odmah poslije otvaranja zasjedanja upozoriti osobe koje su prisutne na glavnom pretresu da se pristojno ponašaju i da ne ometaju rad suda. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti pretresanje osoba koje prisustvuju na glavnom pretresu.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se sa zasjedanja udalje sve osobe koje kao slušaoci prisustvuju glavnom pretresu, ako su se mjere za održavanje reda predviđene u ovom zakonu pokazale nefikasnim za osiguranje nesmetanog održavanja glavnog pretresa.
- (3) U sudnici je zabranjeno filmsko ili televizijsko snimanje. Izuzetno, predsjednik suda može dozvoliti takvo snimanje na glavnom pretresu. Ako je snimanje odobreno, sudija, odnosno predsjednik vijeća može na glavnom pretresu, iz opravdanih razloga, odlučiti da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

Član 257.

Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može udaljiti osobu iz sudnice da bi se zaštitilo pravo na pravedno i javno suđenje ili da bi se održalo dostojanstveno i neometano suđenje.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se optuženi udalji iz sudnice za određeni vremenski period ukoliko optuženi i nakon upozorenja nastavi s nedoličnim ponašanjem zbog kojeg je opravdano njegovo udaljenje iz sudnice. U tom vremenskom periodu sudija, odnosno predsjednik vijeća može nastaviti postupak, ukoliko optuženi ima branioca.
- (3) Ako tužilac, branilac, oštećeni, zakonski zastupnik, punomoćnik oštećenog, svjedok, vještak, tumač ili druga osoba koja prisustvuje glavnom pretresu ometa red ili se ne pokorava naređenjima sudije, odnosno predsjednika vijeća za održavanje reda - sudija, odnosno predsjednik vijeća će ga upozoriti. Ako upozorenje bude bezuspješno, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se osoba udalji iz sudnice i kazni novčanom kaznom do 10.000 KM. Ako tužilac ili branilac budu udaljeni iz sudnice, sudija, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti Visoko sudsko i tužilačko vijeće Federacije ili Federalnu advokatsku komoru čiji je branilac član - radi preduzimanja daljih mjera.
- (4) Braniocu ili punomoćniku oštećenog koji, nakon što je kažnjen, produži da narušava red, sudija, odnosno predsjednik vijeća može uskratiti dalje nastupanje na glavnom pretresu i kazniti ga novčanom kaznom do 30.000 KM. Rješenje o tome, s obrazloženjem, unosi se u zapisnik o glavnom pretresu. Protiv ovog rješenja dozvoljena je posebna žalba. Glavni pretres će se prekinuti ili odložiti, dok optuženi ne uzme drugog branioca i ne pripremi za odbranu.

Član 258.

Davanje lažnog iskaza od svjedoka ili vještaka

Ako postoji osnovana sumnja da je svjedok ili vještak na glavnom pretresu dao lažni iskaz, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se sačini poseban prepis zapisnika o iskazu svjedoka ili vještaka koji će se dostaviti tužiocu.

Odjeljak 3. Pretpostavke za održavanje glavnog pretresa

Član 259.

Otvaranje zasjedanja

Sudija, odnosno predsjednik vijeća otvara zasjedanje i objavljuje predmet glavnog pretresa. Zatim će sudija, odnosno predsjednik vijeća utvrditi da li su došle sve pozvane osobe, a ako nisu, provjerit će da li su im pozivi uručeni i da li su svoj izostanak opravdala.

Član 260.

Nedolazak tužioca, odnosno osobe koja ga zamjenjuje za glavni pretres

(1) Ako tužilac ili osoba koja ga zamjenjuje koja je uredna pozvana ne dođe na glavni pretres, glavni pretres će se odložiti. Sudija, odnosno predsjednik vijeća pozvat će tužioca, odnosno osobu koja ga zamjenjuje da iznese razloge svog nedolaska. Na osnovu izjave, sudija će utvrditi da li on treba biti kažnjen. Ako se tužilac, odnosno osoba koja ga zamjenjuje kažnjava, obavezno se o tome obavještava Visoko sudsko i tužilačko vijeće Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM tužiocu, odnosno osobi koje ga zamjenjuje koja se na uredno dostavljen poziv suda nije odazvala i nije opravdala svoj izostanak..

Član 261.

Nedolazak optuženog na glavni pretres

(1) Ako je optuženi uredno pozvan, a ne dođe niti svoj izostanak opravda, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odložiti glavni pretres i narediti da se optuženi na idući glavni pretres prinudno dovede. Ako do privođenja optuženi opravda izostanak, sudija, odnosno predsjednik vijeća će opozvati naredbu o prinudnom dovođenju.

(2) Ako optuženi koji je uredno pozvan očigledno izbjegava da dođe na glavni pretres i ako prinudno dovođenje nije uspjelo, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženom odrediti pritvor.

(3) Protiv rješenja o određivanju pritvora, dozvoljena je žalba, koja ne odlaže njegovo izvršenje.

(4) Ako ne bude ranije ukinut, pritvor traje do objavljivanja presude, a najduže 30 dana.

Član 262.

Zabrana suđenja u odsustvu

Optuženom se ne može suditi u odsustvu.

Član 263.

Nedolazak branioca na glavni pretres

(1) Ako branilac koji je uredno pozvan ne dođe na glavni pretres, glavni pretres će se odložiti. Sudija, odnosno predsjednik vijeća pozvat će branioca da objasni razloge svog nedolaska. Na osnovu izjave branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odlučiti da li branilac treba biti kažnjen. Kada se branilac u ovakvim slučajevima kažnjava, obavještava se advokatska komora čiji je on član.

(2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM braniocu koji se nije odazvao na uredan poziv suda za glavni pretres i nije opravdao svoj izostanak.

(3) Ako je optuženom određen novi branilac, glavni pretres će biti odložen. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će novom braniocu dati dovoljno vremena za pripremu odbrane, a taj period ne može biti kraći od 15 dana ako se radi o krivičnom djelu za koje je propisana kazna zatvora u tajanju od deset godina ili teža kazna, osim ako se optuženi ne odrekne ovog prava a sudija, odnosno predsjednik vijeća se uvjeri da kraće vrijeme za pripremu odbrane neće uticati na pravo optuženog na pravedno suđenje.

Član 264.

Nedolazak svjedoka ili vještaka na glavni pretres

(1) Ako je svjedok ili vještak uredno pozvan, a ne dođe niti svoj izostanak opravda, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti prinudno dovođenje svjedoka ili vještaka.

(2) Svjedoka ili vještaka koji je uredno pozvan, a izostanak nije opravdao, sudija, odnosno predsjednik vijeća može kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM.

(3) U slučaju iz stava 1. ovog člana sudija, odnosno predsjednik vijeća će odlučiti da li glavni pretres treba odložiti. Odjeljak 4. Odlaganje i prekidanje glavnog pretresa

Član 265.

Razlozi za odlaganje glavnog pretresa

(1) Na zahtjev stranaka ili branioca, glavni pretres može odložiti rješenjem sudija, odnosno predsjednik vijeća ako treba pribaviti nove dokaze ili ako je optuženi nakon izvršenog krivičnog djela nesposoban da prisustvuje glavnom pretresu ili ako postoje druge smetnje da se glavni pretres uspješno provede.

(2) Rješenje kojim se odlaže glavni pretres unijet će se u zapisnik i, po mogućnosti, odredit će se dan i sat nastavka glavnog pretresa. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će takođe narediti osiguranje dokaza koji se mogu izgubiti ili uništiti zbog odlaganja glavnog pretresa.

(3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana nije dopuštena žalba.

Član 266.

Nastavljanje odloženog glavnog pretresa

(1) Ako se glavni pretres koji je bio odložen drži pred istim sudijom ili vijećem, pretres će se nastaviti. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će ukratko iznijeti tok glavnog pretresa. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da glavni pretres počne iznova.

(2) Glavni pretres koji je odložen mora iznova početi ako se izmijenio sastav vijeća, ali po saslušanju stranaka i branioca vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se pročitaju iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se pročita zapisnik o uviđaju.

(3) Ako je odlaganje trajalo duže od 30 dana ili ako se glavni pretres drži pred drugim sudijom, odnosno predsjednikom vijeća - glavni pretres mora iznova početi i svi dokazi se moraju ponovo izvesti.

Član 268.

Prekid glavnog pretresa

(1) Osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom, sudija, odnosno predsjednik vijeća može prekinuti glavni pretres zbog odmora ili zbog isteka radnog vremena ili da bi se neki dokaz pribavio u kratkom vremenu ili zbog pripremanja optužbe ili odbrane.

(2) Prekinuti glavni pretres nastavlja se uvijek pred istim sudijom, odnosno vijećem.

(3) Ako se glavni pretres ne može nastaviti pred istim sudijom, odnosno vijećem ili je prekid glavnog pretresa trajao duže od osam dana, postupit će se po odredbama člana 266. ovog zakona.

Odjeljak 5. Zapisnik o glavnom pretresu

Član 268.

Način vođenja zapisnika

- (1) O radu na glavnom pretresu vodi se zapisnik u koji se mora doslovno unijeti cijeli tok glavnog pretresa.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da se određeni dio zapisnika pročita ili reprodukuje, a pročitat će ga ili reprodukovati uvijek ako to zahtjevaju stranke, branilac ili osoba čija se izjava unosi u zapisnik.

Član 269.

Unošenje izreke presude u zapisnik

- (1) U zapisnik o glavnom pretresu unosi se potpuna izreka presude, uz naznačenja da li je presuda javno objavljena. Izreka presude unijeta u zapisnik o glavnom pretresu predstavlja izvornik.
- (2) Ako je doneseno rješenje o pritvoru, i ono se unosi u zapisnik o glavnom pretresu.

Član 270.

Čuvanje materijalnih dokaza

- (1) U posebnoj prostoriji suda se pohranjuju i čuvaju materijalni dokazi prikupljeni u toku krivičnog postupka. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može u bilo koje doba izdati naredbu koja se odnosi na kontrolu i raspolaganje materijalnim dokazima.
- (2) Federalnim ministar pravde donijet će propise kojima će odrediti uvjete i način čuvanja materijalnih dokaza iz stava 1. ovog člana.
Odjeljak 6. Početak glavnog pretresa

Član 271.

Ulazak sudije, odnosno vijeća u sudnicu

- (1) Prilikom ulaska sudije ili vijeća u sudnicu ili prilikom njihovog izlaska iz sudnice, svi prisutni, na poziv ovlaštene osobe, treba da ustanu.
- (2) Stranke i drugi učesnici postupka dužni su da ustanu kad se obraćaju sudu, osim ako za to postoje opravdane prepreke.

Član 272.

Uvjeti za održavanje glavnog pretresa

Kada sudija, odnosno predsjednik vijeća utvrdi prisustvo svih pozvanih osoba na glavnom pretresu ili kada odluči da se glavni pretres održi bez prisustva određenih osoba ili je odlučivanje o ovim stvarima odloženo, pozvat će optuženog i uzeti od njega osobne podatke radi utvrđivanja identiteta.

Član 273.

Utvrđivanje identiteta optuženog i davanje uputa

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća uzima od optuženog osobne podatke (Član 92.) da bi utvrdio njegov identitet.
- (2) Nakon utvrđivanja identiteta optuženog sudija, odnosno predsjednik vijeća će upitati stranke i branioca da li imaju primjedbe na sastav vijeća i nadležnost suda.
- (3) Nakon utvrđivanja identiteta optuženog, sudija, odnosno predsjednik vijeća će uputiti svjedoke i vještake u prostoriju van sudnice za njih određenu, gdje će čekati dok budu pozvani da svjedoče. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti svjedoke da dok čekaju, o svojim iskazima ne razgovaraju sa drugim svjedocima. Na prijedlog tužioca, optuženog ili branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odobriti onim vještacima na koje se prijedlog odnosi da prisustvuju toku pretresa u sudnici.
- (4) Ukoliko je prisutan oštećeni, ali još nije podnio imovinskopравни zahtjev, sudija, odnosno predsjednik vijeća će ga poučiti da može podnijeti taj zahtjev do zaključenja glavnog pretresa.

(5) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može preduzeti neophodne mjere radi sprečavanja međusobnog komuniciranja svjedoka, vještaka i stranaka.

Član 274.

Pouke optuženom

Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog na potrebu pažljivog praćenja toka pretresa i poučit će ga da može iznositi činjenice i predlagati dokaze u svoju korist, da može postavljati pitanja sa svjedocima i vještacima i da može davati obrazloženja u vezi s njihovim iskazima.

Član 275.

Čitanje optužnice i dokazi optužbe i odbrane

(1) Glavni pretres počinje čitanjem optužnice. Optužnicu čita tužilac. Tom prilikom tužilac će ukratko iznijeti dokaze na kojima temelji optužnicu.

(2) Nakon čitanja optužnice, sudija, odnosno predsjednik vijeća upitat će optuženog da li je razumio njene navode. Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća ustanovi da optuženi nije razumio optužnicu, ukratko će je izložiti optuženom na način koji mu je razumljiv.

(3) Optuženi ili njegov branilac mogu nakon toga izložiti odbranu i ukratko iznijeti dokaze koje će ponuditi u svojoj odbrani.

Odjeljak 7. Dokazni postupak

Član 276.

Izvođenje dokaza

(1) Svaka stranka i branilac imaju pravo pozivati svjedoke i izvoditi dokaze.

(2) Osim ako sudija, odnosno vijeće u interesu pravde ne odredi drugačije, dokazi se na glavnom pretresu izvode sljedećim radom:

- 1) dokazi optužbe,
- 2) dokazi odbrane,
- 3) dokazi optužbe kojima se pobijaju navodi odbrane (replika),
- 4) dokazi odbrane, kao odgovor na pobijanje (duplika),
- 5) dokazi čije je izvođenje naredio sudija, odnosno vijeće,

6) sve relevantne informacije koje mogu pomoći sudiji, odnosno vijeću kod odmjeravanja odgovarajuće krivičnopravne sankcije ako optuženi bude proglašen krivim po jednoj ili više tačaka optužnice.

(3) Prilikom izvođenja dokaza dozvoljeno je direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje. Direktno ispitivanje obavlja strana koja poziva svjedoka, ali sudija, odnosno vijeće može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku.

Član 277.

Direktno i unakrsno i dodatno ispitivanje svjedoka

(1) Dozvoljeno je ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branioca koji je pozvao svjedoka (direktno ispitivanje), zatim ispitivanje tog svjedoka od suprotne stranke, odnosno branioca (unakrsno ispitivanje) i ponovno ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branioca koji ga je pozvao. Svjedoka ispituje stranka koja ga je pozvala, ali sudija, odnosno predsjednik vijeća i članovi vijeća mogu u svakoj fazi ispitivanja postaviti svjedoku odgovarajuća pitanja. Pitanja svjedoku od suprotne stranke ograničavaju se i odnose na pitanja koja su prethodno postavljena tokom ispitivanja svjedoka od stranke koja je pozvala svjedoka i pitanja u korist vlastitih tvrdjenja. Pitanja na ponovnom ispitivanju svjedoka od stranke koja ga je pozvala ograničavaju se na pitanja postavljena tokom ispitivanja svjedoka od suprotne stranke. Nakon što svjedok bude ispitan, sudija, odnosno predsjednik i članovi vijeća mogu mu postavljati pitanja.

(2) Pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti ne mogu se postavljati pri direktnom ispitivanju, osim u slučaju potrebe razjašnjenja izjave svjedoka. U pravilu, pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti - dozvoljena su samo prilikom unakrsnog ispitivanja. Kada stranka pozove suprotne stranke ili kada svjedok pokazuje odbojan stav i ne želi

da saraduje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može dozvoliti upotrebu pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti.

(3) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će u odgovarajućoj mjeri kontrolisati način i redoslijed ispitivanja svjedoka i izvođenje dokaza, vodeći računa da ispitivanje i izvođenje dokaza bude efikasno za utvrđivanje istine, da se izbjegne nepotrebno gubljenje vremena i zaštite svjedoci od uznemiravanja i zbunjivanja.

(4) Prilikom izvođenja dokaza iz člana 276. stav 2. tačka 5. ovog zakona, sud će ispitati svjedoka, a nakon toga dozvoliti će strankama i braniocu da mu postavljaju pitanja.

Član 278.

Pravo suda da ne dopusti pitanje ili dokaz

(1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će zabraniti pitanje i odgovor na pitanje koje je već postavljeno - ako je to pitanje po njegovoj ocjeni nedozvoljeno ili nevažno za predmet.

(2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka ili branilac žele da dokažu, nemaju značaj za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbiće izvođenje dokaza.

Član 279.

Posebna pravilima o dokazima u slučajevima seksualnih delikata

(1) U postupku se ne mogu koristiti kao dokazi činjenice koje se odnose na ranije seksualno ponašanje oštećene strane i njene seksualne predispozicije.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana može se u postupku koristiti dokaz da sperma, medicinska dokumentacija o povredama ili drugi materijalni dokazi potiču od druge osobe, a ne od optuženog.

(3) U slučajevima izvršenja krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog humanitarnog prava, pristanak žrtve se ne može upotrijebiti u prilog odbrane optuženog.

(4) Prije prihvatanja dokaza u skladu sa ovim članom, obaviti će se odgovarajuće saslušanje, s kog je isključena javnost.

(5) Zahtjev, prateća dokumentacija, i zapisnik sa saslušanja čuvaju se zapečaćeni u posebnom omotu, osim ako sud ne odredi drugačije.

Član 280.

Posljedice priznanja optuženog

Ako je priznanje optuženog na glavnom pretresu potpuno i u skladu sa ranije izvedenim dokazima, u dokaznom postupku će se izvesti samo oni dokazi koji se odnose na odluku o krivičnopravnoj sankciji.

Član 281.

Polaganje zakletve, odnosno davanje izjave

(1) Svi svjedoci polažu zakletvu ili daju izjavu prije svjedočenja, koja zamjenjuje zakletvu.

(2) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se čašću i savješću - izjavljujem da ću govoriti istinu o svemu što me sud bude pitao i da neću ništa uskratiti, dodati ili promijeniti ništa meni poznato o ovom predmetu."

(3) Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati daju zakletvu, odnosno izjavu potpisivanjem teksta zakletve, odnosno izjave, a gluvi svjedoci će pročitati tekst zakletve, odnosno izjave. Ako gluvi i nijemi svjedoci ne znaju čitati i pisati, zakletva, odnosno izjava se daje preko tumača.

Član 282.

Zaštita svjedoka od vrijeđanja, prijetnji i napada

(1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća dužan je zaštititi svjedoka od vrijeđanja, prijetnji i napada.

(2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti ili novčano kazniti učesnika u postupku ili bilo koju drugu osobu koja vrijeđa, prijeti ili dovodi u opasnost sigurnost svjedoka pred sudom. U slučaju izricanja novčane kazne, primjenit će se odredbe člana 257. ovog zakona.

(3) U slučaju ozbiljne prijetnje svjedoku, sudija, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti tužioca radi preduzimanja krivičnog gonjenja.

(4) Na prijedlog stranke ili branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeća naredit će policijskim organima preduzimanje mjera neophodnih za zaštitu svjedoka.

Član 283.

Kažnjavanje za odbijanje svjedočenja

(1) Ako svjedok odbije da svjedoči bez opravdanog razloga i nakon upozorenja na posljedice, može biti kažnjen novčanom kaznom do 30.000 KM.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba, koja ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 284.

Angažovanje vještaka

(1) Vještaka mogu angažovati stranke, branilac i sud.

(2) Troškove vještaka iz stava 1. ovog člana snosi onaj koji ga je angažovao.

Član 285.

Ispitivanje vještaka

(1) Prije ispitivanja vještaka, sudija, odnosno predsjednik vijeća opomenit će ga na njegovu dužnost da iznese nalaz i mišljenje na najbolji mogući način u skladu s vještinom i pravilima struke i upozorit će ga da davanje lažnog iskaza o nalazu i mišljenju predstavlja krivično djelo.

(2) Vještak će položiti zakletvu odnosno položiti izjavu prije svjedočenja.

(3) Zakletva, odnosno izjava se daje usmeno.

(4) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se čašću - izjavljujem da ću vještačenje izvršiti svjesno i po svom najboljem znanju i da ću tačno i potpuno iznijeti svoj nalaz i mišljenje."

(5) Vještak iznosi svoj nalaz i mišljenje usmeno na glavnom pretresu. U tom slučaju vještak će biti direktno, unakrsno odnosno dodatno ispitivan od strane obje stranke i branioca, odnosno suda.

(6) Pisani nalaz i mišljenje vještaka bit će prihvaćen kao dokazni materijal samo ukoliko je taj vještak svjedočio na pretresu.

Član 286.

Otpuštanje svjedoka i vještaka

(1) Saslušani svjedoci i vještaci ostaće ispred sudnice ukoliko ih sudija, odnosno predsjednik vijeća potpuno ne otpusti nakon ispitivanja od strane stranaka i branioca.

(2) Na prijedlog stranke ili branioca ili po službenoj dužnosti, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da ispitani svjedoci i vještaci napuste sudnicu i da budu naknadno pozvani i ponovo ispitani u prisustvu ili odsustvu ostalih svjedoka ili vještaka.

Član 287.

Saslušanje van sudnice

(1) Ako se u toku suđenja sazna da svjedok ili vještak nije u mogućnosti da dođe pred sud, ili da bi njegov dolazak bio povezan s nesrazmjernim teškoćama, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se svjedok, odnosno vještak ispita van sudnice - ukoliko njegovo svjedočenje smatra važnim. Sudija, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branilac će prisustvovati ispitivanju, a ispitivanje će se sprovesti u skladu s članom 277. ovog zakona.

(2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća nađe da je to neophodno, ispitivanje svjedoka se može izvršiti prilikom rekonstrukcije događaja van sudnice. Sudija, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branilac će biti prisutni na rekonstrukciji, a ispitivanje će se sprovesti u skladu sa članom 277. ovog zakona.

(3) Stranke, branilac i oštećeni uvijek se obavještavaju o vremenu i mjestu ispitivanja svjedoka ili izvođenju rekonstrukcije, s uputstvom da stranke, branilac i svjedoci moraju prisustvovati ovim radnjama. Saslušanje će se sprovesti kao da se izvodi na glavnom pretresu, u skladu sa članom 277. ovog zakona.

(4) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća nađe da je to neophodno, na ispitivanje maloljetnika kao svjedoka shodno će se primjenjivati odredbe člana 100. stav 6. i člana 104. ovog zakona.

Član 288.

Izuzeci od neposrednog provođenja dokaza

(1) Iskazi dati u istrazi dozvoljeni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti korišćeni prilikom direktnog ili unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na pobijanje ili na dodatno ispitivanje. U ovom slučaju, osobi se može dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle ili trajno duševno oboljele ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć ili je znatno otežan iz važnih razloga.

Član 289.

Zapisnici o dokaznom materijalu

(1) Zapisnici o uviđaju na licu mjesta, o pretresanju stana ili osobe, o oduzimanju stvari, knjiga ili zapisnika i ostalih dokaza iznijet će se na glavnom pretresu da bi se utvrdio njihov sadržaj, a po ocijeni sudije, odnosno predsjednika vijeća njihov sadržaj se može ukratko unijeti u zapisnik o glavnom pretresu.

(2) Za provjeru vjerodostojnosti pismena, zapisa ili fotografije, potrebni su originalno pismeno, zapis ili fotografija, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, može se koristiti kao dokaz i ovjerena kopija originala, kao i kopija koja je potvrđena kao neizmjenjena u odnosu na original.

(4) Dokazni materijal iz stava 1. ovog člana se čita ukoliko se stranke i branilac drugačije ne dogovore.

Član 290.

Izmjena optužbe

Ako tužilac ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Radi pripremanja odbrane, glavni pretres se može odgoditi. U ovom slučaju ne vrši se potvrđivanje optužnice.

Član 291.

Dopuna dokaznog postupka

(1) Nakon izvođenja dokaza sudija, odnosno predsjednik vijeća će upitati stranke i branioca da li imaju drugih dokaznih prijedloga.

(2) Ukoliko stranke i branilac nemaju novih dokaznih prijedloga ili prijedlozi budu odbijeni, sudija, odnosno predsjednik vijeća će objaviti da je dokazni postupak završen.

Član 292.

Završna riječ

(1) Nakon završetka dokaznog postupka sudija, odnosno predsjednik vijeća će pozvati tužioca, oštećenog, branioca i optuženog, radi davanja završne riječi. Posljednja riječ uvijek pripada optuženom.

(2) Ako optužnicu zastupa više tužilaca ili optuženi ima više od jednog branioca, svi mogu dati završnu riječ, ali se njihova izlaganja ne mogu ponavljati i mogu biti vremenski ograničena.

Član 293.

Završetak glavnog pretresa

Nakon završnih riječi sudija, odnosno predsjednik vijeća objavljuje da je glavni pretres završen, a sud se povlači na vijećanje i glasanje radi donošenja presude.

GLAVA XXII - PRESUDA

ODJELJAK 1. IZRICANJE PRESUDE

Član 294.

Izricanje i objavljivanje presude

Presuda se izriče i objavljuje u ime Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 295.

Veza presude za optužbu

(1) Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici.

(2) Sud nije vezan za prijedloge u pogledu pravne ocjene djela.

Član 296.

Dokazi na kojima se zasniva presuda

(1) Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu.

(2) Sud je dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li činjenica dokazana.

Odjeljak 2. - Vrste presude

Član 297.

Meritorne i procesne presude

(1) Presudom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.

(2) Ako optužba obuhvata više krivičnih djela, u presudi će se izreći da li se i za koje djelo optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.

Član 298.

Presuda kojom se optužba odbija

Presudu kojom se optužba odbija sud će izreći:

1) ako za presuđenje sud nije stvarno nadležan;

- 2) ako je postupak vođen bez zahtjeva tužioca,
- 3) ako je tužilac od zapčinjanja pa do završetka glavnog pretresa odustao od optužnice;
- 4) ako nije bilo potrebnog odobrenja ili ako je nadležni državni organ odustao od odobrenja;
- 5) ako je optuženi za isto djelo već pravosnažno osuđen, oslobođen od optužbe ili je postupak protiv njega rješenjem pravosnažno obustavljen, a ne radi se o rješenju o obustavljenju postupka iz člana 342. ovog zakona;
- 6) ako je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili se krivično gonjenje ne može preduzeti zbog zastarjelosti ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

Član 299.

Presuda kojom se osuđeni oslobađa od optužbe

Presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe sud će izreći:

- 1) ako djelo za koje je optužen nije zakonom propisano kao krivično djelo,
- 2) ako postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost,
- 3) ako nije dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za koje je optužen.

Član 300.

Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

(1) U presudi u kojoj se optuženi oglašava krivim sud će izreći:

- 1) za koje se djelo oglašava krivim, uz navođenje činjenica i okolnosti koje čine obilježje krivičnog djela, kao i onih od kojih zavisi primjena određene odredbe Krivičnog zakona;
- 2) zakonski naziv krivičnog djela i koje su odredbe Krivičnog zakona primjenjene;
- 3) kakva se kazna izriče optuženom ili se po odredbama Krivičnog zakona oslobađa od kazne;
- 4) odluku o uvjetnoj osudi;
- 5) odluku o mjerama sigurnosti, o oduzimanju imovinske koristi i odluku o vraćanju predmeta ako predmeti nisu do tada vraćeni vlasniku, odnosno držaocu;
- 6) odluku o uračunavanju pritvora ili već izdržane kazne;
- 7) odluku o troškovima krivičnog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu, kao i o tome da se pravosnažna presuda ima objaviti putem sredstava javnog informiranja.

(2) Ako je optuženom izrečena novčana kazna, u presudi će se odrediti rok u kome se novčana kazna ima platiti i način zamjene novčane kazne u slučaju da se novčana kazna ne može naplatiti.

Odeljak 3. Objavljivanje presude

Član 301.

Vrijeme i mjesto objavljivanja presude

(1) Pošto je presuda izrečena, sud će je odmah objaviti. Ako sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne i objavi presudu, odložiti će objavljivanje presude najviše za tri dana i odredit će vrijeme i mjesto objavljivanja presude.

(2) Sud će u prisutnosti stranaka i branioca, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika javno pročitati izreku i saopštiti ukratko razloge presude.

(3) Objavljivanje će se izvršiti i kad stranka, branilac, zakonski zastupnik ili punomoćnik nije prisutan. Sud može odlučiti da optuženom koji je odsutan, presudu usmeno saopšti sudija, odnosno predsjednik vijeća ili da mu se presuda samo dostavi.

(4) Ako je javnost na glavnom pretresu bila isključena, izreka presude će se uvijek pročitati u javnom zasjedanju. Vijeće će odlučiti hoće li i koliko isključiti javnost prilikom objavljivanja razloga presude.

(5) Svi prisutni saslušat će čitanje izreke presude stojeći.

Član 302.

Pritvor nakon izricanja presude

Za određivanje, produženje ili ukidanje pritvora poslije objavljivanja presude do njene pravosnažnosti primjenjivat će se odredbe člana 152. ovog zakona.

Član 303.

Pouka o pravu na žalbu i druga upozorenja

- (1) Po objavljivanju presude, sudija odnosno predsjednik vijeća će poučiti optuženog i oštećenog o pravu na žalbu, kao i o pravu na odgovor na žalbu.
 - (2) Ako je optuženom izrečena uvjetna osuda, upozorit će ga sudija, odnosno predsjednik vijeća na značaj uvjetne osude i na uvjete kojih se mora pridržavati.
 - (3) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog da do pravosnažnosti okončanja postupka obavijesti sud o svakoj promjeni adrese.
- Odjeljak 4. - Pismena izrada i dostavljanje presude

Član 304.

Pismena izrada presude

- (1) Presuda koja je objavljena mora se pismeno izraditi u roku od 15 dana po objavljivanju, a u složenim stvarima, izuzetno u roku od 30 dana. Ako presuda nije izrađena u tim rokovima, sudija, odnosno predsjednik vijeća ja dužan obavijestiti predsjednika suda zbog čega to nije učinjeno. Predsjednik suda će, po potrebi, preduzeti mjere da se presuda što prije izradi.
- (2) Presudu potpisuje sudija, odnosno predsjednik vijeća i zapisničar.
- (3) Ovjereni prepis presude dostavit će se tužiocu i oštećenom, a optuženom i braniocu saglasno članu 185. ovog zakona. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, ovjereni prepis presude mora biti dostavljen u rokovima predviđenim u stavu 1. ovog člana.
- (4) Optuženom i oštećenom dostavit će se pouka o pravu na žalbu.
- (5) Ovjereni prepis presude sud će s poukom o pravu na žalbu dostaviti osobi čiji je predmet oduzet tom presudom, kao i pravnoj osobi kojoj je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Pravosnažna presuda će se dostaviti oštećenom.

Član 305.

Sadržaj presude

- (1) Pismeno izrečena presuda mora potpuno odgovarati presudi koja je objavljena. Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.
- (2) Uvod presude sadrži:
 - 1) naznačenje da se presuda izriče u ime Federacije Bosne i Hercegovine,
 - 2) naziv suda, ime i prezime sudije, odnosno predsjednika i članova vijeća i zapisničara,
 - 3) ime i prezime optuženog, krivično djelo za koje je optužen i da li je bio prisutan na glavnom pretresu,
 - 4) dan glavnog pretresa, i da li je glavni pretres bio javan,
 - 5) ime i prezime tužioca, branioca, zakonskog zastupnika i punomoćnika koji su bili prisutni na glavnom pretresu, i
 - 6) dan objavljivanja izrečene presude.
- (3) Izreka presude sadrži:
 - 1) osobne podatke o optuženom i
 - 2) odluku kojom se optuženi oglašava krivim za krivično djelo za koje je optužen ili kojom se oslobađa od optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.
- (4) Ako je optuženi oglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke navedene u članu 300. ovog zakona, a ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima krivičnog postupka i imovinskopravnom zahtjevu, ako je bio postavljen.
- (5) U slučaju sticaja krivičnih djela sud će u izreku presude unijeti kazne utvrđene za svako pojedinačno krivično djelo, a zatim jedinstvenu kaznu koja je izrečena za sva djela u sticaju.
- (6) U obrazloženju presude sud će iznijeti razloge za svaku tačku presude.
- (7) Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice iz kojih razloga uzima kao dokazane i nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz pročitao, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba krivičnog zakona na optuženog i njegovo djelo.
- (8) Ako je optuženom izrečena kazna, u obrazloženju će se navesti koje okolnosti je sud uzeo u obzir pri odmjerenju kazne. Sud će posebno obrazložiti kojim se razlozima rukovodio pri odluci da kaznu treba ublažiti ili

optuženog osloboditi od kazne ili izreći uvjetnu osudu ili da treba izreći mjeru sigurnosti ili oduzimanje imovinske koristi.

(9) Ako se optuženi oslobađa od optužbe, u obrazloženju će se naročito navesti iz kojih se razloga navedenih u članu 299. ovog zakona to čini.

(10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija sud se neće upuštati u ocjenu glavne stvari, nego će se ograničiti samo na razloge za odbijanje optužbe.

Član 306.

Ispravke u presudi

(1) Pogreške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesaglasnosti pismeno izrađene presude s izvornikom ispraviti će, posebnim rješenjem, sudija odnosno predsjednik vijeća, na zahtjev stranke, branioca ili po službenoj dužnosti.

(2) Ako postoji nesaglasnost između pismeno izrađene presude i njenog izvornika u pogledu podataka iz člana 300. stav 1. tač. od 1. do 7. i tačka 4. ovog zakona, rješenje o ispravci dostavit će se osobama iz člana 303. ovog zakona. U tom slučaju rok za žalbu protiv presude teče od dana dostavljanja tog rješenja protiv koga posebna žalba nije dopuštena.

GLAVA XXIII - REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

ODJELJAK 1. ŽALBA NA PRVOSTEPENU PRESUDU

Član 307.

Pravo na žalbu i rok

(1) Protiv presude donesen u prvom stepenu može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja prijepisa presude.

(2) U složenim stvarima na zahtjev stranaka i branilaca, sud može produžiti rok za žalbu najduže za 15 dana.

(3) Do odluke suda o zahtjevu iz stava 2. ovog člana ne teče rok za žalbu.

(4) Blagovremeno izražena žalba odlaže izvršenje presude.

Član 308.

Subjekti žalbe

(1) Žalbu mogu izjaviti stranke, branilac i oštećeni.

(2) U korist optuženog žalbu mogu izjaviti zakonski zastupnik, bračni odnosno vanbračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojlac, usvojenik, brat, sestra i hranilac. Rok za žalbu i u tom slučaju teče od dana kada je optuženom, ili njegovom braniocu dostavljen prepis presude.

(3) Tužilac može izjaviti žalbu kako na štetu tako i u korist optuženog.

(4) Oštećeni može pobijati presudu samo zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka i odluke o imovinskopravnom zahtjevu.

(5) Žalbu može izjaviti i osoba čiji je predmet oduzet ili od koje je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(6) Branilac i lica iz stava 2. ovog člana mogu izjaviti žalbu i bez naročitog ovlašćenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje - osim ako je optuženom izrečena kazna dugotrajnog zatvora.

Član 309.

Odricanje i odustajanje od žalbe

(1) Optuženi se može odreći prava na žalbu samo nakon što mu je presuda dostavljena. Optuženi se i prije toga može odreći prava na žalbu ako se tužilac odrekao prava na žalbu, osim ako bi optuženi po presudi imao da izdržava kaznu zatvora. Do donošenja odluke drugostepenog suda, optuženi može odustati od već podnesene žalbe.

(2) Tužilac se može odreći prava na žalbu od trenutka objavljivanja presude pa do isteka roka za izjavu žalbe, a može do donošenja odluke vijeća apelacionog odjeljenja odustati od već izjavljene žalbe.

(3) Odricanje i odustajanje od žalbe ne može se opozvati.

Član 310.

Sadržaj žalbe i otklanjanje nedostataka u žalbi

(1) Žalba treba da sadrži:

- 1) označenje presude protiv koje se izjavljuje (naziv suda, broj i datum presude),
- 2) osnov za pobijanje presude,
- 3) obrazloženje žalbe,
- 4) prijedlog da se pobijana presuda potpuno ili djelimično ukine ili preinači,
- 5) potpis osobe koja izjavljuje žalbu.

(2) Ako je žalbu izjavio optuženi ili druga osoba iz člana 308. stav 2. ovog zakona, a optuženi nema branioca ili ako je žalbu izjavio oštećeni koji nema punomoćnika, a žalba nije sastavljena u skladu sa odredbama iz stava 1. ovog člana, prvostepeni sud će pozvati žalioca da u određenom roku dopuni žalbu pismenim podneskom ili usmeno na zapisniku kod suda. Ako žalilac ne postupi po ovom pozivu, sud će odbaciti žalbu ako ne sadrži podatke iz tač. 2. 3. i 5. stava 1. ovog člana, a ako žalba ne sadrži podatak iz tačke 1. stava 1. ovog člana, odbacit će se ako se ne može utvrditi na koju se presudu odnosi. Ako je žalba izjavljena u korist optuženog, sud će je dostaviti drugostepenom sudu ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a ako se to ne može utvrditi, sud će žalbu odbaciti.

(3) Ako je žalbu izjavio oštećeni koji ima punomoćnika ili tužilac, a žalba ne sadrži podatke iz tač. 2. 3. i 5. ovog člana, ili ako žalba ne sadrži podatak iz tačke 1. stav 1. ovog člana, a ne može se utvrditi na koju se presudu odnosi - sud će žalbu odbaciti. Ako je žalba izjavljena u korist optuženog, dostavit će se drugostepenom sudu, ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a ako se to ne može utvrditi - sud će žalbu odbaciti.

(4) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi, koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti izneseni na glavnom pretresu. Žalilac je dužan da navede razloge zašto ih ranije nije iznio. Pozivajući se na nove činjenice, žalilac je dužan da navede dokaze kojima bi se te činjenice imale dokazati, a pozivajući se na nove dokaze - dužan je da navede činjenice koje pomoću tih dokaza želi dokazati.

Član 311.

Žalbeni osnovi

Presuda se može pobijati ako je žalba izjavljena:

- 1) zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka,
- 2) zbog povrede Krivičnog zakona,
- 3) zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
- 4) zbog odluke o krivičnom sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima krivičnog postupka, imovinskopravnom zahtjevu, kao i zbog odluke o objavljivanju presude putem sredstava javnog informiranja.

Član 312.

Bitne povrede odredaba krivičnog postupka

(1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji:

- 1) ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravosnažnom odlukom izuzet od suđenja;
- 2) ako je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti ;
- 3) ako je glavni pretres održan bez osobe čije je prisustvo na glavnom pretresu po zakonu obavezno, ili ako je optuženom, braniocu ili privatnom tužiocu ili oštećenom, protivno njegovom zahtjevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa ;
- 4) ako je povrijeđeno pravo na odbranu;
- 5) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu;
- 6) ako je sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa;

- 7) ako je sud donio presudu, a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti;
- 8) ako sud svojom presudom nije potpuno rješio predmet optužbe;
- 9) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda;
- 10) ako je optužba prekoračena;
- 11) ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda uopšte ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.
- (2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako sud za vrijeme pripremanja glavnog pretresa ili u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primjenio ili je nepravilno primjenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Član 313.

Povrede Krivičnog zakona

Povreda Krivičnog zakona postoji ako je krivični zakon povrijeđen u pitanju::

- 1) da li je djelo za koje se optuženi goni krivično djelo;
- 2) postoje li okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost;
- 3) postoje li okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, a naročito da li je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili je gonjenje isključeno usljed amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravosnažno presuđena;
- 4) da li je u pogledu krivičnog djela koje je predmet optužbe primjenjen zakon koji se ne može primjeniti;
- 5) da li je odlukom o kazni, uvjetnoj osudi ili sudskoj opomeni, odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili o oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlašćenje koje sud ima po zakonu;
- 6) da li su pravilno primjenjene odredbe o uračunavju pritvora i izdržane kazne.

Član 314.

Pogršno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje

- (1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kada je sud neku određenu činjenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio.
- (2) Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji i kada na to ukazuju nove činjenice ili novi dokazi.

Član 315.

Odluke o krivičnoj sankciji, troškovima postupka, imovinskopravnom zahtjevu i objavljivanju presude

- (1) Presuda se može pobijati zbog odluke o kazni, uvjetnoj osudi kada tom odlukom nije prekoračeno zakonsko ovlašćenje, ali sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili manja i zbog toga što je sud primjenio ili nije primjenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobađanju od kazne, o uvjetnoj osudi iako su za to postojali zakonski uvjeti.
- (2) Odluka o mjeri sigurnosti ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda iz člana 313. tačka 5. ovog zakona, ali je sud nepravilno donio ovu odluku ili nije izrekao mjeru sigurnosti, odnosno oduzimanje imovinske koristi, iako su za to postojali zakonski uvjeti. Iz istih razloga može se pobijati odluka o troškovima krivičnog postupka.
- (3) Odluka o imovinskopравnim zahtjevima, kao i odluka o objavljivanju presude putem sredstava javnog informiranja može se pobijati kad je sud o ovim pitanjima donio odluku protivno zakonskim odredbama.

Član 316.

Podnošenje žalbe

- (1) Žalba se podnosi sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud, kao i za protivnu stranku i branioca radi davanja odgovora.
- (2) Neblagovremenu (Član 326.) i nedopuštenu (Član 327.) žalbu odbacit će rješenjem sudija, odnosno predsjednik vijeća.

Član 317.

Odgovor na žalbu

Primjerak žalbe dostavlja se protivnoj strani i braniocu (čl. 185.), koji mogu u roku od osam dana od dana prijema podnijeti sudu odgovor na žalbu. Žalba i odgovor na žalbu, sa svim spisima, dostavlja se apelacionom odjeljenju.

Član 318.

Sudija izvjestitelj

- (1) Kad spis po žalbi stigne apelacionom sudu, predsjednik apelacionog vijeća određuje sudiju izvjestitelja.
- (2) Sudija izvjestitelj može, po potrebi, od prvostepenog suda pribaviti izvještaj o povredama odredaba krivičnog postupka, a može i provjeriti navode žalbe u pogledu novih dokaza i novih činjenica ili pribaviti potrebne izvještaje ili spise.
- (3) Kada sudija izvjestitelj primi spis, predsjednik vijeća će zakazati sjednicu vijeća.

Član 319.

Sjednica vijeća

- (1) O sjednici vijeća obavijestit će se tužilac, optuženi i njegov branilac.
- (2) Ako se optuženi nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne, osigurat će se njegovo prisustvo.
- (3) Sjednica vijeća počinje izlaganjem podnosioca žalbe, a nakon toga druga stranka izlaže odgovor na žalbu. Vijeće može od stranaka i branioca koji prisustvuju sjednici zatražiti potrebna obavještenja u vezi sa žalbom i odgovorom na žalbu. Stranke i branilac mogu predložiti da se pročitaju pojedini spisi i mogu, po dozvoli predsjednika vijeća, dati potrebna obavještenja za svoje stavove iz žalbe, odnosno odgovora na žalbu, ne ponavljajući ono što je sadržano u objašnjenjima.
- (4) Nedolazak stranaka i branioca koji su uredno obaviješteni, ne sprečava održavanje sjednice vijeća.
- (5) Na sjednici vijeća kojoj prisustvuju stranke javnost se može isključiti samo pod uvjetima određenim ovim zakonom (čl. 250.do 252.).
- (6) Zapisnik o sjednici vijeća priključuje se spisima.
- (7) Rješenja iz člana 326. i 327. ovog zakona mogu se donijeti i bez obavještanja stranaka i branioca o sjednici vijeća.

Član 320.

Odlučivanje u sjednici vijeća ili pretresu

Vijeće apelacionog odjeljenja donosi odluku u sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa.

Član 321.

Granice ispitivanja presude

Vijeće apelacionog odjeljenja ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom.

Član 322.

Zabrana reformatio in peius

Ako je podnesena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

Član 323.

Prošireno djelovanje žalbe

Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede Krivičnog zakona izjavljena u korist optuženog sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o krivičnoj sankciji i oduzimanju imovinske koristi (Član 315.).

Član 324.

Beneficium cohaesionis

Ako vijeće apelacionog odjeljenja povodom ma čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženog od koristi i za kojeg od saoptuženika koji nije izjavio žalbu ili je nije izjavio u tom pravcu, postupit će po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

Član 325.

Odluke po žalbi

(1) Vijeće apelacionog odjeljenja može u sjednici vijeća odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu ili odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu ili preinačiti prvostepenu presudu ili donijeti odluku da ukine prvostepenu presudu i održi pretres.

(2) O svim žalbama protiv iste presude vijeće apelacionog odjeljenja odlučuje jednom odlukom.

Član 326.

Odbacivanje žalbe kao neblagovremene

Žalba će se odbaciti rješenjem kao neblagovremena ako se utvdi da je podnesena poslije zakonskog roka za njeno podnošenje.

Član 327.

Odbacivanje žalbe kao nedopuštene

Žalba će se odbaciti rješenjem kao nedopuštena ako se utvrdi da je žalbu izjavila osoba koja nije ovlašćena za podnošenje žalbe ili osoba koja se odrekla prava na žalbu ili ako se utvrdi odustanak od žalbe ili da je poslije odustanka ponovo izjavljena žalba ili ako žalba po zakonu nije dozvoljena.

Član 328.

Odbijanje žalbe

Vijeće apelacionog odjeljenja će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija žalbom.

Član 329.

Preinačenje prvostepene presude

(1) Vijeće apelacionog odjeljenja će, uvažavajući žalbu, presudom preinačiti prvostepenu presudu ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, ima donijeti drugačija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 312. stav 1. tač. 6. i 10. ovog zakona.

(2) Ako su se zbog preinačenja prvostepene presude stekli uvjeti da se odredi, odnosno ukine pritvor na osnovu člana 152. stav 1. i 2. ovog zakona, vijeće apelacionog odjeljenja će o tome donijeti posebno rješenje protiv koga nije dopuštena žalba.

Član 330.

Ukidanje prvostepene presude

(1) Vijeće apelacionog odjeljenja će, uvažavajući žalbu, rješenjem ukinuti prvostepenu presudu i odrediti održavanje pretresa ako utvrdi da:

1) postoji bitna povreda odredbi krivičnog postupka, osim slučajevima iz člana 329. stav 1. ovog zakona,
2) je potrebno izvesti nove dokaze ili ponoviti već u prvostepenom postupku izvedene dokaze usljed kojih je činjenično stanje pogrešno ili nepotpuno utvrđeno.

(2) Vijeće apelacionog odjeljenja može i djelimično ukinuti prvostepenu presudu, ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno presuđenje i u odnosu na taj dio održati pretres.

(3) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, vijeće apelacionog odjeljenja će ispitati da li još postoje razlozi za pritvor i donijet će rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

(4) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, vijeće apelacionog odjeljenja jedužno donijeti odluku najkasnije u roku od tri mjeseca od dana kada je primilo spise.

Član 331.

Obrazloženje odluke kojom se ukida prvostepena odluka

U obrazloženju presude kojom se ukida prvostepena presuda ili u rješenju kojim se ukida prvostepena presuda, navest će se samo kratki razlozi za ukidanje.

Član 332.

Pretres pred vijećem apelacionog odjeljenja

(1) Odredbe koje se odnose na glavni pretres u prvostepenom postupku shodno se primjenjuju i na pretres pred vijećem apelacionog odjeljenja.

(2) Ako vijeće apelacionog odjeljenja ustanovi da je potrebno izvesti već izvedene dokaze u prvostepenom postupku, iskazi salušanih svjedoka i vještaka i pismeni nalaz i mišljenje bit će prihvaćeni kao dokazni materijal samo ukoliko su ti svjedoci i vještaci prilikom svjedočenja na glavnom pretresu bili unakrsno ispitivani od suprotne stranke ili branioca ili nisu bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca, iako im je to bilo omogućeno, te ukoliko se radi o dokazima iz člana 276. stav 2. tačka 5. ovog zakona. U tom slučaju njihovi iskazi na pretresu se mogu čitati.

(3) Odredbe stava 2. ovog člana se ne odnose na osobe koje mogu odbiti svjedočenje člana 97. ovog zakona. Odjeljak 2. - Žalba na drugostepenu presudu

Član 333.

Uvjeti za podnošenje žalbe i postupak po žalbi

(1) Protiv presude suda koji rješava u drugom stepenu dozvoljena je žalba ako je sud koji rješava u drugom stepenu preinačio presudu prvostepenog suda kojom je optuženi oslobođen od optužbe i izrekao presudu kojom se optuženi oglašava krivim.

(2) O žalbi protiv drugostepene presude iz stava 1. rješava Vrhovni sud Federacije u sjednici vijeća, u skladu sa odredbama koje važe za postupak u drugom stepenu.

Odjeljak 3. - Žalba na rješenje

Član 334.

Dopuštenost žalbe na rješenje

(1) Protiv rješenja suda donesenog u prvom stepenu, stranke, branilac i osobe čija su prava povrijeđena mogu izjaviti žalbu uvijek kada u ovom zakonu nije izričito određeno da žalba nije dozvoljena.

(2) Protiv rješenja vijeća donesenog u toku istrage nije dopuštena žalba, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Rješenja koja se donose radi pripremanja glavnog pretresa i presude mogu se pobijati samo u žalbi na presudu.

Član 335.

Opći rok za podnošenje žalbe

(1) Žalba se podnosi sudu koji je donio rješenje.

(2) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, žalba na rješenje podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

Član 336.

Suspenzivno djelovanje žalbe

Ako u ovom zakonu nije drugačije određeno, podnošenjem žalbe na rješenje odlaže se izvršenje rješenja protiv koga je izjavljena žalba.

Član 337.

Odlučivanje o žalbi na rješenje

(1) O žalbi protiv rješenja prvostepenog suda odlučuje vijeće apelacionog odjeljenja višeg suda, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. O žalbi protiv rješenja donesenog u prvom stepenu pred Vrhovnim sudom Federacije odlučuje vijeće apelacionog odjeljenja tog suda.

(2) O žalbi protiv rješenja sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje odlučuje vijeće istog suda (Član 25. stav 6.), ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Odlučujući o žalbi, sud može rješenjem odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili uvažiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti i, po potrebi, predmet uputiti na ponovno odlučivanje.

Član 338.

Shodna primjena odredbi o žalbi na prvostepenu presuu

Na postupak po žalbi na rješenje shodno će se primjenjivati odredbe čl. 308., 310. i 316. stav 2., 318. stav 1., 322. i 324. ovog zakona.

Član 339.

Shodna primjena odredbi ovog zakona i na druga rješenja

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odredbe člana 334. i 338. ovog zakona primjenit će se shodno i na sva ostala rješenja koja se donose po ovom zakonu.

GLAVA XXIV -VANREDNI PRAVNI LIJEK

PONAVLJANJE POSTUPKA

Član 340.

Opća odredba

Krivični postupak koji je dovršen pravosnažnom presudom ili pravosnažnim rješenjem može se na zahtjev ovlašćene osobe ponoviti samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim u ovom zakonu.

Član 341.

Nastavljanje krivičnog postupka

(1) Ako je krivični postupak rješenjem pravosnažno obustavljen ili je presudom optužba pravosnažno odbijena zato što nije bilo potrebnog odobrenja, postupak će se na zahtjev tužioca nastaviti čim prestanu razlozi zbog kojih su donesene navedene odluke.

Član 342.

Ponavljanje postupka završenog pravosnažnim rješenjem

(1) Ako je izvan slučajeva iz člana 341. ovog zakona krivični postupak pravosnažno obustavljen prije početka glavnog pretresa, na zahtjev tužioca može se dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka ako se podnesu novi dokazi na osnovu kojih se sud može uvjeriti da su se stekli uvjeti za ponovno pokretanje krivičnog postupka.

(2) Krivični postupak pravosnažno obustavljen do početka glavnog pretresa može se ponoviti kad je tužilac odustao od gonjenja, ako se dokaže da je do odustanka došlo usljed krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja tužioca. U pogledu dokazivanja krivičnog djela tužioca, primjenjivat će se odredbe člana 343. stav 2. ovog zakona.

Član 343.

Ponavljanje postupka u korist osuđenog

(1) Krivični postupak završen pravosnažnom presudom može se ponoviti u korist osuđenog:

1) ako se dokaže da je presuda zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili tumača;

2) ako se dokaže da je do presude došlo usljed krivičnog djela sudije, tužioca ili osobe koja je vršila istražne radnje;

3) ako se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti izneseni na glavnom pretresu, a koji su sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima podobni da prouzrokuju oslobađanje osobe koja je bila osuđena ili njezinu osudu po blažem krivičnom zakonu;

4) ako je neka osoba za isto krivično djelo više puta osuđena ili ako je više osoba osuđeno za krivično djelo koje je mogla učiniti samo jedna osoba ili neka od njih;

5) ako se u slučaju osude za produženo krivično djelo koje po zakonu obuhvata više istovrsnih ili više raznovrsnih radnji iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji ukazuju da osuđeni nije učinio radnju koja je obuhvaćena djelom iz osude, a postojanje ovih činjenica bi bilo od bitnog uticaja na odmjeravanje kazne;

6) ako Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Dom za ljudska prava ili Evropski sud za ljudska prava ili Ustavni sud Republike Srpske utvdi da su u toku postupka kršena ljudska prava i osnovne slobode i ako je presuda zasnovana na tom kršenju;

7) ako je odlukom Ustavnog suda Federacije ili Ustavnog suda Bosne i Hercegovine prestao važiti zakon ili drugi propis na osnovu kojeg je bila donesena pravosnažna osuđujuća presuda;

(2) U slučajevima iz stava 1. tač. 1. i 2. ovog člana mora se pravosnažnom presudom dokazati da su navedene osobe oglašene krivim za odnosna krivična djela. Ako se postupak protiv ovih osoba ne može provesti zbog toga što su umrle ili što postoje okolnosti za krivično gonjenje, činjenice iz stava 1. tač. 1. i 2. ovog člana mogu se utvrditi i drugim dokazima.

Član 344.

Ponavljanje postupka na štetu osuđenog

(1) Krivični postupak može se ponoviti na štetu okrivljenog ako je presuda kojom se optužba odbija donesena zbog odustanka tužioca od optužbe, a dokaže se da je do ovog odustanka došlo usljed krivičnog djela protiv službene ili druge dužnosti tužioca.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana primjenjuju se odredbe člana 343. stav 2. ovog zakona.

Član 345.

Osobe ovlašćene za podnošenje zahtjeva

- (1) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka mogu podnijeti stranke i branilac, a poslije smrti osuđenog zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti tužilac i osobe navedene u članu 308. stav 2. ovog zakona.
- (2) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u korist osuđenog može se podnijeti i pošto je osuđeni izdržao kaznu i bez obzira na zastarjelost, amnestiju i pomilovanje.
- (3) Ako sud sazna da postoji razlog za ponavljanje krivičnog postupka, obavijestit će o tome osuđenog, odnosno osobu koja je ovlaštena da u korist osuđenog podnese zahtjev.

Član 346.

Postupanje po zahtjevu

- (1) O zahtjevu za ponavljanje krivičnog postupka odlučuje vijeće (Član 25. stav 6.) suda koji je u ranijem postupku sudio u prvom stepenu.
- (2) U zahtjevu se mora navesti po kom se zakonskom osnovu traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtjev zasniva. Ako zahtjev ne sadrži ove podatke, sud će pozvati podnosioca da u određenom roku zahtjev dopuni.
- (3) Prilikom rješavanja o zahtjevu u vijeću neće učestvovati sudija koji je učestvovao u donošenju presude u ranijem postupku.

Član 347.

Odlučivanje o zahtjevu

- (1) Sud će rješenjem zahtjev odbaciti ako na osnovu samog zahtjeva i spisa ranijeg postupka utvrdi da je zahtjev podnijela neovlašćena osoba ili da nema zakonskih uvjeta za ponavljanje postupka, ili da su činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva već bili izneseni u ranijem zahtjevu za ponavljanje postupka koji je odbijen pravosnažnim rješenjem suda, ili da činjenice i dokazi očigledno nisu podobni da se na osnovu njih dozvoli ponavljanje ili da podnosilac zahtjeva nije postupio po članu 346. stav 2. ovog zakona.
- (2) Ako sud ne odbaci zahtjev, dostavit će se prepis zahtjeva protivnoj stranci koja ima pravo da u roku od osam dana odgovori na zahtjev. Kada sudu stigne odgovor na zahtjev ili kada protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća odredit će da se izvide činjenice i pribave dokazi na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.
- (3) Poslije provedenih izviđaja sud će rješenjem odmah odlučiti o zahtjevu za ponavljanje postupka.

Član 348.

Dopuštenje za ponavljanje postupka

- (1) Kada tužilac vrati spise, sud će, ako ne odredi da se izviđaj dopuni, na osnovu rezultata izviđaja zahtjev uvažiti i dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka ili će zahtjev odbiti, ako novi dokazi nisu podobni da dovedu do ponavljanja krivičnog postupka.
- (2) Ako sud nađe da razlozi zbog kojih je dozvolio ponavljanje postupka u korist optuženog postoje i za kojeg od saoptuženih koji nije podnio zahtjev za ponavljanje postupka, postupit će po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.
- (3) U rješenju kojim se dozvoljava ponavljanje krivičnog postupka sud će odlučiti da se odmah odredi novi glavni pretres ili da se krivični predmet vrati u stanje istrage.
- (4) Ako je zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka podnesen u korist osuđenog, a sud smatra, s obzirom na podnesene dokaze, da osuđeni može u ponovljenom postupku biti osuđen na takvu kaznu da bi se uračunavanjem već izdržane kazne imao pustiti na slobodu ili da može biti oslobođen od optužbe ili da optužba može biti odbijena - odredit će se da se izvršenje presude odloži, odnosno prekine.
- (5) Kada rješenje kojim se dopušta ponavljanje krivičnog postupka postane pravosnažno, prekinut će se izvršenje kazne, ali sud može, na prijedlog tužioca, odrediti pritvor ako postoje uvjeti iz člana 146. ovog zakona.

Član 349.

Pravila ponovljenog postupka

- (1) Na novi postupak, koji se vodi na osnovu rješenja kojim je dozvoljeno ponavljanje krivičnog postupka, važe iste odredbe kao i za raniji postupak. U novom postupku sud nije vezan za rješenja donesena u ranijem postupku.
- (2) Ako se novi postupak obustavi do početka glavnog pretresa - sud će rješenjem o obustavljanju postupka ukinuti i raniju presudu.
- (3) Kad sud u novom postupku donese presudu, izeći će da se ranija presuda djelimično ili u cjelini stavlja van snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom sud će optuženom uračunati izdržanu kaznu, a ako je ponavljanje određeno samo za neko od djela za koje je optuženi bio osuđen - sud će izreći novu jedinstvenu kaznu.
- (4) Sud je u novom postupku vezan zabranom propisanom u članu 322. ovog zakona.

DIO TREĆI - POSEBNI POSTUPCI

GLAVA XXV POSTUPAK ZA IZDAVANJE KAZNENOG NALOGA

Član 350.

Opća odredba

- (1) Za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora do pet godina ili novčana kazna kao glavna kazna, a za koje je prikupio dovoljno dokaza koji pružaju osnov za tvdnju da je osumnjičeni učinio krivično djelo, tužilac može u optužnici zatražiti od suda da izda kazneni nalog - u kojem će optuženom izreći određenu krivičnu sankciju ili mjeru bez provođenja glavnog pretresa.
- (2) Tužilac može da zatraži izricanje jedne ili više od sljedećih krivičnih sankcija ili mjera:
- 1) novčanu kaznu,
 - 2) uvjetnu osudu i oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili oduzimanje predmeta.
 - (3) Izricanje novčane kazne može se zatražiti u visini koja ne može biti veća od 50.000 KM.

Član 351.

Neprihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

- (1) Sudija će odbaciti zahtjev za izdavanje kaznenog naloga ako ustanovi da postoji osnov za spajanje postupka iz člana 32. ovog zakona, ako se radi o krivičnom djelu za koje se takav zahtjev ne može postaviti ili ako je tužilac zatražio izricanje krivične sankcije ili mjere koja po zakonu nije dozvoljena.
- (2) O žalbi tužioca protiv rješenja o odbačaju odlučuje vijeće iz člana 25. stav 6. ovog zakona u roku od 48 sati.
- (3) Ako sudija smatra da podaci u optužnici ne pružaju dovoljno osnova za izdavanje kaznenog naloga ili da se prema tim podacima može očekivati izricanje neke druge krivične sankcije ili mjere, a ne one koju je zatražio tužilac, postupit će sa optužnicom kao da je podnesena na potvrđivanje i proslijediti je u dalji postupak, u skladu sa ovim zakonom.

Član 352.

Prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

- (1) Ako se složi sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, sudija će potvrditi optužnicu i zakazati saslušanje optuženog.
- Prilikom saslušanja sudija će:
- 1) utvrditi da je ispoštovano pravo optuženog da ga zastupa branilac,
 - 2) utvrditi da li je optuženi razumio optužnicu i zahtjev tužioca za izricanje krivične sankcije ili mjere,
 - 3) upoznati optuženog sa dokazima koje je prikupio tužilac i pozvati ga na davanje izjave o predloženim dokazima,
 - 4) pozvati optuženog da se izjasni o krivnji,
 - 5) pozvati optuženog da se izjasni o predloženoj krivičnoj sankciji ili mjeri.

Član 353.

Izdavanje kaznenog naloga

(1) Ako optuženi izjavi da nije kriv ili stavi prigovor na optužnicu, sudija će zakazati glavni pretres u roku od 30 dana i prosljediti optužnicu na dalji postupak, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ako optuženi izjavi da je kriv i da prihvata krivičnu sankciju ili mjeru predloženu u optužnici, sudija će prvo utvrditi krivnju i onda presudom izdati kazneni nalog u skladu sa optužnicom.

Član 354.

Sadržaj presude kojom se izdaje kazneni nalog i pravo na žalbu

(1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog sadrži podatke iz člana 300. ovog zakona.

(2) U obrazloženju presude ukratko se navode razlozi koji opravdavaju izricanje presude kojom se iz stava 1. ovog člana izdaje kazneni nalog.

(3) Protiv presude iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja presude.

Član 355.

Dostavljanje presude kojom se izdaje kazneni nalog

(1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog se dostavlja optuženom, njegovom braniocu i tužiocu.

(2) Plaćanje novčane kazne prije isteka roka za ulaganje žalbe ne smatra se odricanjem od prava na žalbu.

GLAVA XXVI - POSEBNE ODREBE O IZRICANJU SUDSKE OPOMENE

Član 356.

Izricanje sudske opomene

(1) Sudska opomena izriče se rješenjem.

(2) Ukoliko u ovoj glavi nije nešto drugo predviđeno, odredbe ovog zakona, koje se odnose na presudu kojom se optuženi oglašava krivim, primjenjuju se i na rješenje o sudskoj opomeni.

Član 357.

Objavljivanje i sadržaj rješenja o sudskoj opomeni

(1) Rješenje o sudskoj opomeni objavljuje se odmah po završetku glavnog pretresa s bitnim razlozima. Tom prilikom predsjednik vijeća upozorit će optuženog da mu se za krivično djelo koje je učinio ne izriče kazna jer se očekuje da će i sudska opomena na njega dovoljno uticati, da više ne vrši krivična djela. Ako se rješenje o sudskoj opomeni objavljuje u odsustvu optuženog sud će ovakvo upozorenje unijeti u obrazloženje rješenja.

(2) U izreci rješenja o sudskoj opomeni, pored osobnih podataka o optuženom, navest će se samo da se optuženom izriče sudska opomena za djelo koje je predmet optužbe i zakonski naziv krivičnog djela. Izreka rješenja o sudskoj opomeni obuhvata i potrebne podatke iz člana 300. stav 1. ovog zakona.

(3) U obrazloženju rješenja sud će iznijeti kojim se razlozima rukovodio pri izricanju sudske opomene.

Član 358.

Pobijanje rješenja o sudskoj opomeni

(1) Rješenje o sudskoj opomeni može se pobijati zbog osnova navedenih u članu 311. ovog zakona, kao i zbog toga što nisu postojale okolnosti koje opravdavaju izricanje sudske opomene.

(2) Ako rješenje o sudskoj opomeni sadrži odluku o mjerama sigurnosti, o oduzimanju imovinske koristi, o troškovima krivičnog postupka ili o imovinskopravnom zahtjevu, ova odluka se može pobijati iz razloga što sud nije pravilno primjenio mjeru sigurnosti ili oduzimanje imovinske koristi, odnosno što je odluku o troškovima krivičnog postupka ili imovinskopravnom zahtjevu donio protivno zakonskim odredbama.

Član 359.

Povreda Krivičnog zakona

Povreda Krivičnog zakona u slučaju izricanja sudske opomene postoji, osim po pitanjima navedenim u članu 313. ovog zakona i kad je odlukom o sudskoj opomeni, mjeri sigurnosti ili oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlašćenje koje sud ima po zakonu.

Član 360.

Odluke povodom žalbe

(1) Ako je žalbu protiv rješenja o sudskoj opomeni izjavio tužilac na štetu optuženog, drugostepeni sud može donijeti presudu kojom se optuženi oglašava krivim i osuđuje na kaznu ili kojom se izriče uvjetna osuda ako nađe da je prvostepeni sud pravilno utvrdio odlučne činjenice, ali da po pravilnoj primjeni zakona dolazi u obzir izricanje kazne.

(2) Povodom bilo čije žalbe protiv rješenja o sudskoj opomeni drugostepeni sud može donijeti presudu kojom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ako nađe da je prvostepeni sud pravilno utvrdio odlučne činjenice i da po pravilnoj primjeni zakona dolazi u obzir izricanje jedne od ovih presuda.

GLAVA XXVII - POSTUPAK PREMA MALOLJETNICIMA

Odjeljak 1. - Opće odredbe

Član 361.

Primjena drugih odredbi ovog zakona u u postupku prema maloljetnicima

(1) Odredbe ove glave primjenjuju se u postupku prema osobama koje su učinile krivično djelo kao maloljetnici, a u vrijeme pokretanja postupka, odnosno suđenja nisu navršila 21 godinu života. Ostale odredbe ovog zakona primjenjuju se ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ove glave.

(2) Odredbe čl. 363. do 365., čl. 368. do 371., čl. 376., 378., 380. i 387. ovog zakona primjenjuju se u postupku prema mlađoj punoljetnoj osobi ako se do početka glavnog pretresa ustanovi da dolazi u obzir da se toj osobi izrekne odgojna mjera u skladu sa odredbama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, a do tog vremena ona nije navršilo 21 godinu života.

Član 362.

Primjena odredbi prema djeci

Kad se u postupku utvrdi da maloljetnik u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije navršio 14 godina, krivični postupak će se obustaviti i o tome će se obavijestiti organ starateljstva.

Član 363.

Obazrivo postupanje

(1) Maloljetniku se ne može suditi u odsustvu.

(2) Pri preduzimanju radnji kojima je prisutan maloljetnik, a naročito pri njegovom ispitivanju, organi koji učestvuju u postupku dužni su postupati obazrivo, vodeći računa o duševnoj razvijenosti, osjetljivosti i osobnim svojstvima maloljetnika, kako vođenje krivičnog postupka ne bi štetno uticalo na razvoj maloljetnika.

(3) Organi koji učestvuju u postupku sprečavat će pogodnim mjerama svako nedisciplinovano ponašanje maloljetnika.

Član 364.

Obavezna odbrana

(1) Maloljetnik mora imati branioca od početka pripremnog postupka.

(2) Ukoliko maloljetnik ne poznaje jezik na kome se vodi krivični postupak, sud će mu odrediti tumača.

(3) Ako u slučajevima iz stav 1. ovog člana sam maloljetnik, njegov zakonski zastupnik ili srodnik ne uzme branioca, njega će postaviti po službenoj dužnosti sudija za maloljetnike.

Član 365.

Oslobođenja od dužnosti svjedočenja

Od dužnosti svjedočenja o okolnostima koje se odnose na duševnu razvijenost maloljetnika, upoznavanja njegove ličnosti i prilika u kojima živi (Član 375. ovog zakona) oslobođeni su samo roditelj, staralac, socijalni radnik, vjerski ispovjednik i branilac.

Član 376.

Spajanje i razdvajanje postupka

(1) Kada je maloljetnik učestvovao u izvršenju krivičnog djela zajedno s punoljetnom osobom postupak prema njemu će se razdvojiti i sprovesti po odredbama ove glave.

(2) Postupak prema maloljetniku može se spojiti s postupkom punoljetne osobe i provesti po općim odredbama ovog zakona samo ako je spajanje postupka neophodno za svestrano razjašnjenje stvari. Rješenje o tome donosi sudija za maloljetnike, na obrazloženi prijedlog tužioca. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

(3) Kada se provodi jedinstven postupak za maloljetnika i punoljetne učinioce, u pogledu maloljetnika će se uvijek primjenjivati odredbe čl. 363. do 365., čl. 368. do 371. i čl. 376. 378., 380. i 386. ovog zakona, kad se na glavnom pretresu razjašnjavaju pitanja koja se odnose na maloljetnika, kao i čl. 386. i 392.. ovog zakona, a ostale odredbe ove glave - ukoliko njihova primjena nije u suprotnosti s vođenjem spojenog postupka.

Član 367.

Provođenje jedinstvenog postupka

Kad je neka osoba učinilo neko krivično djelo kao maloljetna a neka kao punoljetna, provešće se jedinstven postupak po članu 32. ovog zakona, pred vijećem koje sudi punoljetnim osobama.

Član 368.

Uloga organa starateljstva

(1) U postupku prema maloljetnicima, pored ovlaštenja koja su izričito predviđena u odredbama ove glave, organ starateljstva ima pravo da se upozna s tokom postupka, da u toku postupka stavlja prijedloge i da ukazuje na činjenice i dokaze koji su od važnosti za donošenje pravedne odluke.

(2) O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku tužilac će obavijestiti nadležni organ starateljstva.

Član 369.

Pozivanje i dostavljanje pismena

(1) Maloljetnik se poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika.

(2) Dostavljanje odluka i drugih pismena maloljetniku vrši se shodno odredbama člana 185. ovog zakona, s tim da se maloljetniku neće dostavljati pismena isticanjem na oglasnoj ploči suda, niti će se primjeniti odredba člana 181. stav 2. ovog zakona.

Član 370.

Objavlivanje toka krivičnog postupka

(1) Ne smije se objaviti tok krivičnog postupka prema maloljetniku, ni odluka donesena u tom postupku, niti se može vršiti video i audiosnimanje toka postupka.

(2) Pravosnažna odluka suda može se objaviti, ali bez navođenja osobnih podataka maloljetnika iz kojih se može utvrditi njegov identitet.

Član 371.

Dužnost hitnog postupanja

Organi koji učestvuju u postupku prema maloljetniku, kao i drugi organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja, dužni su najhitnije postupati - kako bi se postupak što prije završio.

Član 372.

Sastav suda

(1) U prvom stepenu sudi sudija za maloljetnike, koji vodi i pripremni postupak i obavlja i druge poslove u postupku prema maloljetnicima, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Vijeće za maloljetnike u sastavu trojice sudija odlučuje po žalbama protiv odluke sudije za maloljetnike, u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Odjeljak 2. -Pokretanje postupka

Član 373.

Primjena načela oportuniteta

(1) Za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do tri godine ili novčana kazna, tužilac može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka iako postoje dokazi da je maloljetnik učinio krivično djelo, ako smatra da ne bi bilo cjelishodno da se vodi postupak prema maloljetniku s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojim je učinjeno, raniji život maloljetnika i njegova osobna svojstva. Radi utvrđivanja ovih okolnosti, tužilac može zatražiti obavještenje od roditelja, odnosno staroca maloljetnika, drugih osoba i ustanova, a kada je to potrebno, može ove osobe i maloljetnika pozvati radi neposrednog obavještanja. Tužilac može zatražiti mišljenje od organa starateljstva o cjelishodnosti pokretanja postupka prema maloljetniku.

(2) Ako za donošenje odluke iz stava 1. ovog člana treba da se ispituju osobna svojstva maloljetnika, tužilac može, u sporazumu sa organom starateljstva, uputiti maloljetnika u prihvatilište ili ustanovu za ispitivanje i vaspitanje, ali najduže na 30 dana.

(3) Kada je izvršenje kazne ili odgojne mjere u toku, tužilac može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka za drugo krivično djelo prema maloljetniku, ako s obzirom na težinu tog krivičnog djela, kao i na kaznu, odnosno odgojnu mjeru koja se izvršava, ne bi imalo svrhe vođenje postupka i izricanje krivične sankcije za to djelo.

(4) Kad tužilac u slučajevima iz st. 1. i 3. ovog člana nađe da nije cjelishodno da se pokrene postupak prema maloljetniku, obavijestit će o tome, uz navođenje razloga, organ starateljstva i oštećenog.

Član 374.

Odgojne preporuke

Prije donošenja odluke hoće li se pokrenuti zahtjev za pokretanje krivičnog postupka protiv maloljetnika za krivično djelo iz člana 373. stav 1. ovog zakona, tužilac je dužan razmotriti mogućnost i opravdanost izricanja odgojnih preporuka u skladu sa Krivičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine.

Odjeljak 3. - Pripremni postupak

Član 375.

Odgojne preporuke i zahtjev za pokretanje postupka

(1) Tužilac podnosi zahtjev za pokretanje pripremnog postupka sudiji za maloljetnike. Prije donošenja odluke o tome hoće li se složiti sa ovim zahtjevom koji se odnosi na krivična djela iz člana 374. ovog zakona, sudija za maloljetnike je dužan razmotriti mogućnost i opravdanost odgojne preporuke u skladu s odredbama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Ako odluči da izrekne odgojnu preporuku, sudija za maloljetnike će odlučiti da se postupak protiv maloljetnika ne pokrene. Protiv rješenja sudije za maloljetnike nije dopuštena žalba.

(2) Osim slučajeva iz stava 1. ovog člana, ako se sudija za maloljetnike ne složila sa zahtjevom za pokretanje pripremnog postupka, zatražit će da o tome odluči vijeće za maloljetnike.

(3) Sudija za maloljetnike može povjeriti policijskim organima da izvrše naredbu o pretresanju stana ili o privremenom oduzimanju predmeta, na način predviđen ovim zakonom.

Član 376.

Pribavljanje podataka o osobnosti maloljetnika

(1) U pripremnom postupku prema maloljetniku, pored činjenica koje se odnose na krivično djelo, posebno će se utvrditi godine života maloljetnika, okolnosti potrebne za ocjenu njegove duševne razvijenosti, ispitat će se sredina u kojoj i prilike pod kojima maloljetnik živi i druge okolnosti koje se tiču njegove osobe.

(2) Radi utvrđivanja okolnosti iz stava 1. ovog člana, sudija za maloljetnike će pribaviti izvještaj i saslušati osobe koje mogu dati potrebne podatke.

(3) Podatke o osobnosti maloljetnika pribavlja sudija za maloljetnike. Sudija za maloljetnike može zatražiti da te podatke prikupi određena stručna osoba (socijalni radnik, defektolog, psiholog i dr.), a može njihovo pribavljanje povjeriti organu starateljstva.

(4) Kad je za utvrđivanje zdravstvenog stanja maloljetnika, njegove duševne razvijenosti, psihičkih svojstava ili sklonosti potrebno da maloljetnika pregledaju vještaci, za ovaj pregled odredit će se ljekari, psiholozi ili pedagozi. Ovakva ispitivanja maloljetnika mogu se obaviti u zdravstvenoj ili drugoj ustanovi.

Član 377.

Osobe koja prisustvuju radnjama u pripremnom postupku

(1) Sudija za maloljetnike sam određuje način izvođenja pojedinih radnji, držeći se odredaba ovog zakona u onoj mjeri koja obezbjeđuje prava maloljetnika na odbranu, prava oštećenog i prikupljanje dokaza potrebnih za odlučivanje.

(2) Radnjama u pripremnom postupku mogu biti prisutni tužilac i branilac. Ispitivanje maloljetne osobe, kad je to potrebno, obaviti će se uz pomoć pedagoga ili druge stručne osobe. Sudija za maloljetnike može odobriti da radnjama u pripremnom postupku bude prisutan predstavnik organa starateljstva i roditelj, odnosno staralac maloljetnika. Kad su navedene osobe prisutne tim radnjama, mogu stavljati prijedloge i upućivati pitanja osobi koja se ispituje, odnosno saslušava.

Član 378.

Smještaj maloljetnika

(1) Sudija za maloljetnike može narediti da se maloljetnik u toku pripremnog postupka smjesti u prihvatilište, odgojnu ili sličnu ustanovu, da se stavi pod nadzor organa starateljstva ili da se preda drugoj obitelji, ako je to potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio ili radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika.

(2) Troškovi smještaja maloljetnika isplaćuju se unaprijed iz budžetskih sredstava i ulaze u troškove krivičnog postupka.

Član 379.

Određivanje pritvora

- (1) Izuzetno sudija za maloljetnike može maloljetniku odrediti pritvor kad za to postoje razlozi iz člana 146. stav 1. tač. od 1. do 3. ovog zakona.
- (2) Na osnovu rješenja o pritvoru koje je donio sudija za maloljetnike, pritvor može trajati najduže mjesec dana. Vijeće za maloljetnike dužno je obaviti kontrolu neophodnosti pritvora svakih deset dana.
- (3) Vijeće za maloljetnike može u slučaju postojanja zakonskih razloga produžiti pritvor za još dva mjeseca. Protiv rješenja vijeća dopuštena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) Nakon završetka pripremnog postupka, pritvor može da traje najduže još šest mjeseci.

Član 380.

Postupak prema maloljetniku u pritvoru

- (1) Maloljetnik izdržava pritvor odvojeno od punoljetnih osoba.
- (2) Sudija za maloljetnike ima prema pritvorenim maloljetnicima ista ovlašćenja koja po ovom zakonu pripadaju sudiji za prethodni postupak, odnosno sudiji za prethodno saslušanje u pogledu pritvorenika.

Član 381.

Obrazloženi prijedlog

- (1) Nakon što ispita sve okolnosti koje se odnose na izvršenje krivičnog djela i na osobu maloljetnika, sudija za maloljetnike dostavlja spise tužiocu koji je dužan u roku od osam dana zahtijevati da se pripremi postupak dopuni ili podnijeti sudiji za maloljetnike obrazloženi prijedlog za izricanje odgojne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora.
- (2) Ako tužilac ne podnese zahtjev da se pripremi postupak dopuni niti stavi obrazloženi prijedlog sudiji za maloljetnike za izricanje odgojne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora ni u roku od dva mjeseca od dostave spisa, smatraće se da je odustao od krivičnog gonjenja.
- (3) Prijedlog tužioca sadrži:
 - 1) ime i prezime maloljetnika,
 - 2) njegove godine života,
 - 3) opis djela, dokaze iz kojih proizilazi da je maloljetnik učinio krivično djelo,
 - 4) obrazloženje koje treba da sadrži ocjenu duševne razvijenosti maloljetnika i
 - 5) prijedlog da se maloljetnik kazni, odnosno da se prema njemu izrekne odgojna mjera.

Član 382.

Obustava postupka

- (1) Ako u toku pripremnog postupka tužilac nađe da nema osnova za vođenje postupka prema maloljetniku ili da postoje razlozi iz člana 373. stav 3. ovog zakona, staviti će prijedlog sudiji za maloljetnike da obustavi postupak. O prijedlogu za obustavljanje postupka tužilac će obavijestiti i organ starateljstva.
- (2) Ako se sudija za maloljetnike ne složi s prijedlogom tužioca, zatažiti će da o tome odluči vijeće za maloljetnike.

Član 383.

Kontrola postupka

Sudija za maloljetnike obavještava predsjednika suda svakih 15 dana koji predmeti maloljetnika nisu okončani i o razlozima zbog kojih je po pojedinim predmetima postupak još u toku. Predsjednik suda će preduzeti, po potrebi, mjere da se postupak ubrza.

Odjeljak 4. - Prvostepeni postupak

Član 384.

Zakazivanje ročišta ili glavnog pretresa

- (1) Kada primi prijedlog tužioca, sudija za maloljetnike zakazuje ročište ili glavni pretres.
- (2) Kazna maloljetničkog zatvora ili zavodske mjere izriču se samo po održanom glavnom pretresu.
- (3) Sudija za maloljetnike saopćuje maloljetniku vaspitnu mjeru koja mu je izrečena.

Član 385.

Odlučivanje na glavnom pretresu

- (1) Kad se odlučuje na glavnom pretresu, shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o pripremama za glavni pretres, o rukovođenju glavnim pretresom, o odlaganju i prekidu glavnog pretresa, o zapisniku i o toku glavnog pretresa, ali sudija za maloljetnike može odstupiti od ovih pravila ako smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila cjelishodna.
- (2) Pored osoba čije je prisustvo obavezno na glavnom pretresu, na glavni pretres pozvat će se i roditelji maloljetnika, odnosno staratelj i organ starateljstva. Nedolazak roditelja, staratelja ili predstavnika organa starateljstva ne sprečava sud da održi glavni pretres.
- (3) Osim maloljetnika, glavnom pretresu mora biti prisutan tužilac, koji je stavio prijedlog u smislu člana 381. ovog zakona i branilac.
- (4) Odredbe ovog zakona o izmjeni i proširenju optužbe primjenjivat će se u postupku prema maloljetniku, s tim što je sudija za maloljetnike ovlašten da i bez prijedloga tužioca donese odluku na osnovu činjeničnog stanja koje je izmijenjeno na glavnom pretresu.

Član 386.

Isključenje javnosti

- (1) Kad se sudi maloljetniku uvijek će se isključiti javnost.
- (2) Sudija za maloljetnike može dopustiti da glavnom pretresu budu prisutne osobe koje se bave zaštitom i vaspitanjem maloljetnika ili suzbijanjem maloljetničkog kriminaliteta, kao i naučni radnici.
- (3) U toku glavnog pretresa sudija za maloljetnike može narediti da se, osim tužioca, branioca i predstavnika organa starateljstva, iz zasjedanja udalje sve ili pojedine osobe.
- (4) Za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili govora stranaka sudija za maloljetnike može narediti da se maloljetnik udalji sa zasjedanja.

Član 387.

Privremeni smještaj maloljetnika

U toku postupka, sudija za maloljetnike može donijeti odluku o privremenom smještaju maloljetnika (Član 378.), a može i ukinuti odluku koja je o tome ranije donesena.

Član 388.

Zakazivanje glavnog pretresa ili održavanja ročišta i donošenje odluke

- (1) Sudija za maloljetnike dužan je zakazati glavni pretres ili održati ročište za izricanje odgojne mjere u roku od osam dana od dana prijema prijedloga tužioca ili od dana kad je na ročištu odlučeno da se održi glavni pretres. Za svako produženje ovog roka sudija za maloljetnike mora imati odobrenje predsjednika suda.
- (2) Odlaganje ili prekidanje glavnog pretresa vrši se samo izuzetno. O svakom odlaganju ili prekidanju glavnog pretresa sudija za maloljetnike obavijestit će predsjednika suda i iznijet će razloge za odlaganje, odnosno prekidanje.

(3) Sudija za maloljetnike dužan je da pismeno izradi presudu, odnosno rješenje u roku od osam dana, a u posebno složenim slučajevima u roku od 15 dana od dana objavljivanja presude, odnosno rješenja.

Član 389.

Odluke sudije za maloljetnike

(1) Sudija za maloljetnike nije vezan za prijedlog tužioca pri odlučivanju hoće li prema maloljetniku izreći kaznu ili će primijeniti odgojnu mjeru, ali ako je tužilac odustao od prijedloga, sudija za maloljetnike ne može maloljetniku izreći kaznu nego samo odgojnu mjeru.

(2) Sudija za maloljetnike će rješenjem obustaviti postupak u slučajevima kad sud na osnovu člana 298. tač. od 4. do 6. ovog zakona, donosi presudu kojom se optužba odbija ili kojom se optuženi oslobađa od optužbe (Član 299.), kao i kad sudija nađe da nije cjelishodno izreći maloljetniku ni kaznu niti odgojnu mjeru.

(3) Sudija za maloljetnike donosi rješenje i kad izriče odgojnu mjeru maloljetniku. U izreci ovog rješenja navodi se samo koja se mjera izriče, ali se maloljetnik ne oglašava krivim za krivično djelo koje mu se stavlja na teret. U obrazloženju rješenja navest će se opis djela i okolnosti koje opravdavaju primjenu izrečene odgojne mjere.

(4) Presuda kojom se maloljetniku izriče kazna maloljetničkog zatvora donosi se u obliku propisanom u članu 300. ovog zakona.

Član 90.

Troškovi postupka i imovinskopravni zahtjev

(1) Sudija za maloljetnike može maloljetnika obavezati na plaćanje troškova krivičnog postupka i na ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu maloljetničkog zatvora.

(2) Ako je prema maloljetniku primjenjena odgojna mjera, troškovi postupka padaju na teret budžetskih sredstava, a oštećeni se radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva upućuje na parnični postupak.

Odjeljak 5. - Pravni lijekovi

Član 391.

Žalba protiv presude i rješenja

(1) Protiv presude kojom je maloljetniku izrečena kazna maloljetničkog zatvora, protiv rješenja kojim je maloljetniku izrečena odgojna mjera i protiv rješenja o obustavljanju postupka (Član 283. stav 2.) mogu izjaviti žalbu sve osobe koje imaju pravo na žalbu protiv presude (Član 308.) i to u roku od osam dana od dana prijema presude, odnosno rješenja.

(2) Branilac, tužilac, bračni, odnosno vanbračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojlac, staralac, brat, sestra i hranilac mogu izjaviti žalbu u korist maloljetnika i protiv njegove volje.

(3) Žalba protiv rješenja kojim se izriče odgojna mjera koja se izdržava u ustanovi zadržava izvršenje rješenja ako sudija za maloljetnike, i po saslušanju maloljetnika, ne odluči drugačije.

(4) Na sjednicu vijeća za maloljetnike (Član 319.) uvijek će se pozvati maloljetnik i njegov branilac. Nedolazak maloljetnika i njegovog branioca koji su uredno obaviješteni o sjednici - ne sprečava drugostepeni sud da održi sjednicu.

Član 392.

Odluke vijeća za maloljetnike i zabrana reformatio in peius

(1) Vijeće za maloljetnike može preinačiti prvostepenu odluku i izreći težu mjeru maloljetniku - samo ako je to predloženo u žalbi tužioca.

(2) Ako prvostepenom odlukom nije izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili zavodska mjera, vijeće za maloljetnike može tu kaznu, odnosno mjeru izreći samo ako održi pretres. Maloljetnički zatvor u dužem trajanju ili teža zavodska mjera od one izrečene prvostepenom odlukom, može se izreći i u sjednici drugostepenog vijeća.

Član 393.

Ponavljanje krivičnog postupka

Odrebe o ponavljanju krivičnog postupka završenog pravosnažnom presudom shodno se primjenjuju i na ponavljanje postupka završenog pravosnažnim rješenjem o primjeni odgojne mjere ili o obustavi postupka prema maloljetniku.

Odjeljak 6. - Nadzor suda nad sprovođenjem mjera

Član 394.

Izveštaj o ponašanju maloljetnika

(1) Uprava ustanove u kojoj se izvršava odgojna mjera prema maloljetniku dužna je da svaka dva mjeseca dostavi sudu koji je izrekao odgojnu mjeru izvještaj o ponašanju maloljetnika. Sudija za maloljetnike može i sam obilaziti maloljetnike smještene u ustanovi.

(2) Sudija za maloljetnike može preko organa starateljstva pribaviti obavještenje o izvršenju ostalih odgojnih mjera, a može odrediti da to uradi i određena stručna osoba (socijalni radnik, defektolog i dr.).

Odjeljak 7. - Izmjena odluke o odgojnoj mjeri i obustava izvršenja

Član 395.

Izmjena odluke i obustava izvršenja

(1) Kada su ispunjeni zakonom propisani uvjeti za izmjenu odluke o izrečenoj odgojnoj mjeri, odluku o tome donosi sudija za maloljetnike koji je donio rješenje o odgojnoj mjeri ako sam nađe da je to potrebno ili na prijedlog tužioca, upravnika ustanove ili organa starateljstva kome je povjeren nadzor nad maloljetnikom.

(2) Prije donošenja odluke sudija za maloljetnike će saslušati tužioca, maloljetnika, roditelja ili staratelja maloljetnika ili druge osobe, a pribavit će i potrebne izvještaje od ustanove u kojoj maloljetnik izdržava zavodsku mjeru, od organa starateljstva ili drugih organa i ustanova.

(3) Po odredbama st. 1. i 2. ovog člana donosi se i odluka o obustavljanju izvršenja odgojne mjere.

(4) Odluka o izmjeni odgojne mjere ili o obustavljanju izvršenja donosi sudija za maloljetnike.

GLAVA XXVIII - POSTUPAK ZA KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVNIH OSOBA

Član 396.

Jedinstvenost postupka

(1) Zbog istog krivičnog djela, protiv pravne osobe se, u pravilu, pokreće i vodi krivični postupak zajedno s postupkom protiv učinioca.

(2) Postupak samo protiv pravne osobe se može pokrenuti, odnosno voditi kada protiv učinioca krivični postupak nije moguće pokrenuti, odnosno voditi iz zakonom propisanih razloga ili ako je protiv njega krivični postupak već proveden.

(3) U jedinstvenom postupku se protiv optužene pravne osobe i optuženog podiže jedna optužnica i izriče jedan presuda.

Član 397.

Cjelishodnost pokretanja krivičnog postupka

Tužilac može odlučiti da protiv pravne osobe ne zahtjeva pokretanje krivičnog postupka kada okolnosti slučaja ukazuju da to ne bi bilo cjelishodno, jer je doprinos pravne osobe izvršenju krivičnog djela bio neznatan ili pravna osoba nema imovine ili ima tako malo imovine da ne bi bila dovoljna ni za pokriće troškova postupka ili ako je protiv pravne osobe započet stečajni postupak ili kada je učinilac krivičnog djela jedini vlasnik pravne osobe protiv koje bi se krivični postupak inače pokrenuo.

Član 398.

Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku

- (1) Svaka pravna osoba u krivičnom postupku mora imati svog zastupnika, koji je ovlašćen za preduzimanje svih radnji za koje je po ovom zakonu ovlašćen osumnjičeni, odnosno optuženi i osuđeni.
- (2) Pravna osoba u krivičnom postupku može imati samo jednog zastupnika.
- (3) Sud mora svaki put utvrditi identitet zastupnika pravne osobe i njegovo ovlašćenje za zastupanje.

Član 399.

Određivanje zastupnika

- (1) Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku je onaj ko je ovlašćen zastupati pravnu osobu po zakonu, aktu nadležnog državnog organa ili po statutu, aktu o osnivanju ili drugom aktu pravne osobe.
- (2) Zastupnik može ovlastiti za zastupanje nekog drugog. Ovlašćenje mora biti dato pismeno ili usmeno na zapisnik kod suda.
- (3) Kada je prije pravosnažnog okončanja krivičnog postupka pravna osoba prestala postojati, zastupnika će joj odrediti sud.

Član 400.

Izuzeće zastupnika

- (1) Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku ne može biti osoba koja je pozvana kao svjedok.
- (2) Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku ne može biti osoba protiv koje teče postupak zbog istog krivičnog djela, osim ako je jedini član pravne osobe.
- (3) U slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana sud će pozvati pravnu osobu da nadležni organ te pravne osobe u određenom roku odredi drugog zastupnika i o tome pismeno obavijestiti sud. U suprotnom će zastupnika odrediti sud.

Član 401.

Dostavljanje pismena

Pismena, upućena pravnoj osobi, dostavljaju se pisarnici pravne osobe i zastupniku.

Član 402.

Troškovi zastupnika

Troškovi zastupnika pravne osobe u krivičnom postupku su troškovi krivičnog postupka. Troškovi za zastupnika postavljenog na osnovu čl. 399. i 400. ovog zakona unaprijed se isplaćuju iz sredstava organa koji vodi krivični postupak samo ako pravna osoba nema sredstava.

Član 403.

Branilac pravne osobe u krivičnom postupku

- (1) Pravna osoba može, pored zastupnika, imati branioca.
- (2) Pravna osoba i fizička osoba, kao i osumnjičeni, odnosno optuženi ne mogu imati istog branioca.

Član 404.

Sadržaj optužnice

Optužnica protiv pravne osobe u krivičnom postupku, pored sadržaja propisanih ovim zakonom, sadrži:

- 1) naziv pod kojim pravna osoba, u skladu s propisima, nastupa u pravnom prometu,
- 2) sjedište pravne osobe,
- 3) opis krivičnog djela i osnov odgovornosti pravne osobe.

Član 405.

Saslušanje i završna riječ

(1) Na glavnoj raspravi se prvo saslušava optuženi, a potom zastupnik pravne osobe.

(2) Po završenom dokaznom postupku, kao i završenoj riječi tužioca i oštećenog, sudija, odnosno predsjednik vijeća daje riječ braniocu, zatim zastupniku pravne osobe, te braniocu optuženog i na kraju optuženom.

Član 406.

Presuda pravnoj osobi

Pored sadržaja propisanog u članu 300. ovog zakona, pisana presuda pravnoj osobi mora sadržavati:

- 1) u uvodu presude - naziv pod kojim pravna osoba u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravne osobe, kao i ime i prezime zastupnika pravne osobe koji je bio prisutan na glavnom pretresu,
- 2) u izreci presude - naziv pod kojim pravna osoba u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravne osobe, kao i zakonski propis po kome se osuđuje, po kome se oslobađa optužbe za to djelo ili po kome se optužba odbija.

Član 407.

Mjera osiguranja

(1) Za osiguranje izvršenja kazne, oduzimanja imovine ili oduzimanja imovinske koristi, sud može, na prijedlog tužioca, protiv pravne osobe u krivičnom postupku odrediti privremeno osiguranje. U ovom slučaju shodno se primjenjuju odredbe člana 216. ovog zakona.

(2) Ako postoji opravdana bojazan da će u okviru optužene pravne osobe biti ponovljeno krivično djelo i da će za njega biti odgovorna pravna osoba ili se s izvršenjem djela prijeti, sud može u istom postupku, osim mjera iz stava 1. ovog člana, pravnoj osobi zabraniti obavljanje jedne ili više djelatnosti na određeno vrijeme.

(3) Kada je protiv pravne osobe pokrenut krivični postupak, sud može, na prijedlog tužioca ili po službenoj dužnosti, zabraniti statusne promjene pravne osobe koje bi za posljedicu imale brisanje pravne osobe iz sudskog registra. Odluka o ovoj zabrani se upisuje u sudski registar.

Član 408.

Primjena ostalih odredbi ovog zakona

Ako drukčije nije određeno, u krivičnom postupku protiv pravne osobe shodno se primjenjuju odgovarajuće odredbe ovog zakona, čak i u slučaju ako se postupak vodi samo protiv pravne osobe.

GLAVA XXIX - POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA SIGURNOSTI, ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM I ZA OPOZIVANJE UVJETNE OSUDE

Član 409.

Prekid postupka u slučaju nastupanja duševne bolesti

(1) Ako je kod optuženog nakon izvršenja krivičnog djela nastupila takva duševna bolest da nije sposoban učestvovati u postupku, sud će rješenjem, nakon psihijatrijskog vještačenja, prekinuti postupak i optuženog uputiti organu nadležnom za pitanja socijalnog staranja.

(2) Kada se zdravstveno stanje optuženog poboljša u mjeri da može da učestvuje u postupku, krivični postupak će se nastaviti.

(3) Ako tokom prekida postupka nastupi zastara krivičnog gonjenja, sud će postupiti u skladu sa članom 298. tačka 6. ovog zakona.

Član 410.

Postupak u slučaju neuračunljivosti

(1) Ako je osumnjičeni učinio djelo u stanju neuračunljivosti, tužilac će u optužnici postaviti prijedlog da sud utvrdi da je osumnjičeni učinio krivično djelo u stanju neuračunljivosti, kao i da se predmet uputi organu nadležnom za pitanja socijalnog staranja, radi pokretanja odgovarajućeg postupka.

(2) Ako u toku glavnog pretresa izvedeni dokazi ukazuju da je optuženi učinio djelo u stanju uračunljivosti ili smanjene uračunljivosti ili bitno smanjene uračunljivosti, tužilac će odustati od podnesenog prijedloga. U slučaju ako se radi o smanjenoj uračunljivosti ili bitno smanjenoj uračunljivosti tužilac će predložiti izricanje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja, koja se izriče uz neku drugu krivičnopravnu sankciju.

(3) U slučaju iz stava 1. ovog člana, osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru ili psihijatrijskoj ustanovi, neće se pustiti na slobodu, već će sud na prijedlog tužioca donijeti rješenje o privremenom zadržavanju do najviše 30 dana od donošenja tog rješenja. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena.

(4) Poslije podnošenja prijedloga iz stava 1. ovog člana, osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branioca.

Član 411.

Postupak u slučaju obaveznog liječenja od ovisnosti

(1) O primjeni mjere sigurnosti obaveznog liječenja od zavisnosti sud odlučuje pošto pribavi nalaz i mišljenje vještaka. U svom nalazu i mišljenju vještak treba da se izjasni i o mogućnostima o liječenju optuženog.

(2) Ako je pri izricanju uvjetne osude učiniocu određeno liječenje na slobodi, a on se nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio, sud može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog ustanove u kojoj se učinilac liječio ili je trebao da liječi, a po saslušanju tužioca i učinioca, odrediti opozivanje uvjetne osude prinudno izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja od zavisnosti. Prije donošenja odluke sud će, po potrebi, pribaviti i mišljenje ljekara.

Član 412.

Oduzimanje predmeta

(1) Predmeti koji se po Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine moraju oduzeti, oduzet će se i kada se krivični postupak ne završi presudom kojom se optuženi proglašava krivim, ako to zahtjevaju interesi opšte sigurnosti ili razlozi morala, o čemu se donosi posebno rješenje.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana donosi sud u trenutku kad je postupak završen, odnosno kad je obustavljen.

(3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stava 1. ovog člana donosi sud i kad je u presudi kojom je optuženi oglašen krivim propušteno da se donese takva odluka.

(4) Ovjereni prepis odluke o oduzimanju predmeta dostavit će se vlasniku predmeta, ako je vlasnik poznat.

(5) Protiv odluke iz st. 2. i 3. ovog člana vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonskog osnova za oduzimanje predmeta.

Član 413.

Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

- (1) Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom utvrđuje se u krivičnom postupku po službenoj dužnosti.
- (2) Tužilac je dužan prikupljati dokaze i izviđati okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (3) Ako je oštećeni podnio imovinskopravni zahtjev u pogledu povraćaja predmeta pribavljenih krivičnim djelom, odnosno u pogledu novčanog iznosa koji odgovara vrijednosti stvari, imovinska korist će se utvrđivati samo u onom dijelu koji nije obuhvaćen imovinskopravnim zahtjevom.

Član 414.

Postupak oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

- (1) Kada dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, osoba na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravne osobe pozvat će se na glavni pretres radi saslušanja. U pozivu će se upozoriti da će se postupak provesti bez njihovog prisustva.
- (2) Predstavnik pravne osobe saslušat će se na glavnom pretresu poslije optuženog. Na isti način postupit će se u odnosu na osobu na koju je imovinska korist prenesena, ako nije pozvana kao svjedok.
- (3) Osoba na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravne osobe ovlašten je da u vezi s utvrđivanjem imovinske koristi predlaže dokaze i da, po ovlaštenju sudije, odnosno predjednika vijeća, postavlja pitanja optuženom, svjedocima i vještacima.
- (4) Isključenje javnosti na glavnom pretresu ne odnosi se na osobe na koje je imovinska korist prenesena, kao i na predstavnika prave osobe.
- (5) Ako sud u toku glavnog pretresa utvrdi da dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi, prekinuće glavni pretres i pozvaće osobu na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavnika pravne osobe.

Član 415.

Utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Sud će visinu iznosa imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom utvrditi po službenoj ocjeni ako bi njeno utvrđivanje bilo skopčano s a nesrazmjernim teškoćama ili sa znatnim odugovlačenjem postupka.

Član 416.

Privremene mjere osiguranja

Kada dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, sud će po službenoj dužnosti po odredbama koje važe za izvršni postupak odrediti privremene mjere osiguranja. U takvom slučaju, shodno se primjenjuju odredbe člana 216. ovog zakona.

Član 417.

Sadržaj odluke kojom se izriče mjera oduzimanja imovinske koristi

- (1) Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, sud može izreći u presudi kojom se optuženi oglašava krivim ili u rješenju o primjeni odgojne mjere, kao i u postupku iz člana 410. ovog zakona.
- (2) U izreci presude ili rješenja sud će navesti koji se predmet, odnosno novčani iznos oduzima.
- (3) Ovjereni prepis presude, odnosno rješenja dostavlja se i osobi na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavniku pravne osobe ako je sud izrekao oduzimanje imovinske koristi od te osobe.

Član 418.

Zahtjev za ponavljanje postupka u pogledu mjere oduzimanja imovinske koristi

Osoba iz člana 414. ovog zakona može podnijeti zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Član 419.

Shodna primjena odredbi ovog zakona u pogledu žalbe

Odredbe člana 309. st. 2. i 3. i čl. 317. i 332. ovog zakona shodno se primjenjuju na žalbu protiv odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Član 420.

Shodna primjena ostalih odredbi ovog zakona

Ako u odredbama ove glave nije šta drugo predviđeno, u pogledu postupka za primjenu mjere sigurnosti ili za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom shodno se primjenjuju ostale odredbe ovog zakona.

Član 421.

Postupak za opozivanje uvjetne osude

(1) Kada je u uvjetnoj osudi određeno da će se kazna izvršiti ako osuđeni ne vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, ne nadoknadi štetu ili ne ispuni druge obaveze, a osuđeni u određenom roku nije ispunio te obaveze, sud će provesti postupak za opozivanje uvjetne osude na prijedlog tužioca ili po službenoj dužnosti.

(2) Sud je obavezan da zakaže saslušanje radi utvrđivanja činjenica na koje će pozvati tužioca, osuđenog i oštećenog.

(3) Ako sud utvrdi da osuđeni nije ispunio obavezu koja mu je bila određena presudom, donijet će presudu kojom će opozvati uvjetnu osudu i odrediti da se utvrđena kazna izvrši, ili odrediti novi rok za ispunjenje obaveze, ili ukinuti taj uvjet. Ako sud nađe da nema osnova za donošenje koje od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opozivanje uvjetne osude.

GLAVA - XXX - POSTUPAK ZA DONOŠENJE ODLUKE O BRISANJU OSUDE ILI PRESTANKU MJERE SIGURNOSTII I PRAVNIH POSLJEDICA OSUDE

Član 422.

Rješenje o brisanju osude

(1) Kada po zakonu brisanje osude nastupa protekom određenog vremena i pod uvjetom da osuđeni u tom vremenu ne učini novo krivično djelo, rješenje o brisanju osude donosi po službenoj dužnosti organ nadležan za vođenje poslova kaznene evidencije.

(2) Prije donošenja rješenja o brisanju osude izvršit će se potrebna provjeravanja, a naročito će se prikupiti podaci o tome da li je protiv osuđenog u toku krivični postupak za neko novo krivično djelo učinjeno prije isteka roka predviđenog za brisanje osude.

Član 423.

Prijedlog osuđenog za brisanje osude

(1) Ako nadležni organ ne donese rješenje o brisanju osude, osuđeni može tražiti da se utvdi da je brisanje osude nastupilo po zakonu.

(2) Ako nadležni organ ne postupi po zahtjevu osuđenog u roku od 30 dana od dana primanja zahtjeva, osuđeni može tražiti da sud donese rješenje o brisanju osude.

Član 424.

Sudsko brisanje uvjetne osude

Ako uvjetna osuda ne bude opozvana ni poslije jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, sud će donijeti rješenje kojim se utvrđuje brisanje uvjetne osude. Ovo rješenje dostavit će se osuđenom, tužiocu i organu nadležnom za vođenje kaznene evidencije.

Član 425.

Postupak brisanja osude na osnovu sudske odluke

- (1) Postupak za brisanje osude shodno odredbama KZFBiHna osnovu sudske odluke pokreće se na molbu osuđenog.
- (2) Molba se podnosi sudu.
- (3) Sudija koji za to bude određen zakazaće i provesti saslušanje tužioca i osuđenog.
- (4) Sud može o ponašanju osuđenog zatražiti izvještaj od policijskog organa, a može takav izvještaj tražiti i od uprave ustanove u kojoj je osuđeni izdržavao kaznu.
- (5) Protiv odluke suda po molbi za brisanje osude žalbu mogu izjaviti podnosilac žalbe i tužilac.
- (6) Ako sud odbije molbu zato što osuđeni svojim ponašanjem nije zaslužio brisanje osude, osuđeni može molbu ponoviti po isteku jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja o odbijanju molbe.

Član 426.

Uvjerenje o kaznenoj evidencije

U uvjerenju koje se građanima daje na osnovu kaznene evidencije, ne smiju se spominjati brisana osuda i brisane pravne posljedice.

Član 427.

Molba i postupak prestanka mjere sigurnosti

- (1) Molba za prestanak primjene mjera sigurnosti propisanih Krivičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine podnosi se sudu.
- (2) Sudija koji za to bude određen će prethodno ispitati je li proteklo potrebno vrijeme po zakonu, a zatim će zakazati i sprovesti saslušanje radi utvrđivanja činjenica na koje se podnosilac molbe poziva. Sudija će pozvati tužioca i podnosioca molbe.
- (3) Sudija iz stava 2. ovog člana može zahtijevati izvještaj o ponašanju osuđenog od policijskog organa, odnosno ustanove u kojoj je osuđeni izdržao kaznu.
- (4) U slučaju odbijanja molbe, nova molba se ne može podnijeti prije isteka roka od jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja o odbijanju ranije molbe.

GLAVA - XXXI - POSTUPAK ZA PRUŽANJE MEĐUNARODNE PRAVNE POMOĆI I IZVRŠENJE MEĐUNARODNIH UGOVORA U KRIVIČNOPRAVNIM STVARIMA

Član 428.

Opća odredba

Međunarodna krivičnopravna pomoć vrši se po odredbama ovog zakona, ukoliko zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno.

Član 429.

Upućivanje molbe za pravnu pomoć

Molba suda, odnosno tužioca za pravnu pomoć u krivičnim predmetima dostavlja se inostranim organima diplomatskim putem tako da sud, odnosno tužilac molbu dostavlja Federalnom ministarstvu pravde, koje ih dostavlja nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine.

Član 430.

Postupanje po molbi stranog organa

- (1) Kada Federalno ministarstvo pravde primi putem nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine molbu stranog organa za pravnu pomoć, dužno je molbu dostaviti nadležnom tužiocu.
- (2) O dozvoljenosti i načinu izvršenja radnje koja je predmet molbe inostranog organa odlučuje sud, odnosno tužilac po propisima Bosne i Hercegovine i u skladu sa svojom nadležnošću.

Član 431.

Izvršenje krivične presude inostranog suda

- (1) Sud neće postupati po molbi inostranog organa kojom se traži izvršenje krivične presude inostranog suda.
- (2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, sud će izvršiti pravosnažnu presudu u odnosu na sankciju koju je izrekao inostrani sud ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom i ako sankciju izrekne i domaći sud prema krivičnom zakonodavstvu Federacije.
- (3) Nadležni sud donosi presudu u vijeću iz člana 24. stav 5. ovog zakona. O sjednici vijeća obavijestit će se tužilac, osuđeni i branilac.
- (4) U izreku presude iz stava 3. ovog člana sud će unijeti potpunu izreku i naziv suda iz inostrane presude i izreći će sankciju. U obrazloženju presude iznijeti će razloge kojima se rukovodio prilikom izricanja sankcija.
- (5) Protiv presude iz stava 4. ovog člana mogu izjaviti žalbu tužilac i osuđeni ili njegov branilac, shodno odredbama ovog zakona.
- (6) Ako strani državljanin osuđen od domaćeg suda ili lice ovlašćeno ugovorom podnese molbu prvostepenom sudu da osuđeni izdržava kaznu u svojoj zemlji, sud će postupiti po međunarodnom ugovoru.

Član 432.

Centralizacija podataka

O krivičnim djelima pravljenja i stavljanja u opticaj falsifikovanog novca, neovlašćene proizvodnje, prerađivanja i prodaje opojnih droga i otrova, trgovine bijelim robljem, proizvodnje i rasturanja pornografskih spisa, kao i o drugim krivičnim djelima u pogledu kojih se međunarodnim ugovorima predviđa centralizacija podataka, sud pred kojim se vodi krivični postupak dužan je da, bez odlaganja, dostavi nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine podatke o krivičnom djelu i učiniocu, a prvostepni sud - i pravosnažnu presudu. Kad je u pitanju krivično djelo pranja novca ili se radi o krivičnom djelu u vezi sa pranjem novca, podaci se moraju, bez odlaganja, dostaviti i organu Bosne i Hercegovine nadležnom za sprečavanje pranja novca.

Član 433.

Ustupanje krivičnog gonjenja stranoj državi

- (1) Ako je na teritoriji Federacije krivično djelo izvršio stranac koji ima prebivalište u stranoj državi, toj državi se mogu, izvan uvjeta predviđenih za izručenje osumnjičenih, odnosno optuženih osoba predviđenih u Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, ustupiti svi krivični spisi radi krivičnog gonjenja i suđenja, ako se strana država tome ne protivi.
- (2) Ustupanje krivičnog gonjenja i suđenja nije dopušteno ako se njime stranac može izložiti nepravednom postupku, nehumanom i ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.
- (3) Do potvrđivanja optužnice, odluku o ustupanju donosi nadležni tužilac. Nakon podizanja optužnice, a do ustupanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa - odluku donosi sudija za prethodno saslušanje, na prijedlog tužioca.
- (4) Ustupanje se može dopustiti za krivična djela za koja je predviđena kazna zatvora do 10 godina, kao i za krivična djela ugrožavanja javnog saobraćaja.

(5) Ako je oštećeni državljanin Bosne i Hercegovine, ustupanje nije dopušteno ako se on tome protivi, osim ako je dato osiguranje za ostvarivanje njegovog imovinskopravnog zahtjeva.

Član 434.

Preduzimanje krivičnog gonjenja

(1) Federalno ministarstvo pravde će zahtjev strane države da se u Federaciji preuzme gonjenje državljanina Bosne i Hercegovine ili osobe koja ima prebivalište u Bosni i Hercegovini za krivično djelo izvršeno u inostranstvu, dostavlja se sa spisima nadležnom tužiocu.

(2) Ako je nadležnom organu strane države podnesen imovinskopravni zahtjev, postupit će se kao da je taj zahtjev podnesen nadležnom sudu.

(3) O odluci kojom se odbija preuzimanje krivičnog gonjenja, kao i o pravosnažnoj odluci donesenoj u krivičnom postupku, obavijestit će se, diplomatskim putem strana država koja je uputila zahtjev.

GLAVA XXXII - POSTUPAK ZA NAKNADU ŠTETE, REHABILITACIJU I OSTVARIVANJE DRUGIH PRAVA OSOBA NEOPRAVDANO OSUĐENIH I NEOSNOVANO LIŠENIH SLOBODE

Član 435.

Naknada štete zbog neopravdane osude

(1) Pravo na naknadu štete zbog neopravdane osude ima osoba prema kojoj je bila pravosnažno izrečena krivična sankcija ili koja je oglašena krivom, a oslobođena od kazne, a kasnije je povodom vanrednog pravnog lijeka novi postupak pravosnažno obustavljen ili je pravosnažnom presudom oslobođena od optužbe, ili je optužba odbijena, osim u sljedećim slučajevima:

1) ako je do obustave postupka ili donošenja presude kojom se optužba odbija došlo zbog toga što je u novom postupku tužilac odustao od gonjenja, a do odustanka je došlo na osnovu sporazuma sa osumnjičenim, odnosno optuženim;

2) ako je u novom postupku presudom optužba odbačena zbog nenadležnosti suda, a ovlašćeni tužilac nije preuzeo gonjenje pred nadležnim sudom.

(2) Osuđeni nema pravo na naknadu štete ako je svojim lažnim priznanjem ili na drugi način namjerno prouzrokovao svoju osudu, osim ako je na to bio prinuđen.

(3) U slučaju osude za krivična djela u sticaju, pravo na naknadu štete može se odnositi i na pojedina krivična djela u pogledu kojih su ispunjeni uvjeti za priznanje naknade.

Član 326.

Zastarjelost potraživanja za naknadu štete

(1) Pravo na naknadu štete zastarijeva protekom tri godine od dana pravosnažnosti prvostepene presude kojom je okrivljeni oslobođen od optužbe ili kojom je optužba odbijena, odnosno pravosnažnosti prvostepenog rješenja kojim je postupak obustavljen, a ako je povodom zahtjeva za podnošenje vanrednog pravnog lijeka podnesena žalba vijeću apelacionog odjeljenja -od dana prijema odluke tog vojeća.

(2) Prije podnošenja sudu tužbe za naknadu štete, oštećeni je dužan da se sa svojim zahtjevom obrati Federalnom ministarstvu pravde, radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade.

(3) U slučaju iz člana 437. stav 1. tačka 2. ovog zakona, o zahtjevu se može rješavati samo ako ovlašćeni tužilac nije preuzeo gonjenje pred nadležnim sudom u roku od tri mjeseca od dana prijema pravosnažne presude.

Član 437.

Podnošenje tužbe nadležnom sudu za naknadu štete

(1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili po njemu Federalno ministarstvo pravde ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete.

(2) Ako je postignut sporazum samo u pogledu dijela zahtjeva, oštećeni može tužbu podnijeti u pogledu ostatka zahtjeva.

(3) Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Federacije. U slučaju da Federacija naknadi štetu zbog neosnovanog lišenja slobode ili neopravdane osude ona stiče pravo regresa od kantona čijim je zakonom osnovan sud koji je donio pravosnažnu presudu, odnosno rješenje.

Član 438.

Pravo nasljednika na naknadu štete

(1) Nasljednici nasleđuju pravo oštećene osobe na naknadu imovinske štete. Ako je oštećeni već stavio zahtjev, nasljednici mogu nastaviti postupak samo u granicama već postavljenog zahtjeva za naknadu štete.

(2) Nasljednici oštećene osobe mogu poslije njegove smrti nastaviti postupak za naknadu štete, odnosno pokrenuti postupak ako je oštećena osoba umrla prije isteka roka zastarjelosti a zahtjeva se nije odrekla.

Član 439.

Ostale osobe kojima pripada pravo na naknadu štete

(1) Pravo na naknadu štete pripada i :

1) osobi koje je bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka, ili je postupak obustavljen pravosnažnim rješenjem, ili je pravosnažnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena;

2) osobi koja je izdržavala kaznu lišenja slobode, a povodom ponavljanja krivičnog postupka izrečena joj je kazna lišenja slobode u kraćem trajanju od kazne koju je izdržala ili je izrečena krivična sankcija koja se ne sastoji u lišenju slobode ili je oglašena krivom, a oslobođena od kazne;

3) osobi koja je usljed greške ili nezakonitog rada organa neosnovano lišena slobode, ili je zadržana duže u pritvoru ili ustanovi za izdržavanje kazne ili mjere;

4) osobi koje je u pritvoru provela duže nego što traje kazna zatvora na koju je osuđena.

(2) Osobi koja je lišena slobode bez zakonskog osnova, pripada pravo na naknadu štete ako protiv nje nije određen pritvor, niti joj je vrijeme za koje je lišena slobode uračunato u izrečenu kaznu za krivično djelo ili za prekršaj.

(3) Naknada štete ne pripada osobi koja je svojim nedopuštenim postupcima prouzrokovala lišenje slobode. U slučajevima iz tačke 1. stava 1. ovog člana isključeno je pravo na naknadu štete iako su postojale okolnosti iz člana 435. stav 1. ili ako je postupak obustavljen na osnovu člana 219. ovog zakona.

(4) U postupku za naknadu štete u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana, shodno će se primjenjivati odredbe ove glave.

Član 440.

Naknada štete prouzrokovane sredstvima javnog informiranja

Ako je slučaj na koji se odnosi neopravdana osuda ili neosnovano lišenje slobode neke osobe prikazivan u sredstvu javnog informiranja i time je bio povrijeđen ugled te osobe, sud će, na njen zahtjev, objaviti u novinama ili drugom sredstvu javnog informiranja saopštenje o odluci iz koje proizilazi neopravdanost ranije osude, odnosno neosnovanost lišenja slobode. Ako slučaj nije prikazivan u sredstvu javnog informiranja, ovakvo saopštenje će se, na zahtjev te osobe, dostaviti državnom organu, privrednom društvu ili drugoj pravnoj osobi u kojoj je ta osoba zaposlena, a ako je to za njenu rehabilitaciju potrebno - političkoj stranci ili udruženju građana.

Član 441.

Osobe kojima pripada pravo podnošenja odštetnog zahtjeva

(1) Poslije smrti osuđene osobe pravo na podnošenje ovog zahtjeva pripada njenom bračnom odnosno vanbračnom drugu, djeci, roditeljima, braći i sestrama.

(2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana može se podnijeti i ako nije stavljen zahtjev za naknadu štete.

(3) Nezavisno od uvjeta predviđenih u članu 435. ovog zakona, zahtjev iz st. 1. ovog člana može se podnijeti i kada je povodom vanrednog pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacija djela, ako je usljed pravne kvalifikacije u ranijoj presudi bio teže povrijeđen ugled osuđene osobe.

(4) Zahtjev iz st. 1. do 3. ovog člana podnosi se u roku od šest mjeseci sudu O zahtjevu odlučuje vijeće (Član 25. stav 6.). Prilikom rješavanja o zahtjevu, shodno se primjenjuju odredbe člana 435. stav 2. i člana 439. stav 3. ovog zakona.

Član 442.

Rehabilitacija

Sud koji je u krivičnom postupku sudio u prvom stepenu donijeće po službenoj dužnosti rješenje kojim se poništava upis neopravdane osude u kaznenoj evidenciji. Rješenje se dostavlja organu nadležnom za vođenje kaznene evidencije. O poništenom upisu ne smiju se nikome davati podaci iz kaznene evidencije.

Član 443.

Zabrana upotrebe podataka

Osoba koja na bilo koji način dođe do podataka koji se odnose na neopravdanu osudu ili na neosnovano lišenje slobode, ne može upotrijebiti podatke na način koji bi bio od štete za rehabilitaciju osobe protiv koje je vođen krivični postupak.

Član 444.

Pravo na naknadu štete u vezi sa zaposlenjem

(1) Osobi kojoj je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode prestao radni odnos ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja, priznaje se radni staž, odnosno staž osiguranja kao da je bila na radu za vrijeme za koje je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode staž izgubila. U staž se uračunava i vrijeme nezaposlenosti do koje je došlo zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode, a koja nije nastala krivicom te osobe.

(2) Prilikom svakog rješavanja o pravu na koje utiče dužina radnog staža, odnosno staža osiguranja, državni organ, preduzeće ili druga pravna osoba uzet će u obzir staž priznat odredbom stava 1. ovog člana.

(3) Ako državni organ, preduzeće ili druga pravna osoba iz stava 2. ovog člana ne uzme u obzir staž priznat odredbom stava 1. ovog člana, oštećena osoba može zahtijevati da sud utvrdi da je priznavanje ovog vremena nastupilo po zakonu. Tužba se podnosi protiv državnog organa, preduzeća ili druge pravne osobe koje osporava priznati staž i protiv Federacije.

(4) Na zahtjev državnog organa, preduzeća ili druge pravne osobe kod koje se pravo iz stava 2. ovog člana ostvaruje, isplatit će se iz sredstava budžeta Federacije propisani doprinosi za vrijeme za koje je odredbom stava 1. ovog člana staž priznat.

(5) Staž osiguranja priznat odredbom stava 1. ovog člana u cjelini se uračunava u penzijski staž.

GLAVA - XXXIII - POSTUPAK ZA IZDAVANJE POTJERNICE I OBJAVA

Član 445.

Traženje adrese

Ako se ne zna prebivalište ili boravište osumnjičenog, odnosno optuženog, kada je to po odredbama ovog zakona neophodno, tužilac ili sud zatražit će od policijskog organa da osumnjičenog, odnosno optuženog potraže i da tužioca odnosno sud obavijeste o njegovoj adresi.

Član 446.

Uvjeti za izdavanje potjernice

(1) Izdavanje potjernice može se narediti kad se osumnjičeni, odnosno optuženi protiv kojeg je pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna nalazi u bjekstvu, a postoji naredba za njegovo dovođenje ili rješenje o određivanju pritvora.

(2) Izdavanje potjernice naređuje sud.

(3) Izdavanje potjernice naredit će se i u slučaju bjekstva osuđenog iz ustanove u kojoj izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne, ili bjekstva iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru vezanu s lišenjem slobode. Naredbu, u tom slučaju, izdaje rukovodnik ustanove.

(4) Naredba suda ili upravnika ustanove za izdavanje potjernice dostavlja se policijskim organima, radi izvršenja.

Član 447.

Izdavanje objave

(1) Ako su potrebni podaci o pojedinim predmetima koji su u vezi s krivičnim djelom, ili ove predmete treba pronaći, a naročito ako je to potrebno radi ustanovljavanja istovjetnosti pronađenog nepoznatog leša, naredit će se izdavanje objave kojom će se zatražiti da se podaci ili obavještenja dostave organu koji vodi postupak.

(2) Policijski organi mogu objavljivati i fotografiju leša li nestale osobe ako postoje osnovi sumnje da je do smrti, odnosno nestanka te osobe, došlo usljed krivičnog djela.

Član 448.

Povlačenje potjernice ili objave

Organ koji je naredio izdavanje potjernice ili objave dužan je da je odmah povuče kad se pronađe tražena osoba ili predmet ili kad nastupi zastarjelost krivičnog gonjenja ili izvršenja kazne ili drugi razlozi zbog kojih potjernica ili objava više nije potrebna.

Član 449.

Ko raspisuje potjernicu ili objavu

(1) Potjernicu i objavu raspisuje nadležni policijski organ koga određuje sud u svakom pojedinom slučaju, odnosno ustanova iz koje je pobjegla osoba sa izdržavanja kazne ili zavodske mjere.

(2) Ako je vjerovatno da se osoba za kojom je izdata potjernica nalazi u inostranstvu, nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine može raspisati i međunarodnu potjernicu.

GLAVA - XXXIV -NEDOVOLJAN BROJ SUDIJA

Član 450

Nedovoljan broj sudija

(1) Ako se kod suda koji sudi samo u prvom stepenu zbog nedovoljnog broja sudija ne može obrazovati vijeće predviđeno u članu 25. stav 6. ovog zakona, poslove iz nadležnosti tog vijeća vršit će vijeće neposredno višeg suda, ako odredbama stava 2. i 3. ovog člana nije drugačije određeno.

(2) Poslije predaje optužnice, prigovor određuje ili ukida, po saslušanju tužioca, predsjednika vijeća odnosno sudija, na glavnom pretresu - vijeća.

(3) Sudija prvostepenog suda donosi odluku o zahtjevu za ponavljanje postupka (Član 346. stav 1.).

GLAVA XXXV - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 451.

Računanje rokova

(1) Ako je na dan stupanja na snagu ovog zakona bio u toku neki rok, taj rok će se računati po odredbama ovog Zakona, osim ako je dotadašnji rok duži.

(2) Odredbe člana 151. st. 2. i 3. ovog zakona o rokovima trajanja pritvora primjenjuju se u predmetima započetim nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 452.

Rješavanje predmeta primljenih u rad

(1) Postupci u krivičnim predmetima primljenim u rad kod sudova prije stupanja na snagu ovog zakona nastavit će se po odredbama ovog zakona, osim ako odredbama ovog člana nije drugačije određeno.

(2) Premeti istrage iz stava 1. ovog člana dostavit će se tužiocu odmah, a ako je u toku izvršenje pojedinih istražnih radnji - u roku od osam dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Postupci u predmetima iz stava 1. ovog člana u kojima je optužnica stupila na pravnu snagu nastavit će se po dosadašnjim propisima, osim ako odredbama ove glave nije drugačije određeno.

(4) Predmete iz nadležnosti suda Bosne i Hercegovine primljene u rad kod sudova do stupanja na snagu ovog zakona, u kojima je optužnica stupila na pravnu snagu, dovršit će ti sudovi po dosadašnjim propisima. Premete iz nadležnosti suda Bosne i Hercegovine primljene u rad kod sudova u Federaciji, odnosno tužilaštva u kojima optužnica nije stupila na pravnu snagu, dovršit će ti sudovi po odredbama ovog zakona, osim ako sud Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog stranaka ili branioca, ne odluči da preuzme takav predmet.

(5) Postupke u predmetima u kojima je podnesen optužni prijedlog dovršit će sudovi po dosadašnjim propisima, osim ako odredbama ove glave nije drugačije određeno.

(6) Premete primljene u rad kod viših sudova do stupanja na snagu ovog zakona u kojima će doći do izmjene u pravnoj ocjeni krivičnog djela ili do izmjene u stvarnoj nadležnosti suda, dovršit će ti sudovi.

Član 453.

Prihvatanje prikupljenih dokaza

Ako je sud Bosne i Hercegovine vođenje postupka iz svoje nadležnosti prenio sudu u Federaciji na čijem je području krivično djelo izvršeno ili pokušano, taj sud će prihvatiti dokaze koji su u skladu sa zakonom prikupljeni u toku istrage i sudskog osiguranja.

Član 454.

Pravo privatnog tužioca i oštećenog kao tužioca

(1) Krivični postupak za krivična djela za koja se prije stupanja na snagu ovog zakona krivično gonjenje preduzelo po privatnoj tužbi iz člana 291. KZFBiH ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 43/98, 15/99 i 29/99), ili po optužnici, odnosno optužnom prijedlogu oštećenog kao tužioca, će se nastaviti po dosadašnjim propisima, osim ako odredbama čl. 451. do 458. ovog zakona nije drugačije propisano.

(2) Istragu u predmetima iz stava 1. ovog člana sud će rješenjem prekinuti i o tome u roku od osam dana obavijestiti oštećenog kao tužioca. Oštećeni ima pravo u roku od osam dana od kada je primio izvještaj podnijeti

prijedlog uredu tužioca radi preuzimanja gonjenja. Ako tužilac ne preuzme gonjenje u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga, o tome će obavijestiti sud, koji će postupak rješenjem obustaviti.

Član 455.

Mogućnost suđenja u odsustvu

(1) Ako je prije stupanja na snagu ovog zakona doneseno rješenje o suđenju u odsustvu, postupak će se rješenjem prekinuti. Kada prestanu smetnje koje su prouzrokovale prekid postupka, postupak će se nastaviti po ovom zakonu.

(2) Ako je prije stupanja na snagu ovog zakona optuženom suđeno u odsustvu i donesena presuda, postupak će se završiti po dosadašnjim propisima, osim ako odredbama ove glave nije drugačije propisano.

Član 456.

Rješavanje po žalbi na drugostepenu presudu i po zahtjevu za zaštitu zakonitosti

(1) U postupcima u kojima je do stupanja na snagu ovog zakona izjavljena žalba na presudu drugostepenog suda ili je bio u toku rok za žalbu na presudu drugostepenog suda i u njemu izjavljena žalba, postupak će se nastaviti i dovršiti u skladu sa dosadašnjim propisima.

(2) U postupcima u kojim je do stupanja na snagu ovog zakona podnesen zahtjev za zaštitu zakonitosti ili je bio u toku rok za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti i u tom roku izjavljen zahtjev za zaštitu zakonitosti, postupak će se nastaviti i dovršiti u skladu sa dosadašnjim propisima.

(3) Federalni tužilac može podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti u istom roku koji prema dosadašnjim propisima važi za osuđenog i njegovog branioca.

(4) Ako se nakon stupanja na snagu ovog zakona povodom žalbe ili vanrednog pravnog lijeka ukine presuda, postupak će se nastaviti i dovršiti u skladu sa odredbama člana 452. st. 3. i 5. ovog zakona.

Član 457.

Donošenje podzakonskih propis

Podzakonski propisi predviđeni ovim zakonom donijeće se najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 458.

Prestanak primjene propisa

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 43/98, i 23/99,) osim ako odredbama čl. 451. do 457. ovog zakona nije drugačije određeno.

Član 459.

Stupanje na snagu ovog zakona

Ovaj zakon stupa na snagu 1. avgusta 2003. godine.